Gençlerin ve Çocukların

Gönlündeki Sevgili Hz. Muhammed

Prof. Dr.
Hüseyin ALGÜL

Çocukların ve Gençlerin
Gönlündeki Sevgili

Hazreti MUHAMMED aleyhisselâm

Prof. Dr. Hüseyin ALGÜL

Prof. Dr. Hüseyin ALGÜL

1945 Yılında Konya Bozkır'da doğdu.

1964 Yılında Konya İmam Hatip Lisesi'nden, 1968 yılında İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü'nden mezun oldu. 1968-1974 yılları arasında Çanakkale-Biga İmam Hatip Lisesinde, İstanbul Fatih Gelenbevî Ortaokulunda, Yedikule Mensucat Santral Ortaokulunda ve Fatih İmam Hatip Lisesinde öğretmenlik yaptı. 1974 Yılında askerliğini yaptıktan sonra 1975 yılında Bursa Yüksek İslâm Enstitüsü'nde *"Siyer-i Nebî İslâm Tarihi ve İslâm Mezhepleri Tarihi"* Öğretim Üyeliğine atandı. Yüksek İslâm Enstitüleri 1982 Yılında Yüksek Öğretim Kurumu'na bağlandıktan sonra Uludağ Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi bünyesinde göreve devam etti. Bu süre içinde 1983'te İslâm Tarihi Anabilim Dalı'nda *"Doktor"*, 1990'da *"Doçent"*, 1996'da *"Profesör"* oldu. 1996-2000 Yılları arasında *"Gazi Üniversitesi Çorum İlâhiyat Fakültesi"*nde, 2003-2007 Yılları arasında ise *"Uludağ Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi"*nde dekan olarak görev yaptı. Hâlen, Uludağ Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi'nde İslâm Tarihi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi olarak görevini sürdürmektedir.

Evli ve üç çocuk babasıdır.

Yayımlanmış eserlerinden bazıları:

İslâm Tarihi, I-III, Gonca Yayınevi, İstanbul 1986; *Âlemlere Rahmet Hazreti Muhammed*, Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 2002; *Peygamber Efendimizin Şemâili Ahlâk ve Âdâbı*, Işık Yayınları, İstanbul 2005; *Rahmet Peygamberinden Esintiler*, (Diyanet Vakfı İskilip Şubesi 1998 Yılı Kutlu Doğum Haftası Armağanı), Ankara 1998; *Sevgi ve Rahmet Peygamberi*, Emin Yayınları, Bursa 2007; *Gönül Sultanlarımız*, Timaş Yayınları, İstanbul 2007; *Mübarek Gün ve Geceler*, Işık Yayınları, İstanbul 2006; *Nebevî Müjdenin İzinde*, Işık Yayınları, İstanbul 2009; *Kanayan Bir Yara Gönül Sızlatan Bir Facia Kerbelâ*, Ensar Yayınları, İstanbul 2009; *Bir Huzur İklimi Asr-ı Saâdet*, Işık Yayınları, İstanbul 2010; *Bursa'da Medfun Osmanlı Sultanları ve Emir Sultan*, Marifet Yayınları, İstanbul, 1982; *Eyyûb Sultan'dan Fatih'e Kutlu Yolculuk*, Erkam Yayınları, İstanbul 2004.

Ayrıca, "*Uludağ Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi*", *"Diyanet İlmî Dergi"*, *"İSTEM*" ve *"Yeni Ümit"* başta olmak üzere çeşitli dergilerde, Yeni Türkiye Yayınlarının "*Osmanlı ve Türkler Serisi*"nde, *Türk Tarih Kurumu Yayınları*'nda, "*Tarihi Kültürü ve Sanatıyla Eyüpsultan Sempozyum Serisi*"nde (I-IX), Diyanet Vakfı'nca yayımlanan "*Kutlu Doğum*" kitaplarında, İlâhiyat Faküteleri'nce ve diğer bazı kurumlarca neşredilen "*Sempozyum*" kitaplarında makale ve tebliğleri vardır.

Çocukların ve Gençlerin Gönlündeki Sevgili

Hazreti MUHAMMED aleyhisselâm

Prof. Dr. Hüseyin ALGÜL

IŞIK YAYINLARI

Çocukların ve Gençlerin Gönlündeki Sevgili
HAZRETİ MUHAMMED ALEYHİSSELÂM

Editör
Ali DEMİREL

Kapak
Engin ÇİFTÇİ

Sayfa Düzeni
Ahmet KAHRAMANOĞLU

ISBN
978-975-278-415-4

Yayın Numarası
541

Basım Yeri ve Yılı
Çağlayan Matbaası
Sarnıç Yolu Üzeri No: 7 Gaziemir/İZMİR
Tel: (0232) 274 22 15
Nisan 2011

Genel Dağıtım
Gökkuşağı Pazarlama ve Dağıtım
Merkez Mah. Soğuksu Cad. No: 31 Tek-Er İş Merkezi
Mahmutbey/İSTANBUL
Tel: (0212) 410 50 60 Faks: (0212) 445 84 64

Işık Yayınları
Bulgurlu Mahallesi Bağcılar Caddesi No: 1
34696 Üsküdar/İSTANBUL
Tel: (0216) 522 11 44 Faks: (0216) 522 11 78
www.isikyayinlari.com
facebook.com/kitapkaynagi

İÇİNDEKİLER

İkinci Bölüm
HAZRETİ MUHAMMED ALEYHİSSELÂM VE ÇOCUKLAR

Üçüncü Bölüm
HAZRETİ MUHAMMED ALEYHİSSELÂM VE GENÇLER

İTHAF

Bu kitabı,
Sevgili Peygamberimizi öğrenme aşkıyla
gönülleri coşan çocuklarımıza, torunlarımıza, gençlere;
Peygamber Efendimizin örnek ahlâkını evlâtlarına yansıtmak ve
yaşatmak isteyen annelere, babalara; torunlarının inançlı,
bilgili, ahlâklı, samimi ve becerikli birer yetişkin olmaları için
sürekli çaba gösteren, dua eden dedelere ve
ninelere ithaf ediyorum.

ÖNSÖZ

Yüce Allah'a hamd, Sevgili Peygamberimiz Hazreti Muhammed Mustafa (aleyhisselâm)'a, ehl-i beytine ve ashâbına salât ü selâm olsun.

Bir cep kitapçığı özelliğini taşıyan bu özet çalışma, çocuklarımızın ve gençlerimizin gönüllerine Hazreti Peygamber sevgisini kolayca nakşedebilmeleri ümidiyle yapıldı. Kutlu Doğum Haftaları'nda, Mübarek Gün ve Gece'lerde, hafta sonu ve yaz tatillerinde her yaştan ve meslekten insanımızın bir solukta okuyabilmeleri düşünüldü. Bu sebeple kitapta herkesin kolayca anlayabileceği sade ve akıcı bir üslup benimsendi.

Akıcılığı sağlamak için metin içinde veya sayfa altında dipnot verilmedi. Buna karşılık bu alana ilgi duyanların bilgilerini derinleştirebilecekleri bazı kitap adları, çalışmanın sonunda yer alan *"Kaynaklar"* kısmında sıralandı. Âyet anlamları olduğu gibi nakledilmişse veya âyetlerle bağlantılı bir mesaj verilmişse sayfa içinde metnin bittiği yerde âyet ve sûre numaraları gösterildi. Hadîs-i şerîfler ve Peygamber Efendimizden örnekler, muteber hadis ve siyer kaynaklarından dikkatle seçildi.

Bu çalışma, "*Kutlu Doğum serisi*" olarak geçen yıllarda kaleme aldığımız *"Nebevî Müjdenin İzinde"* ve *"Bir Huzur İklimi*

Asr-ı Saâdet" kitaplarının devamı niteliğindedir. Okuyucularımızın ilgi ve manevî desteği sürdükçe bu serideki çalışmalarımız da inşallah devam edecektir.

Kitapta önce Sevgili Peygamberimizin hayat hikâyesi (Siyer-i Nebî) özet olarak verildi. Bundan gaye, Efendimizin hayatına dair mevcut bilgilerimizi pekiştirmek ve bu alandaki eksiklerimizi tamamlamaktır. Bu kısmı okurken bildiğimiz hususlar bile olsa sabırla ve dikkatlice okumayı sürdürmek uygun olur. Bu şekilde bilgilerimizi kuvvetlendirmiş, özümseyerek gönül dünyamıza aktarmış oluruz.

Devamında ise, başta kendi torunları olmak üzere tüm çocukları seven, hayatı onlarla paylaşan, gençlere değer veren, onların en iyi bir şekilde hayata hazırlanmaları için çaba gösteren, onları görev ve hizmetlere yönlendiren, bir aile ortamı içinde çocukları ve gençleri başta anne ve babalar olmak üzere yaşlılara saygıya teşvik eden Sevgi, Şefkat ve Merhamet Peygamberinden bahsedildi. Ümit ederiz ki bu kitap, aile ortamında annelerin, babaların, evlâtların tek tek veya bir arada hazla okuyabilecekleri bir hüsnü kabule erişir.

Kutlu Doğum Serisi'nde bundan önce yayınlanan "Nebevî Müjdenin İzinde" ve "Bir Huzur İklimi Asr-ı Saâdet" kitaplarında olduğu gibi serinin bu üçüncü kitabını da samimi bir düşünce ile okuyucu ile buluşturan yayınevinin duyarlılığına teşekkür eder, okuyucu önerileriyle daha da zenginleşebilecek olan çalışmamızın, gözetilen hedef doğrultusunda hizmet vermesini Yüce Allah'tan niyaz ederim.

Prof. Dr. Hüseyin ALGÜL

Bursa-2011

Birinci Bölüm

PEYGAMBER EFENDİMİZİN HAYATI VE YETİŞTİRDİĞİ NESLİN ÖZELLİKLERİ

PEYGAMBER EFENDİMİZİN HAYATI VE YETİŞTİRDİĞİ NESLİN ÖZELLİKLERİ

Rahmete, Merhamete, Kurtuluşa, Birlik-Beraberliğe, İttifaka, Huzura, Cennete Götüren Sevgi

Can Evlât!

Sana kısaca Peygamber Efendimizin hayatından bahsetmek istiyorum.

Şüphesiz ki sen, Efendimiz Hazretlerinin hayatını bir ölçüde bilmektesin; bazı kitapları okuyarak, öğretmenlerini dinleyerek, din bilginlerinin sohbetinden yararlanarak bu konuda bilgiler edindin.

Ama insan, her okuyuşunda Sevgili Peygamberimizin hayatına dair yeni şeyler öğreniyor, bu konuda eksikleri ve yanlışları olduğunu fark ediyor ve gönlüne yeni ışıklar doğuyor.

Bu bakımdan Sevgili Peygamberimizin hayatına (Siyer-i Nebî'ye) ve sözlerine (hadîs-i şerîflere) dair ne kadar kitap ve makale okunursa, ne kadar sohbet dinlenirse o derece feyizli oluyor.

Sana da bu konuda yeni yayınlanmış kitap ve makaleler okumanı, düzenlenmiş bilimsel faaliyetlerdeki konferans, panel ve sempozyumları takip ederek kendini yenilemeni, bilgini artırmanı, duygunu derinleştirmeni tavsiye ederim.

Gönlü Allah ve Peygamber Sevgisiyle Dolu Olan Aziz Yavru!

Kur'ân-ı Kerîm, Efendimiz Hazretlerinin en güzel ahlâkla donatıldığını söylüyor (Kalem, 68/4) ve O'nun bu güzel ahlâkı bize örnek gösteriliyor. (Tevbe, 9/128)

Allah'ın rızasına erişebilmek ve âhirette mutluluğu yakalayabilmek için O'nun ahlâkını örnek almalı, tutum ve davranışlarımızı, örneğimiz olan Efendimiz Hazretlerine göre şekillendirmek için duyarlı davranmalıyız. Ahlâkımız, Sevgili Peygamberimizin ahlâkına uymalı, O'ndan izler taşımalı, O'nun insana güzellik ve mutluluk getiren güzel ahlâkının günümüzdeki temsilcileri olmalıyız. O'nun güzel ahlâkı bizim davranışlarımıza yansısın; böylece biz de örnek olalım ve bu manevî mirası gönül huzuru içinde gelecek nesillere aktarabilelim.

Zira Yüce Allah'ın sevdikleri ve bağışladıkları arasına girebilmemiz için Peygamber Efendimizi sevmemiz gerekiyor. Hepimizin en birinci gayesi olan Hakk'ın rızasına erişebilmenin ve mahbûb-i Hudâ olabilmenin (Allah'ın sevdikleri listesine girebilmenin) yolu, Sevgili Peygamberimizi samimiyetle sevmek ve yolundan gitmekle olur. (Âl-i İmrân, 3/31)

Şayet "*yaşadığımız şu fani dünyada bize verilen ömrü Allah'a ve Resûlü'ne itaatla tamamlayabilirsek, Yüce Allah'ın ve Sevgili Peygamberimizin belirlediği istikamette yürüyebilirsek, burada mutlu olmak bir yana öldükten sonra da peygamberlerle, sıddîklerle (özü sözü bir, İslâm'ın tüm emir ve yasaklarını tereddütsüz tasdik eden samimi mü'minlerle), şehidlerle (Allah*

yolunda, vatan-millet uğrunda canını feda eden fedakârlarla), sâlihlerle (ömrünü sâlih amellerle, yararlı işlerle ve güzel hizmetlerle geçiren değerli müslümanlarla) beraber olacağımız müjdesi" (Bk. Nisâ, 4/69) bize verilmektedir.

"*Bunlar ne güzel arkadaştır!*" (Bk. Nisâ, 4/69)

İlâhî Müjdelerle Gözü Aydın Olan Değerli Evlât!

Dünyaya dönük hiçbir sevgi, Müslümanın gönlünde Allah, Peygamber ve onlar yolunda çalışmaktan/cihattan daha değerli olamaz!

Evet… Annemiz, babamız, oğlumuz, kardeşimiz, eşimiz, akrabamız, malımız-mülkümüz, zarar görmesinden endişe ettiğimiz ticarî faaliyetlerimiz, çok sevdiğimiz evlerimiz ve buna benzer öteki dünyevî unsurlardan hiçbiri evet hiç biri Allah ve Peygamber sevgisinin önüne geçemez, geçmemelidir. (Bk. Tevbe, 9/24)

Kur'ân-ı Kerim'de belirtildiğine göre şayet dünya ve içindekilere beslediğimiz sevgiyi Allah ve Peygamber sevgisinin önüne geçirirsek, o zaman Yüce Allah bizi başımıza gelecek bazı sıkıntılarla, acılarla imtihan eder ve sevgide Allah Teâlâ ile Peygamber (aleyhisselâm)'ın yerine koyduğumuz hiçbir varlık, o acılardan bizi kurtaramaz.

Dertten, tasadan, üzüntüden, sıkıntıdan, gönül ıstırabından kurtulmanın çaresi de Allah ve Peygamber sevgisiyle yol almaktan geçer.

Evet… Annemizi, babamızı, evlerimizi, işimizi, eşimizi ve akrabamızı elbette ki seveceğiz. Kur'ân ve hadîs-i şerîflerde büyüklerimize saygı, küçüklerimize şefkat göstermemiz, işimizi dürüstlükle yürütmemiz, insanları kandırmaktan-aldatmaktan uzak durmamız, evrende her şeye sevgi ile bakmamız, merhamet duymamız gerektiği üzerinde ısrarla durulur.

Ama bütün bunlar içinde ölçü şudur:

En birinci sevgimiz, Allah'a ve Peygamber Efendimize beslediğimiz sevgi olmalı, bu sevginin önüne başka hiçbir sevginin geçmesine fırsat vermemeliyiz. Bunun dışında kalan ve hayatımızda anlamlı bir yer tutan bütün sevgilerimizi de Allah ve Peygamber sevgisi mayalar ve böylece diğer sevgiler de buna bağlı olarak anlamlı ve faydalı bir biçimde iç dünyamızdaki yerini alır.

Yüreğimizden Bir Parça Olan Kıymetli Evlât!

Kur'ân-ı Kerim, bize cennetin yolunu gösteriyor. Bu yolda nasıl yürüneceğini bilmemiz gerekir.

Bu yolda yürümek ve cennetin kapısına sevinçle erişebilmek için, Yüce Allah'a ve Sevgili Peygamberimize muhabbet ve itaat üzere olmamız gerekiyor.

Felâhımızın, mutluluğumuzun, huzurumuzun, kurtuluşumuzun, ilâhî rahmete erişmemizin, merhametli bir gönle sahip olmamızın ve cenneti bulmamızın çaresi budur.

Bunun aksi, yani Allah Teâla Hazretlerine ve Sevgili Peygamberimize muhabbet ve itaattan uzak bir tarz ve tavır üzere olursak, bu bizi ayrılığa, ihtilâfa, sen-ben kavgasına ve bunun dışında başka sıkıntılara, felâketlere götürür. (Bk. Nisâ, 4/13, 59, 69, 80; Tevbe, 9/71; Nûr, 24/52; Ahzâb, 33/33,71; Fetih, 48/17)

Bunun sonunda birey, aile ve toplum olarak bundan biz zarar görürüz; birliğimiz dağılır, dirliğimiz zayıflar.

Dedelerinin Babaannelerinin ve Anneannelerinin Tatlı Rüyası Olan Aziz Yavrumuz! Değerli Genç!

Yüce Allah'ın, *"Seviniz!"* dediği Peygamber Efendimizi, bakınız Kur'ân bize nasıl tanıtıyor?

O, içimizden biridir, bizden biridir. İnananlara-bize çok düşkündür. Bizim sıkıntıya uğramamız onu üzer. O bize çok şefkatli, çok merhametlidir. (Bk. Tevbe, 9/128)

Bu âyette Yüce Yaratanımız, *"Raûf, çok şefkatli - Rahîm, çok merhametli"* anlamına gelen kendi güzel isimlerinden ikisini Sevgili Peygamberimize sıfat olarak vermiştir.

Yani Yüce Mevlâ, samimi olarak kendisine yönelen, bağlanan, ibadet eden, tövbe ve dua eden kullarının isteklerini kabule nasıl hazırsa, Efendimiz Hazretleri de biz ümmetini kusurlarımızla birlikte kucaklamaya hazırdır.

O, ümmetinin affı ve mutluluğu için gözyaşları içinde Allah'a yalvaran bir peygamberdir!

Dolayısıyla böylesine yüce gönüllü, bizleri bağrına basan bir peygambere inanıp, yolunda yürümekten mutlu ve sevinçli olmalıyız.

Evet… İnananlara böylesine şefkatli ve merhametli bir peygambere iman ile yolundan gitmekten mutluyuz, böyle bir peygamberimiz var diye ne kadar sevinsek yeridir!

Allah ve Peygamber Sevgisini Tüm Dünya Sevgilerinin Üstünde Tutan Aziz Can!

Bak, sana, Kur'ân'dan çok önemli bir bilgi aktarayım:

Kur'ân-ı Kerim'in bize bildirdiğine göre Allah ve melekleri, Peygamber aleyhisselâma salavat getiriyorlar. Biz de O'na salavat getirmeli ve tam bir teslimiyetle selâm vermeliyiz! (Bk. Ahzâb, 33/56)

Bu âyette belirtilen husus, Efendimiz Hazretlerinin Yüce Allah katında en yüce mertebede olduğunu gösteriyor.

Yüce Allah, Peygamberimize rahmet ediyor, O'nun şanını yüceltiyor, melekler de O'nun Allah katında ne kadar yüksek derecelerde olduğunu ifade ile mü'minlere bağış diliyorlar.

Biz de salavat ile Yüce Allah'a dua etmiş, selâm ile de Efendimiz Hazretlerini selâmlamış oluruz. *"Allâhümme Salli Alâ Seyyidinâ Muhammedin ve Alâ Âl-i Seyyidinâ Muhammed"* demek *"salat/salavat"*, *"Es-Selâmü Aleyke Yâ Resûlallâh, Esselâmü Aleyke Eyyühennebiyyü"* demek ise, *"selâm"*dır.

Sevgili Kardeşler!

Geliniz, hep birlikte Peygamber Efendimize salavat getirelim ve selâm verelim:

Allâhümme Salli Alâ Seyyidinâ Muhammedin ve Alâ Âl-i Seyyidinâ Muhammed

Es-Salâtü Ve's-Selâmü Aleyke Yâ Resûlallâh

Es-Salâtü Ve's-Selâmü Aleyke Yâ Nebiyyallâh

Es-Salâtü Ve's-Selâmü Aleyke Yâ Eyyühennebiyyü

Es-Salâtü Ve's-Selâmü Aleyke Yâ Seyyide'l-Evvelîne Ve'l'Âhirîn!

Aziz Yavrular! Muhterem Gençler!

Allah'a içtenlikle dua edelim de bizi dünyada iken Efendimizin hayatının önemli bir bölümünü geçirdiği ve mezarının bulunduğu Medine şehrine, *Mescid-i Nebevî*'ye ve *Ravza-i Mutahhare*'ye (Peygamber Efendimizin evi-kabri ile minberi arası) kavuştursun!

Çünkü Efendimizin bir müjde olarak bildirdiğine göre öldükten sonra onun kabrini ziyaret ederek ona salât ve selâm veren kişi, sağlığında ona selâm vermiş ve ziyaret etmiş gibi olur.

O halde geliniz, bu güzel yolculuk için dua edelim:

Allahım! Bize güç, kuvvet, sıhhat ve imkân lutfeyle de Efendimizi ziyarete gidebilelim! Bu konuda senin yardımını diliyor,

sana yalvarıyoruz! Lutfeyle, kerem eyle, duamızı kabul eyle Yâ Rabbi! Âmin!..

Canımızdan, Kalbimizden Bir Parça Olan Aziz Evlât!

Sana Kur'ân-ı Kerim'de verilen bir bilgiyi daha aktarayım:

Bilenler için tekrar olacak ama bilmeyenler için önemli bir bilgidir. Bilenlerin de bilgisi artar.

Cenâb-ı Hak, Peygamber Efendimizin bize kendi öz canlarımızdan daha yakın olduğunu belirttikten sonra eşlerinin bizim annelerimiz olduğunu ifade ediyor. (Bk. Ahzâb, 33/6)

"Bunda ne var?" diyebilirsiniz. Biraz düşünülünce, bu âyetin derinliklerinde çok önemli zenginliğin bulunduğu görülür.

Âyetin anlamı üzerinde derinleşilirse Yüce Allah, Efendimiz Hazretleriyle bizleri bir aile ocağının içtenliği ve bütünlüğü içinde tasvir ediyor. Yani Efendimiz Hazretlerinin eşleri bizim annelerimiz hükmünde olunca Efendimiz Hazretleriyle olan yakınlığımız da aile bireylerinin birlikteliği ve yakınlığı gibi örneklendiriliyor.

Eğer anlayabilirsek, burada mü'minlere yapılan bir iltifat, müslümanlara verilen bir değer var. Yani Efendimiz Hazretlerinin saâdet dönemine erişememiş olsak da onu seversek, ona uyarsak, İslâm'a girmede önceliği olan muhâcirleri ve onları evlerinde konuk edinen, İslâmî hizmetlerde yardımcı olan ensârı takip edebilirsek onun aile ocağında ona ulaşmış, onu görmüş olan bahtiyarlar gibi olabileceğimiz müjdesine erişiyoruz.

Yüce Allah bu müjdeye erişmeye bizi muvaffak kılsın! Âmin!..

Gözümüzün Nûru Göz Aydınlığımız Aziz Evlât!

Sana Kur'ân-ı Kerim'den âyetlerle bağlantı kurarak Sevgili Peygamberimizin Allah katındaki yüce mertebesini gösteren bilgileri aktardım. Bunları yukarıda birlikte okuduk ve Aziz

Peygamberimizi seversek, yolundan gider, O'nun ve ashâbının güzel ahlâkını örnek alabilirsek, huzuru ve mutluluğu yakalayabileceğimizi, cennetin kapısına ulaşabileceğimizi anladık.

İstersen gel şimdi yine birlikte yavaş yavaş, anlaya anlaya, hazmederek Peygamberimizi en üst derecede sevmemizin gereği hakkında bizzat Sevgili Peygamberimizin kendi mübarek sözlerini ve işaretlerini okuyalım ve anlayalım:

Sevgili Peygamberimizin bildirdiğine göre, *"Hiçbir Müslüman, Efendimiz Hazretlerini aile bireylerinden (ebeveyn-evlât) ve bütün insanlardan daha çok sevmedikçe hakiki imanı elde edemez!"*

Nitekim bir gün Hazreti Ömer, *"Kendi canı hariç her şeyden daha çok sevdiğini"* Sevgili Peygamberimize söyleyince Efendimiz Hazretleri, *"Öz canından da çok sevmesi gerektiği"*ni hatırlatmış, bunun üzerine Hazreti Ömer, *"Canından da çok sevdiği"*ni ifade etmiş, Efendimiz Hazretleri de, *"Ey Ömer! İşte şimdi oldu"* buyurmuştur.

Ashâb-ı kirâmdan Enes b. Mâlik Hazretlerinin anlattığına göre bir gün Peygamber Efendimizle Mescid-i Nebî'den çıkmış gidiyorlardı. Adamın biri, Mescid'in önündeki gölgeliğin yanında kıyametin ne zaman kopacağını sordu.

Sevgili Peygamberimiz de soruyu soran kişiye, kıyamet için ne hazırladığını sordu.

Çünkü kıyametin ne zaman kopacağını Allah'tan başkası bilemezdi.

Adam, mahcup bir eda içinde başını eğip düşündü ve farz ibadetleri dışında fazla bir orucu, namazı, verilmiş sadakası olmadığını fakat Allah ve Resûlü'nü sevdiğini söyledi.

Peygamber-i Zîşan Efendimiz de ona, *"Sevdiğiyle beraber olacağı"* müjdesini verdi.

Hazreti Enes, *"Efendimiz Hazretlerinin, sevdiklerinle berabersin müjdesine sevindiğimiz gibi hiçbir şey bizi sevindirmedi"* diyor ve şöyle devam ediyor:

"Ben de hem Peygamber Efendimizi, hem Hazreti Ebû Bekir'i, hem de Hazreti Ömer'i seviyorum. Onların yaptığı güzel işleri yapamasam bile kendilerini sevdiğim için onlarla beraber olmayı umuyorum!"

Biricik Yavrumuz! Değerli Genç!

İstersen gel şimdi kendimize bir soru soralım:

Acaba Yüce Allah, kendisini ve Peygamberimizi herkesten ve her şeyden çok sevmemizi niçin emrediyor? Sevgili Peygamberimiz de Allah ve Peygamber sevgisini bütün sevgilerin üstünde tutmamızda niçin ısrar ediyor?

Böyle bir soruya farklı açılardan bakarak çeşitli cevaplar verilebilirse de biz bazılarını birlikte paylaşalım:

Allah ve Resûlü'nü herkesten ve her şeyden çok seversek;

Sevgide zirveyi yakalıyoruz.

- Güçlü bir imana sahip oluyoruz.
- İbadette, kullukta içtenliği/ihlâsı, samimiyeti yakalıyoruz.
- Aile ve toplum hayatında en güzel ahlâkı yaşıyor ve yaşatıyoruz.
- Bizden beklenen dünyaya ve âhirete dönük iş ve hizmetleri en güzel bir şekilde, en yüksek bir sorumluluk bilinciyle ve derin bir görev anlayışıyla yerine getiriyoruz.
- Zirvedeki bu sevgi, diğer bütün güzel sevgileri mayalıyor.
- Gönlümüze doğan merhamet, şefkat ve muhabbetle dünyadaki tüm canlılara, tabiata, aile büyüklerimize, öğretmenlerimize, hocalarımıza, din ve maneviyat büyük-

lerine, hayır ve hizmet sahiplerine, yaşlılara, özürlülere, çocukluk ve gençlik aşamasındaki değerli kardeşlerimize yetecek bir sevgi kaynağına erişiyoruz.

- Saâdeti, huzuru, mutluluğu, ferahlığı, gönül hazzını yakalıyoruz.
- Nefsimizi kontrol altında tutuyor, şeytanın aldatmalarına karşı duruyoruz.
- Sen-ben kavgalarından uzaklaşıyor, birliğin huzuruna erişiyoruz.
- Tüm kötülüklerden uzaklaşıyor, hayır ve iyiliklere yöneliyoruz.
- Eriştiğimiz iman lezzetini kaybetmemek için olanca çabayı gösteriyoruz.
- Samimi kulluğumuzu riya ve gösterişle lekelemiyoruz.
- Ecir ve sevaplarımızı kindarlık ve hasede/intikam ve kıskançlık duygularına feda etmiyoruz.
- Bu sevgiyle *"Allah!"* diyoruz, *"Peygamber!"* diyoruz, *"Lâ ilâhe illallâh Muhammedün Resûlüllâh"* diyoruz.

Nebevî Müjdelerle Gözü Aydın Olan Evlât!

Unutmayalım ki, Sevgili Peygamberimizin buyurduğuna göre *"Sözlerin en güzeli Yüce Allah'ın Kitâb'ı, yolların en güzeli de Hazreti Muhammed* (aleyhisselâm)'ın yoludur."

Nebiyy-i Muhterem Efendimizin şu mesajını da akıldan çıkarmamalıyız:

– *İstemeyenler dışında bütün ümmetim cennete girecek.*

– *Ey Allah'ın Elçisi! Cennete girmeyi kim istemez?*

– *Beni seven, bana itaat eden cennete girer. Beni sevmeyen, bana karşı gelen, cennete girmek istemiyor demektir.*

Bize düşen görev, İslâm'a girmekte ilk sırayı alan muhâcirler ve Medine'de konuk edip onlara destek veren ensârdan sonra Allah ve Resûlü'nü sevip sâlih ameller/yararlı işler yapmakta üçüncü sıradaki yerimizi almaktır.

Bu sebeple önce Sevgili Peygamberimizin hayatına/Siyer-i Nebî'ye dair bilgilerimizi gözden geçirelim.

Câhiliye Çağı

Aziz Can!

Konuya girmeden önce Hicaz bölgesinin İslâm'dan önceki durumunu kısaca tanıyalım, câhiliye devri hakkında bilgi edinelim.

İslâm tarihinde *"câhiliye"* kelimesi, bir terim olarak özelde İslâm öncesindeki Arapların en başta inanç ve ahlâk değerleri olmak üzere dinî ve sosyal hayattaki telakkilerini, genelde ise bireylerin ve toplumların günah ve isyanlarını ifade eder.

Aynı zamanda gönül ve düşünce dünyası bakımından bilgisizliği ve bunun yansımaları olan zulüm, haksızlık, barbarlık ve şiddeti simgeler.

Buna karşılık İslâm, insanlara ve toplumlara, ilmi, aydınlanmayı, sosyal hayatta nizam ve intizamı, gönül hayatında kötülüklerden arınmışlığı ve hilmi, anlayışlılık, müsamaha/hoşgörü, vakar ve ciddiyeti, hakkı ve adaleti temsil eder.

Aziz Evlât!

Câhiliye çağında Hicaz bölgesinde yaşayanlara bu açıdan bakıldığında insanlar arasında kardeşlik ve dostluk ilişkileri zayıflamış, haksızlık ve adaletsizlik yaygınlaşmıştı.

İlişkilerde daha çok çıkar ve menfaatler ön plândaydı.

Kız çocukları hor görülürdü, hatta bazı babalar kız evlâda sahip olmayı utanç sayarlar ve küçük yaşlarda onları kuma gömerek öldürürler, böylece onurlu bir iş yaptıklarını sanırlardı.

Bu, nasıl bir vahşetti! Nasıl bir acımasızlıktı?

"Böyle acımasızlıklar yaşanmış olabilir mi" diye hayretler içinde kalan bizleri, Yüce Allah, şu âyette ibret verici bilgilerle aydınlatıyor:

"*Onlardan birine bir kızı olduğu müjdelendiği zaman öfkelenmiş olarak yüzü kapkara kesilir. Kendisine verilen müjdenin kötülüğünden dolayı kavminden gizlenir. Onu, aşağılık duygusu içinde yanında mı tutsun, yoksa toprağa mı gömsün! Bakın ki, verdikleri hüküm ne kadar kötüdür!"* (Nahl, 16/58-59)

Bu âyetten açıkça anladığımıza göre câhiliyede o çağın kötülüğü içinde bocalayan bir kişinin eşi hamile ise, ona eşinin bir kız çocuğu doğurduğu bildirilince bunu sevinecek bir müjde değil, bir kara haber gibi algılıyor. O anda baba olacak şahsın aklına, ne eşinin ne de yeni doğmuş minik kız çocuğunun sağlığı geliyor. Aksine içi kararıyor. Artık o kız çocuğu yaşayacaksa, baba olan kişinin yüzü kararacak, toplum içinde utanç duyacaktır. Aksi halde yüzünü ak etmek adına o minik yavrudan kurtulmayı düşünecektir.

İşte Yüce Allah, âyetin sonunda böyle bir bakış tarzının ne kötü olduğunu haber veriyor.

Câhiliye çağı insanları arasında kavgacılık, kan davası, öç alma, kumarbazlık, içki, fuhuş, zina, tefecilik, soygunculuk, eşkıyalık yaygındı. Düşman ölülerinin burunları, kulakları kesilip iplere dizilerek intikam için boyunlara takılırdı.

İnsanlar, taştan, topraktan ve benzeri şeylerden yapılmış olan putlara taparlardı. Allah'ın varlığına inanırlar; fakat putları, dileklerini Allah'a duyuran varlıklar olarak görürler ve Allah'a ortak koşarak tevhidden (Allah'ın birliği inancından) uzaklaşırlardı.

Kur'ân-ı Kerîm, böyle yapma eylemine *"şirk"*, bunu yapanlara da *"müşrik"* demektedir.

Doğumundan Risâlete

Efendimiz Hazretlerinin Sevgisi Gönlünde Çağıldayan Değerli Evlât!

Sevgili Peygamberimiz Hazreti Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem) 20 Nisan 571 Pazartesi günü Mekke'de doğdu. Babası, Abdullah, annesi Âmine, dedesi Abdülmuttalip, büyük babası Vehb, babaannesi Fâtıma, anneannesi ise Berre'dir.

Peygamber Efendimiz, *"İbrahim* (aleyhisselâm)*'ın duasına, Îsa* (aleyhisselâm)*'ın müjdesine, annesi Âmine'nin de rüyasına"* erişmiştir.

Hazreti İbrahim, Kâ'be'yi bina ettikten sonra, *"Yüce Allah'a itaat ile teslim olan bir ümmet meydana getirmesi, bu ümmet arasından kendilerine Allah'ın âyetlerini okuyacak, Kitâb'ı ve hikmeti öğretecek bir peygamber göndermesi için"* dua etmişti. (Bk. Bakara, 2/129)

Hz. Îsâ, çevresindekilere kendisinden sonra *"Ahmed"* adlı son peygamber geleceğini müjdelemişti. (Bk. Saf, 61/6)

Annesi Âmine'ye ise rüyasında, *"Sen, insanların hayırlısına ve bu ümmetin efendisine hamile oldun. Onu dünyaya getirdiğin zaman her hasetçinin şerrinden korunması için bir ve tek olan Allah'a sığınırım de, sonra ona Ahmed veya Muhammed adını koy"* denilmişti.

Peygamber Efendimiz dünyaya gelmeden babası ticarî amaçla gittiği bir seyahatten dönerken hastalanıp ölmüş ve Medine'de toprağa verilmişti.

Dolayısıyla o, babasını dünya gözüyle göremedi.

Doğduktan sonra 4 yaşına kadar sütannesi Halime'nin yanında, bundan sonra 2 yıl boyunca da annesi Âmine'nin yanında kaldı.

6 yaşında iken annesi onu akrabasıyla tanıştırmak ve babası Abdullah'ın kabrini ziyaret için Medine'ye götürdü. Zira Peygamber Efendimizin dedesi Abdülmuttalib'in annesi Selma Hanım Medineli olduğu için orada akrabası vardı.

Babasının kabri de dayılarından Nabiga'nın evinin bahçesindeydi.

Hazreti Âmine, kocası Abdullah'ın kabrini ziyaret etmiş, Hazreti Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem) de Neccaroğulları'ndan akrabasıyla tanışmıştı.

Hazreti Âmine, dönüşte Ebva denilen yerde hastalanıp öldü ve orada toprağa verildi.

Bu sırada yolculukta kendileriyle birlikte olan dadısı Ümmü Eymen, onu Mekke'ye ulaştırdı ve dedesine teslim etti. 6 Yaşından 8 yaşına kadar dedesi Abdülmuttalib'in yanında kaldı. O da ölünce, vasiyeti üzerine amcası Ebû Tâlib'in evine taşındı.

Ebû Tâlib, Mekke toplumu içinde saygın bir konuma sahipti, Abdülmuttalip Oğulları'nın da en itibarlısı olarak bilinirdi. Ayrıca, Peygamber Efendimizin babasıyla hem baba hem de anne bir kardeşti.

Peygamber Efendimiz, bütün bu acıları çocuk yaşlarında yaşadı. Ancak metanetini yitirmedi. Mekke otlaklarında amcasının koyunlarını güttü. Evde elinden gelen her işi seve seve yaparak amcasının aile bütçesine katkıda bulundu.

Doğrusu, yengesi Fâtıma Hanım da ona öz evlâdı gibi davrandı, onu hiç üzmedi.

O yıllarda sütannesinin evi dâhil, Peygamber Efendimizin bulunduğu her yerde bolluk, bereket ve sevinç gözleniyordu.

13 yaşından itibaren amcaları ile ticarete atıldı. Uzun bir süre ticaretle meşgul oldu ve bu alanda doğrulukla, dürüstlükle tanındı.

Henüz yirmi yaşında iken, hırsızlık, gasp, eşkıyalık, zulüm ve haksızlıkları önlemek amacıyla bazı Mekkelilerin oluşturduğu Hılfulfudûl adlı kuruluşa katıldı ve etkili bir üye olarak görev yaptı.

Yirmi beş yaşına geldiğinde Hz. Hatice ile evlendi. Hz. Hatice bu esnada kırk yaşında idi ve onunla evlenmeye karar verişinde Sevgili Peygamberimizin *"el-Emîn: Güvenilir, dürüst"* olarak tanınması, birinci derecede rol oynamıştı.

Otuz beş yaşına geldiğinde Kâ'be hakemliği yaptı; Kâ'be'nin tamiri yapılırken Hacerulesved'in yerine konulması sırasında kabileler arasında çıkan şiddetli anlaşmazlığı, taşı bir yaygı üzerine koyup tüm kabile reislerine taşıtmak suretiyle giderdi. Böylece kabileler arasında çıkması muhtemel bir kavgayı önlemiş oldu.

Risâletten Hicrete

Peygamber Âşığı Aziz Evlât!

Sevgili Peygamberimiz, peygamberlikle görevlendirildiği güne kadar câhiliye toplumu içinde yaşadı. Fakat câhiliye çağının kötülüklerine bulaşmadı, Allah onu câhiliyenin her türlü kötülüklerinden korudu.

Nezih ve tertemiz bir hayat yaşadı ve hemşerileri arasında *"el-Emîn: Güvenilir"* unvanıyla tanındı.

Putlardan nefret ederdi, insanların kötü işler peşinde gitmelerine üzülürdü, toplumu oluşturan fertlerin inanç yönünden sapıklıkları, ahlâk yönünden düşüklükleri onu rahatsız ederdi.

Bu ortamda otuz beş yaşını geçtikten sonra Peygamber Efendimizde zaman zaman şehir dışına çıkıp kırlarda gezinme, evrenin yaratıcısını düşünme (tefekkür ve ibret) isteği uyandı.

Yaşı biraz daha ilerleyince belli sürelerle Mekke'ye yaklaşık beş kilometre mesafede Nur dağındaki Hira mağarasında belirli

sürelerle kalmaya başladı. 38-39'lara ulaştığında şehir ile mağara arasında gidip gelirken kayalıklar ve ağaçlar arasından *"Ey Muhammed!"* diye sesler duyuyor, peşinden de sadık rüyalar görüyordu.

Öyle ki, geceleyin gördüğü rüyalar ertesi gün aynen çıkıyordu.

Nihayet 40 yaşında iken 610 yılı Ramazan ayının yirmi yedinci gecesinde Cebrail (aleyhisselâm) geldi ve kendisine *"oku!"* diye hitap etti.

Resûl-i Ekrem Efendimiz, vahiy meleğini karşısında görünce heyecanlandı ve *"Ben okuma bilmem!"* cevabını verdi.

Cebrail (aleyhisselâm) Peygamber Efendimizi dayanılması zor bir sınıra kadar sıkıştırdı ve ona tekrar *"oku!"* diye seslendi.

O, yine *"Ben okuma bilmiyorum!"* cevabını verdi.

Bu şekilde üç defa tekrarlandıktan sonra Cebaril (aleyhisselâm):

"Yaratan Rabbinin adıyla oku! O, insanı aşılanmış bir yumurtadan yarattı. Oku! İnsana bilmediklerini, kalemle (yazmayı) öğreten Rabbin en büyük kerem sahibidir." (Alak, 96/1-5) âyetlerini okudu.

Peygamber Efendimiz de okunanları tekrarladı. Böylece, Efendimiz Hazretleri, Yüce Allah tarafından peygamberlikle görevlendirilmiş oldu.

Sevgili Peygamberimiz, Cebrail (aleyhisselâm) görünmez olduktan sonra Mekke'ye gitti, evine ulaştı.

Heyecanlanmıştı, yatağına uzandı, Hz. Hatice'ye, *"Beni örtün! Beni örtün!"* diye seslendi. Bir süre istirahattan sonra başından geçenleri anlattığında Hazreti Hatice onu fevkalâde rahatlattı, müjdeledi, ona samimi bir destek verdi ve şu tarihî sözleri söyledi:

– *Müjdeler olsun! Sen, sözün doğrusunu söylersin, emaneti gözetirsin, akrabanla ilgilenirsin, güzel ve iyi ahlâklısın. Sebat et!*

Vallahi ben senin bu ümmetin peygamberi olacağını ümit ederim. Hiç korkma! Allah seni hiçbir zaman utandırmaz. Çünkü sen akrabana bakarsın, işini görmekten âciz olanların yükünü taşırsın. Yoksula kimsenin veremediğini verir, kazandıramadığını kazandırırsın, misafirleri ağırlarsın, uğradıkları musibet ve felâketlerde halka yardım edersin.

Dindaşım Yoldaşım Sevgili Yavrum! Aziz Genç!

Hz. Hatice'nin bu değerlendirmesi, hem eşi olarak Efendimiz Hazretlerine sadakat ve bağlılığını, hem de onun risâletine/peygamberliğine tereddüt etmeksizin iman ettiğini göstermektedir ki, her müslüman için ölümsüz bir örnek sayılır.

Peygamber Efendimizin İslâm davetine evet diyerek ilk inanma şerefine seçkin şahsiyetler arasında Hazreti Hatice, Hazreti Ali, Hazreti Zeyd b. Hârise ve Hz. Ebû Bekir eriştiler.

Bunları Hazreti Osman, Hazreti Abdurrahman b. Avf, Hazreti Sa'd b. Ebî Vakkas, Hazreti Talha b. Ubeydullah, Hazreti Zübeyr b. el-Avvam, Hazreti Osman b. Maz'un, Hazreti Erkam b. Ebi'l-Erkam, Hazreti Said b. Zeyd, Hazreti Abdullah b. Mesud, Hazreti Habbab b. Eret, Hazreti Mus'ab b. Umeyr, Hazreti Âmir b. Füheyre, Hazreti Ebû Fükeyhe, Hazreti Yâsir ailesi (Hazreti Yâsir, Hazreti Sümeyye, Hazreti Ammar), Hazreti Bilâl-i Habeşî ve annesi Hazreti Hamâme, Hazreti Ebû Zerr-i Gıfârî, Hazreti Nuaym b. Abdullah, Hazreti Ümmü Ubeys, Hazreti Zinnîre, Hazreti Lübeyne ve diğerleri takip ettiler.

İlk müslümanlar, puta tapıcı inkârcılardan çok eziyet gördüler. Bunlar arasında Yasir Hazretleriyle eşi Sümeyye (radıyallahu anhâ) gibileri bu uğurda canlarını feda ettiler, şehitlik mertebesine eriştiler.

Mekke toplumu içinde zayıf konumda olan Hazreti Bilâl-i Habeşî, Hazreti Ebû Fükeyhe, Hazreti Habbab gibi erkek,

Hazreti Ümmü Abis, Hazreti Nehdiyye ve Hazreti Zinnîre gibi gibi hanım müslümanlar, çok sıkıntı çektiler.

Özellikle kölelik ve câriyelik gibi zayıf statüde (el-müstez'afûn statüsünde) olan ilk müslümanlar, genellikle müşrik-putperest sahiplerinin/patronlarının baskısı altında eziliyorlardı.

Bu ilk müslümanların, inançlarındaki direnişleri, İslâm'ın yayılmasında çok etkili oldu. Bu süreçte Resûl-i Ekrem Efendimiz genç yaşında ilk müslümanlar arasına girme şerefini kazanan Hazreti Erkam'ın evini (Dâru'l-Erkam) tebliğin merkezi olarak değerlendirdi.

Fedakârlık ve sabrın en güzel örneklerinin verildiği bugünlerde Peygamberliğin ilk altı yılı dolarken Hazreti Hamza ve Hazreti Ömer gibi yiğitlik ve cesaretiyle tanınan zatlar da inananlar kervanına katılarak Peygamberimizin yakın çevresinde yer aldılar.

Her Zaman İyiliğe İstekli Olan Aziz Evlât!

Bu mutlu gelişmelerin gönüllerde meydana getirdiği şevk ortamında tebliğ, Yüce Allah'ın izin ve emriyle açıkça yapılmak üzere Dâru'l-Erkam'dan dışarıya taştı.

İslâm'a girenlerin sayısı arttıkça müşriklerin önleyici tedbirleri de hem çeşitleniyor hem de artıyordu. Bu münasebetle peygamberliğin beşinci ve altıncı yıllarında bazı müslümanlar, Peygamber Efendimizin izniyle Habeşistan'a göç etmek zorunda kaldılar.

Fakat müşrikler, onları orada da rahat bırakmak istemediler; peşlerinden iki kişilik elçi heyetini Habeşistan'a göndermek suretiyle, *"sığınma verilen kimselerin sınır dışı edilmesi gereken yaramaz insanlar olduklarını"* iddia ettiler.

Fakat adaletli bir yönetici olan Habeşistan hükümdarı, müslümanları dinlemeden bu hususta karar vermek istemedi. Müslümanların reisi ve sözcüsü konumunda olan Hazreti Cafer b. Ebî

Tâlib, hükümdar ve diğer saray görevlileri önünde şaheser bir savunma yaptı.

Hazreti Cafer bu savunmasında şöyle diyordu:

"Ey hükümdar! Biz cahil bir millet idik, putlara tapardık, leş yerdik, fuhuş yapardık, akrabalara küserdik, komşuluk hakkını gözetmezdik. Zayıf, kuvvetlinin esiri idi. Biz bu hâl üzere iken Allah, içimizden birini Peygamber gönderdi. Soyu ve asaleti, sadâkat ve emâneti, şeref ve namusluluğu hepimizce malumdur.

O, bizi bir Allah'a ibâdete davet ediyor, atalarımızın tapmakta olduğu putları terk etmemizi söylüyor. Bize, doğru söylemeyi, emâneti gözetmeyi, akrabalık bağını korumayı, komşularla güzel geçinmeyi bildiriyor, haramdan, kan dökmekten sakınmayı öğretiyor. Bizi fuhuştan, yalandan, yetim malı yemekten, namuslu kadınlara iftira etmekten, dili kötüye kullanmaktan sakındırıyor.

O'na inandık, getirdiği dine uyduk, Allah tarafından getirdiklerini tasdik ettik. O'nun haram dediğini haram bildik, helâl dediğini helâl tanıdık. Bundan dolayı kavmimiz, bize düşman kesildi. Bize, türlü türlü işkenceler yapmaya kalkıştılar. Bizi, dinimizden çevirip yine putlara tapmaya zorladılar. Bize zulmettiler...

Biz de onlardan kaçarak sizin ülkenize sığındık. Sizi, başkalarından daha iyi gördüğümüz için burayı seçtik... Sizi, güvenilir bulduk, yanınızda zulme uğramayacağımızı, haksızlık görmeyeceğimizi umduk."

Bu güzel savunma karşısında müşrik elçiler de söze karışarak hükümdarı, Müslümanlardan soğutmak için, *"Bunlar, Hristiyanlık ve İsa hakkında iyi düşünmezler..."* gibi sözler ileri sürmeye kalkıştılar.

Çünkü hükümdar Hristiyandı ve akıllarınca müşrik elçiler, onu Müslümanlar aleyhine tahrik etmek, yönlendirmek istiyorlardı.

Hükümdar, müslümanlara Hz. İsa hakkındaki görüşlerini

sorunca da yine Ca'fer b. Ebî Tâlib (radıyallahu anh), cevap olarak Kur'ân-ı Kerîm'de yer alan şu âyeti okudu:

"...Meryem oğlu îsâ Mesih, ancak Allah'ın peygamberi ve Meryem'e bıraktığı kelimesidir. O, Allah tarafından bir ruhtur." (Nisâ, 4/171)

Neticede Habeşistan hükümdarı, diledikleri kadar yurdunda kalabileceklerini ve ibadetlerini serbestçe yapabileceklerini müslümanlara bildirdi.

Adaletli hükümdar, unvanına uygun bir karar verdi. Bunun üzerine Kureyş müşriklerinin elçileri, elleri boş geri döndüler.

İlk Müslümanların Uğradığı Sıkıntılar Karşısında Gözleri Yaşaran Aziz Can!

Özellikle Hazreti Hamza ve Hazreti Ömer'in müslüman olmasından sonra kimyaları bozulan müşrikler, Velid b. Mugîre'nin başkanlığında toplanıp Peygamber Efendimizin üstün kişiliğini lekelemek ve güya insanlar arasındaki itibarını sarsmak amacıyla bir iftira kampanyası başlattılar.

Efendimiz Hazretlerine kâhin mi, mecnun mu, şair mi, büyücü mü desinler, bunlar üzerinde tartıştılar. Aslında bu kavramların işaret ettiği ettiği hiçbir özellik ve davranışın en küçük bir izini bile onda bulamıyorlardı. Ama bir iftira atmaya ve onu insanların göründüğü her yerde karalamaya kararlıydılar.

Neticede, yakıştırmaya çalıştıkları şeylerin hiçbirinin olmayacağını bile bile O'na büyücü-sihirbaz demeye karar verdiler. Güya hac mevsiminde dışarıdan gelecek Arapları böylesine asılsız iddia ve yaftalamalarla kandırarak O'ndan sakındırmış olacaklardı.

Bu kampanyaya başkanlık eden Velid b. Mugîre hakkında nâzil olan âyetlerde *"onun ve onun gibilerin Allah'ın âyetlerine karşı çok inatçı oldukları"* belirtiliyordu. (Bk. Müddessir, 74/11-16)

İftira kampanyasına gönüllü olarak katılıp yol boylarına

dağılan müşrikler hakkında gelen âyetlerde ise Yüce Allah, *"yaptıkları bu karalamanın hesabını onlardan soracağını"* ifade ediyordu. (Bk. Hicr, 15/90-93)

Fakat müşrikler hiçbir zaman boş durmuyorlar, Sevgili Peygamberimizi davasından vazgeçirmek için değişik hilelere girişiyorlardı. Nitekim ünlü şair Utbe b. Rebîa'yı tam yetkiyle Peygamber Efendimize gönderdiler.

Kâ'be civarında Peygamberimize ulaşan Utbe, davasından vazgeçmesi karşılığında ona zenginlik, reislik, saltanat gibi insan nefsine hoş gelen şeyler teklif etti. Amacı, maddî imkânları önüne sererek onu kutsal gayesinden döndürmekti. Şayet bunların ötesinde cin çarpması gibi bir durum varsa güya Mekkeliler, tedavi için ellerinden geleni yapacaklardı.

Utbe, sözlerini bitirdikten sonra Peygamber Efendimiz ona Fussılet sûresinin ilk altı âyetini okuyarak cevap verdi. Bu âyetlerde:

"Kur'ân-ı Kerim'in, iman ve amel sahiplerini (ibadetlerini yerine getirenleri, Allah'ın emir ve yasaklarını gözeterek yararlı iş yapanları) müjdeleyen, bunun zıttını yapanları ise başlarına gelecek fenalıkla korkutan bir kitap olduğu" belirtiliyor, *"böyle olduğu halde çoğu kişinin bundan yüz çevirdiği, Allah'ın âyetlerini dinlemediği, manâlarını anlamak için de bir çaba göstermediği, aksine hakikatlere karşı kulaklarını tıkadığı"* hatırlatılıyor, *"Allah'ın birliği"* vurgulanıyor, *"O'na yönelip O'ndan bağışlanma dilemek gerektiği"* ifade ediliyordu.

Utbe, dinlediği âyetlerin o derece etkisi altında kalmıştı ki, tekliflerinde ısrardan vazgeçerek kendisini gönderenlerin yanına eli boş kalkıp gitti.

Öte yandan, peygamberliğin yedinci yılından itibaren müşrikler, müslümanları, Mekke'de genellikle Hâşimoğulları'nın oturduğu ve Peygamberimizin de doğduğu Şi'b-i Ebî Tâlib denilen

mahallede sosyal ablukaya aldılar, boykot uyguladılar; onları, ticaret, seyahat ve benzeri doğal haklardan mahrum bıraktılar.

Aziz Evlât!

Bu durum, üç yıl sürdü. Düşmanların gayesi, müslümanları Peygamber Efendimizin çevresinden uzaklaştırmaktı.

Ama burada da gayelerine erişemediler.

Çünkü üçüncü yılın sonlarına doğru çocuklar, yaşlılar, hastalar açlıktan inliyor olsalar ve ağaçların yapraklarını çiğneyerek gıdalanmaya mecbur kalsalar da bir tek müslüman bile Sevgili Peygamberimizi terk etmedi. Dünyalık uğruna hiçbiri onu yalnız bırakmadı.

Tam aksine tüm müslümanlar, Peygamber (aleyhisselâm)'ın etrafında bütünleştiler, yekvücut oldular, ona bir zarar gelir endişesiyle gece-gündüz çevresinde adeta etten duvar ördüler. Böylece Mekkeli müşrikler, *"Sosyal boykot-toplumdan uzaklaştırmak"* gibi isimlerle tarihe geçen ve müslümanları tüm insan haklarından mahrum bırakan bu zulümlerinden de herhangi bir sonuç alamadılar.

Yüreği Peygamber Sevgisiyle Çarpan Değerli Can!

Peygamberliğin onuncu yılında o zamana kadar Efendimiz Hazretlerini, uğradığı tehdit ve saldırılara karşı en çok himaye eden Hazreti Hatice ve Ebû Talip peş peşe vefat edince düşmanların baskısı bir kat daha arttı.

Bu sebeple Sevgili Peygamberimiz, dış destek sağlamak amacıyla Taif'e gitti. Ne var ki, Taifliler İslâm'ı kabul etmediler, Peygamber Efendimize destek vermediler, aksine onu taşladılar.

Bu sırada yanında ilk müslümanlardan Hazreti Zeyd de vardı. Her ikisinin de bedenleri kan içinde kaldı. Sevgili Peygamberimiz, Taif'in hayli dışında bir bağa girerek taşlayanlardan kurtulabildi.

Efendimiz Hazretlerinin orada bir gölgelikte Yüce Allah'a yapmış olduğu yakarışının bir yerinde *"…Allahım! Şayet bana karşı gazaplı değilsen çektiğim sıkıntılara, belâlara hiç aldırmam…"* demesi, onun derin sorumluluk ve görev anlayışını yansıtmaktadır.

Çünkü o, uğrunda taşlanacak kadar görevini en derin sorumlulukla yürüttüğü hâlde Cenâb-ı Hakk'ın rızasını yeterince kazanıp kazanamadığını düşünüyor ve şayet Allah ondan hoşnutsa başına gelen hiçbir sıkıntıya aldırış etmeyeceğini, hiçbir engelin görevdeki kararlılığını azaltacak bir etki yapmasına izin vermeyeceğini söylüyordu.

Bu esnada Mekke'de müşrikler, Dârunnedve denilen meclislerinde toplanarak Peygamber Efendimizin şehre alınmamasına karar verdiler. Bu sebeple Peygamber Efendimiz, himaye geleneğinden yararlanmayı düşündü ve müslüman olmasa da hatırlı biri olan Mut'im b. Adiyy'in himayesinde şehre girmek durumunda kaldı.

Peygamber Efendimiz vefakâr bir insandı, kendisine iyilik edenleri hiçbir zaman unutmazdı. Mut'im b. Adiyy'i de iyiliği sebebiyle anardı. Hatta bu kişi, Bedir Savaşı'nda müşrik ölüleri arasında yer aldığı halde Sevgili Peygamberimiz, *"Şayet Mut'im b. Adiyy sağ olsaydı onun hatırına tüm müşrik esirlerini kurtuluş akçesi almaksızın serbest bırakabileceğini"* söyleyerek onun iyiliğini bir defa daha anmış, ashâbın şairlerinden Hassan b. Sâbit Hazretlerinin de Mut'im'i geçmişteki iyilikleriyle anan bir şiir *(mersiye)* yazmasına engel olmamıştır.

Dedelerinin Ve Ninelerinin Gözbebeği Olan Aziz Evlât!

Yüce Allah, yüksek mükâfatlarla şereflendireceği kullarını çeşitli imtihanlardan/sınavlardan geçirmiştir.

En başta bütün peygamberler bu ortak kaderi paylaşırlar.

Bu açıdan Peygamber Efendimize baktığımız zaman, görevi süresince önüne çıkan tüm olumsuzlukları büyük bir sabırla karşılamış ve Allah'ın adını yüceltme *(i'lây-ı kelimetullâh)* mücadelesinde her zaman kararlı davranmıştır. Günün birinde müslümanlığın geniş kitlelerce kabul göreceğinden de hiç ümit kesmemiştir.

Bu yüzden de kendisine ve inananlara olmadık kötülükleri peş peşe yapmaktan geri durmayan Mekkeliler ve Taifliler hakkında hidayete erip ıslah olmaları, doğru yolu bulmaları için hayır duadan geri durmamıştır. Hatta ilgili melek gelip de *"Şayet isterse Allah'ın kudretiyle Mekke ve Taif şehirlerindeki kötülük düşünen zalimlerin, çevredeki dağların birbirine kavuşturulmasıyla helâk olacaklarını"* ifade etse de O bunu da istememiş, günün birinde onların soyundan Yüce Allah'ın birliğine ve Resûlü'nün peygamberliğine iman eden tevhid ehli bir neslin çıkabileceği ümidini dile getirerek hidayete erişmeleri için dua buyurmuştur.

İşte, *miraç*, onun samimi mücadelesinin doruğa ulaştığı, buna karşılık düşmanların zulüm, saldırganlık ve vahşilikte en ileri gittiği bir zaman diliminde gerçekleşmiştir.

Miraç, kuvvetli görüşe göre Medine'ye hicretten önceki bir buçuk yıl içinde Recep ayının yirmi altısını yirmi yedisine bağlayan gece meydana gelmiş ve Yüce Allah dinî konularda âyetlerini indirmek, zâlim müşriklerin saldırılarına hedef olan Sevgili Peygamberimizin üzüntü ve sıkıntılarını hafifletmek ve müjdeler vermek gayesiyle onu miraca erdirmiştir.

Dînî literatürümüzde Peygamber Efendimizin Mekke'deki Mescid-i Haram'dan Kudüs'teki Mescid-i Aksâ'ya geceleyin götürülmesine, *"İsrâ"*, oradan manevî bir araç ile göklere yükseltilmesine ve Cenâb-ı Hakk'ın yüce lütuf ve ihsanına erdirilmesine de *"miraç"* denilir.

İsrâ Sûresinin birinci âyetinde *İsrâ*'dan bahsedilir. Aynı sûrenin

22-29. âyetlerinde ise o gece Peygamber Efendimize indirilen on iki emir sıralanır ki, bu emirler kısaca şunlardır:

- Allah'tan başkasına kulluk etmeyin.
- Ana-babaya iyi davranın.
- Hısıma, yoksula, yolda kalmışa hakkını verin.
- Cimri ve israfçı/savurgan olmayın.
- Evlâdınızı yoksulluk korkusu ile öldürmeyin.
- Fuhuş ve zinaya yaklaşmayın.
- Cana kıymayın.
- Yetimin malına doğru olmayan bir surette yaklaşmayın.
- Ahdi yerine getirin (Sözünüzde durun).
- Ölçü ve tartıda doğruluğa dikkat edin.
- Hakkında bilgi sahibi olmadığınız şeyin ardına düşmeyin.
- Yeryüzünde gurur ve kibirle yürümeyin.
- Büyüklük taslamayın.

Miraç Gönüllü Aziz Evlât!

O gece indirilen bu ilâhî emirlerden anlaşılıyor ki *miraç*:

- İslâm'ın yükselişini,
- Müslümanların hem sayısal hem de nitelik olarak artışını,
- İslâm toplumunun gelişimini,
- İslâm'ın başarısı için sürekli ümit içinde bulunmayı,
- Gereğince çalışıldığı sürece Yüce Allah'ın desteğiyle er geç başarıya erişmenin mümkün olabileceğini müjdelemektedir.

Nitekim ardı arkası kesilmeyen bu sıkıntılar devam ederken

Peygamber Efendimiz, Medine'den gelen bazı kişilerle şehir dışında bir araya geldi. Başta Es'ad b. Zürâre olmak üzere kendileriyle görüştüğü kişiler müslüman oldular.

Bunlar Hazrec kabilesine mensuplardı, Evs ile aralarında süpüp giden iç savaşta güçlenmek için Mekkelilerden yardım istemeye gelmişlerdi. Ama Peygamber Efendimizle karşılaşmaları, onlar için bir şanstı ve Allah'ın takdiriyle tüm Medine halkının kaderini değiştirecek bir gelişme ile sonuçlandı, Müslüman oldular, şeref buldular.

Bu ilk karşılaşmanın ardından Medinelilerle birer yıl arayla birinci ve ikinci Akabe biatleri yapıldı. Birinci Akabe biatine onu Hazrec, ikisi Evs'li olmak üzere on iki kişi katıldı. Medineli müslümanlar bu biatte, *"Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmamak, hırsızlık ve zina yapmamak, çocukları açlık korkusuyla öldürmemek, yalan-dolanla hiç kimseye iftirada bulunmamak, Allah'ın Resûlü'nün emirlerine uymak"* hususunda söz verdiler, bağlılık yemini ettiler.

Bu biatte Hazrec ve Evs'in birlikte olmaları, aralarındaki iç savaşın ve düşmanlığın İslâm sebebiyle sona ereceğini gösteriyordu.

Birinci Akabe biatinden dönüş sırasında Medineliler İslâm'ı kendilerine öğretecek ve Medine'de yayacak bir öğretmen istediler.

Sevgili Peygamberimiz onların bu isteğini kabul etti, genç olmasına karşılık, bilgili, becerikli, samimi ve fedakâr özellikleriyle öne çıkan Mus'ab b. Umeyr Hazretlerini görevlendirdi. Böylece, Hazreti Mus'ab, merkez dışında bir yere görevlendirme anlamında İslâm tarihine ilk öğretmen olarak geçti.

Gerçekten de Mus'ab b. Umeyr (radıyallahu anh), Medineli ilk Müslümanlardan Es'ad b. Zürâre Hazretlerinin de desteğiyle bir yıl boyunca çok başarılı bir tebliğ/İslâm'ın gerçeklerini açıklama çalışması yaptı.

Bu çalışma sonunda İslâmiyet bütün Medine'de duyuldu,

müslümanların ve İslâm'a sempati duyanların sayısı arttı. Üseyd b. Hudayr ve Sa'd b. Muaz gibi kendi kabilelerini peşinden sürükleyecek kişiler, onun teşvikiyle İslâm dinini kabul ettiler.

Bunun doğal bir sonucu olarak Medineliler İkinci Akabe biatine ikisi bayan olmak üzere yetmiş beş kişiyle katıldılar. Söz konusu bu ikinci biatte Peygamber Efendimiz, onlara, imanda sebat etmelerini, İslâm ve Kur'ân'da birleşmelerini tavsiye ettikten sonra şöyle dedi:

"Rabbim için sizden istediğim, O'na hiçbir şeyi ortak koşmamanız, namaz kılmanız, zekât vermenizdir. Kendim için istediğim ise, Allah'ın Resûlü olduğuma şâhitlik etmeniz, kendinizi, çocuklarınızı ve kadınlarınızı esirgeyip koruduğunuz şeylerden beni de esirgeyip korumanızdır."

Bunu işiten ve dikkatle dinleyen Medineliler, başlarına gelebilecek her tehlikeyi göze alarak içten gelen samimi bir istekle biat verdiler. Peygamber Efendimiz de bu fedakârlıkları karşısında onları cennetle müjdeledi. Bu olaya Kurân-ı Kerim'de şöyle işaret edilir:

"Allah kendi yolunda çarpışırken öldüren ve öldürülen müminlerin canlarını ve mallarını, karşılığında cennet vermek üzere satın almıştır. Bu, Allah'ın Tevrat'ta, İncil'de ve Kur'ân'da yer almış gerçek bir vaadidir. Kim Allah'tan daha fazla sözüne bağlı olabilir! O halde yaptığınız bu anlaşmadan ötürü sevininiz. İşte büyük bahtiyarlık da budur." (Tevbe, 9/111)

Peygamber Efendimiz, Medine'de doğan bu İslâm potansiyelini denetim altında verimli hâle dönüştürmek üzere içlerinden on iki kişiyi kendi aile çevresi ve akraba/kabile grubundan sorumlu olmak üzere *reis/nakîb (başkan)* seçti ve böylece siyasî anlamda teşkilatlanmayı da başlatmış oldu.

Peygamber Efendimizin Hicreti ve Kuba'ya Varışı

Ömür Boyu Dürüst Olacağına Allah ve Peygamber Hakkı İçin Ant İçen Aziz Can!

Akabe biatleri, müslümanlar için büyümenin, gelişmenin bir simgesi, miraçta verilen ilâhî müjdelerin güne yansıması ve Mekkeli mazlum Müslümanlara yeni bir yurt ve yuvanın habercisiydi.

Nitekim İslâm tarihinde ilerlemenin kilometre taşı olarak tarihe geçen Medine'ye hicret de Akabe biatlerinden sonra gerçekleşmiştir.

Hakikaten İkinci Akabe biatinden bir süre sonra Yüce Allah'ın izni ve buna bağlı olarak Sevgili Peygamberimizin yönlendirmesiyle Mekkeli müslümanlar Medine'ye göç ettiler.

Sevgili Peygamberimiz de Hz. Ebû Bekir'le birlikte Medine'ye göç etti.

İşte, Müslümanların Mekke'den Medine'ye yapmış oldukları bu göç, İslâm tarihine *"Hicret"* ismiyle geçti. Hicret, pek kolay bir şey değildi.

Hazreti Ebû Seleme, hicret etti, ama hem zevcesini/eşini hem de çocuğunu Mekke'de terk etmek zorunda kaldı.

Ayyaş b. Ebî Rebîa Hazretleri hicret etmişse de akrabası olan Ebû Cehil, annesi üzerine hazırladığı bir hile ile onu kandırmak suretiyle geri getirdi ve zindana attı.

Hazreti Suheyb b. Sinan, hicret yolculuğuna çıkabilmek için tüm alacaklarından vazgeçmek durumunda kaldı. Bu zatın başına gelenler Efendimiz Hazretlerine nakledildiğinde, *"Suheyb kazandı!"* buyurdular.

Hülâsa Peygamber Efendimizin ifadesinde de yer aldığı şekliyle hicret, kolay bir şey değildi, çetin bir işti! Peygamber Efendimiz

hicret için yola koyulmadan evinde yatağına Hazreti Ali'yi yatırmıştı. Hazreti Ali, ertesi sabah kılıçlı insanların saldırısına uğrama ihtimali olan bir yatağa gönül huzuru içinde girmişti. Çünkü o böyle yaparsa Peygamber Efendimiz rahatça yola çıkabilecekti.

Müslümanların Hicretini Takdirle Anlamaya Çalışan Aziz Evlât!

Hz. Ebû Bekir'in evinde yol hazırlıkları tamamlandığında erzak torbalarını kuşağından kopardığı iplerle bağlayan Hazreti Esmâ'ya Efendimiz Hazretleri, *"Yâ zâtünnitâkayn: Ey iki kuşaklı hanım!"* diye iltifat etti.

Sevr mağarasına yol alınırken Hz. Ebû Bekir, herhangi bir saldırı ihtimaline karşı Efendimizin etrafında pervane gibi dönüyordu, mağaraya ilkönce girip elbisesinden kopardığı bezlerle zararlı haşarâtın/zehirli yılan ve böceklerin gelme ihtimali olan delikleri kapatmış sonra içeriye Efendimizi davet etmişti.

Öte yandan Hazreti Ebû Bekir, takipçiler/iz sürücüler mağaraya ulaştığında da Efendimizin başına bir şey gelir endişesiyle, üzülüyordu. Onun bu telaşını ve Efendimizin ona cevabını Yüce Allah, Kur'ân'da şöyle bildirmektedir:

"Eğer siz ona (Resûlullâh'a) yardım etmezseniz (bu önemli değil!), ona Allah yardım etmiştir. Hani kâfirler onu iki kişiden biri olarak (Ebû Bekir ile Mekke'den) çıkarmışlardı, hani onlar mağaradaydı; o, arkadaşına üzülme, çünkü Allah bizimle beraberdir, diyordu. Bunun üzerine Allah ona (sükûnet sağlayan) emniyetini indirdi, onu sizin görmediğiniz bir ordu ile destekledi ve kâfir olanların sözünü alçalttı. Allah'ın sözü ise zaten yücedir. Çünkü Allah, üstündür, hikmet sahibidir." (Tevbe, 9/40)

Böylece bu âyette adına işaret edilen Hazreti Ebû Bekir, İslâm tarihine *"Yâr-ı gar: Mağara dostu"* unvanıyla geçti ki bu, onun için en mühim övgü unvanıydı.

Kafile Benî Mudlic arazisinden geçerken Süraka b. Cü'şüm adlı bir şahıs, başlarına konan ödülü alabilmek için kafileye saldırmışsa da atının ayağı kuma saplanıp kalmıştı.

Dolayısıyla isteğinde başarılı olamadığı gibi Hazreti Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem)'den bir *güvenlik yazısı/emannâme* istemek durumunda kalmış ve kendisine, isteğine uygun bir yazı verilmiş, o da geri dönerek kafileyi yakalamak isteyenleri yoldan çevirmişti.

Peygamber Efendimiz, Atîke-Ümmü Mabed'in yurdundan geçerken sütten kesildiği söylenen bir koyundan sahibinden izin isteyerek süt sağmış ve kafiledekilere ikram ettiği gibi bir kâse de Atîke hanıma bırakmıştı.

Ailenin reisi olan Ebû Mabed çadıra döndüğünde olayı dinleyince süt sağan zatın Mekke'de zuhur ettiği/ortaya çıktığı söylenilen peygamber olduğunu anlamıştı, iyi niyetle ona ulaşmaya çalıştıysa da kafilenin oralardan çoktan uzaklaştığı anlaşıldı.

Bütün bu isimler, ileride müslüman olacaklar ve İslâm'la şeref kazanacaklardı.

Belki de hicret yolculuğu esnasındaki en ilginç gelişmelerden biri, Eslem kabilesinden Büreyde'nin elli civarındaki silahlı bir grupla başına konulan ödüle erişebilmek için Peygamber Efendimizi yakalamak istemesidir.

Fakat Büreyde'nin niyetinin tam aksi gerçekleşmiş, Peygamber Efendimizin ve Hazreti Ebû Bekir'in telkiniyle Büreyde ve yanındakiler müslüman olmuşlar, Kuba'ya kadar da muhafız kıtası gibi Efendimizin yanında yürümüşlerdi.

Mızrağının ucuna başlığından bağladığı bir parça ile Efendimizin sağında yer alarak Kuba'ya girmekle Büreydetü'l-Eslemî Hazretlerinin, İslâm tarihinde *"Resûl-i Ekrem aleyhisselâmın ilk sancaktarı"* unvanını aldığı söylenir.

Gönlü Mescitlere Bağlı Aziz Genç!

Peygamber Efendimiz kısa bir süre kaldığı Kuba'da dinlenmeye ihtiyaç hisettiği bir zaman diliminde İslâm'ın yükselişinin başlangıcında Kuba Mescidi'ni inşa etmiş, temelini Hazreti Ebû Bekir ve Hazreti Ömer'le atmış, sonuna kadar da bir işçi gibi çalışmıştır.

İslâm tarihinde hürriyet ortamında beş vakit namaza açık ilk mescid olan Kuba Mescidi, ileride Mescid-i Nebî yapıldıktan sonra Cuma günleri Cuma namazı vaktinde kapalı kalırdı. Çünkü Cuma namazı, Mescid-i Nebî'de kılınıyor, Kubalılar da o saatte Medine'ye intikal ediyorlardı. Buna karşılık Sevgili Peygamberimiz, İslâm tarihinde kurumlaşma sürecinde önemli bir yer tutan Kuba Camii'nin Cuma günü Cuma saatindeki garipliğini gidermek için cumartesi günleri öğleden sonra Kuba'ya giderek Camii ziyaret eder ve namaz kılardı.

Peygamber Efendimiz, muhâcirlere yaptığı ev sahipliği sebebiyle Kuba sakinlerini çok sever; hizmetleri ve İslâm için gösterdikleri samimi gayretleri sebebiyle takdir eder ve onlar için Cenâb-ı Hakk'a dua ederdi.

Hak Teâlâ Hazretleri de Kurân-ı Kerim'de *"kötü maksatlarla yapılmış Dırar Mescidi'nde değil de temeli takva üzere atılmış Kuba Mescidi'nde namaz kılmanın isabetli olacağını"* Sevgili Peygamberimize hatırlatırken, *"Kuba sakinlerinin temiz insanlar olduğuna"* işaret eder. (Bk. Tevbe, 9/107-108)

Peygamber Efendimizin evinden çıktığı gecenin sabahında yatağında Hazreti Ali'yi bulan müşrikler onu dövüp hapsetmişler, Hazreti Ebû Bekir'in kızı Hazreti Esmâ'ya da eziyet etmişler, fakat ağızlarından laf alamamışlardı.

Hazreti Ali, bir yolunu bularak gündüz gizlenip geceleyin yol almak suretiyle birkaç gün sonra Kuba'da Peygamberimize

kavuştu. Zor şartlarda yürümekten ayaklarının tabanı feci bir şekilde yarılmıştı, durumu gören Efendimiz Hazretleri bundan duygulandı, Hazreti Ali'nin gösterdiği yüreklilik ve cesaret karşısında onu takdir etti ve şifa bulması için dua buyurdu.

Peygamber Efendimizin Kuba'dan Medine'ye Girişi

Muhâcirlerin Acılarını Gönlünün Derinliklerinde Hisseden Aziz Genç!

Peygamber Efendimiz, Mekke'den Medine'ye hareket etmeye karar verince akrabası olan Neccaroğulları'na haber gönderdi, onlar da silahlanıp geldiler ve bir muhafız kıtası gibi davranarak Efendimiz Hazretlerini devesine bindirip bir Cuma günü yola koyuldular.

Sâlim b. Avf Oğlulları yurdunda şimdi de Cuma Mescidi adıyla bilinen caminin olduğu yerde Efendimiz Hazretleri ilk Cuma hutbesini okudu ve Cuma namazını kıldırdı. Hutbesinde bildirdi ki:

"İnsanlar âhirette muhakkak hesaba çekileceklerdir. Herkes, emri altındaki şahıslardan sorumlu olacaktır. Dünyada kendilerine malmülk verilenlerden âhiret için ne hazırladıkları sorulacaktır, orada mü'minlere en çok dünyada iken yapmış olduğu sâlih amelleri/dünyada yaptığı güzel işleri yardımcı olacaktır. Bu sebeple dünya elden çıkmadan âhiret için ciddi hazırlık yapmak, küçük-büyük demeden iyilik yaparak cehennem azabından korunmak gerekir."

Efendimiz Hazretleri hutbenin ikinci kısmında da şunları söyledi:

"Sözün en güzeli Allah'ın kitabıdır. Cenâb-ı Hak, kimin kalbini Kur'ân'la süslerse o kişi felâh bulur/kurtulur. Müminler, Allah'ın zikrinden usanmamalıdırlar. Çünkü Allah kelâmı, her şeyin iyisini ayırıp seçer, insanların en saygıdeğeri olan peygamberlerin kıssalarını anlatır, helâli haramı bildirir. Mü'minler, Allah'tan gereği gibi sakınmalı, dinî konularda duyarlı olmalıdırlar. Doğru sözlü olmalı,

Allah'ın kelâmı ile birbirlerini sevmeli, verdikleri sözde durmalıdırlar. Çünkü Allah, sözünde durmayanlara gazap eder."

Sevgili Peygamberimiz Cuma namazını kıldıktan sonra yol boyunca her kabileden insanlar, onu sevinçle karşılıyor, hoş geldin diyor ve şehre gelişinden büyük mutluluk duyuyorlar, o şerefli misafire ev sahipliği yapmaya, onu evlerinde-şehirlerinde konuk etmeye hazırlanıyorlardı.

Kadınlar memnuniyetlerinin bir belirtisi olarak def eşliğinde sevinç şarkıları söylüyorlar, çocuklar sevinç gösterileri yapıyorlar, Neccaroğulları'na mensup kızlar ise, *"Biz Neccaroğulları'nın kızlarıyız! Muhammed'e hısımlık ve yakınlık ne güzel!"* diyerek şiirler söylüyorlardı.

Evet… Ayın on dördü veda tepesinden doğmuştu; artık onlara düşen, davet edildikleri hak yolunda yürümek ve bu güzellikleri kendilerine bahşeden Hak Teâlâ Hazretlerine şükretmekti "*Talea'l-Bedru aleynâ/Min seniyyâti'l-Vedâ'/Vecebe'ş-şükrü aleynâ/Mâ de'â lillâhi dâ'*"

Evet… Efendimiz Hazretleri, kendisini coşku ile karşılayan kalabalık bir insan kitlesinin arasından geçerek şehre girdi. Medine tarihinde, yediden yetmişe herkesin coşkulu duygularla yollara düştüğü böylesine sevinçli bir gün görülmemişti.

Peygambere Hizmet Edenlere Gönlünde Özel Sevgi Besleyen Aziz Can!

Peygamber Efendimiz, Medine'ye girdiği ilk günlerde nerede kaldı?

Mescid-i Nebî ve bitişiğinde Hücre-i Saâdet yapılıncaya kadar hangi şahsın evinde misafir oldu? Onu yedi ay boyunca evinde misafir eden talihli kişi kimdi?

Efendimiz Hazretleri evine taşınıncaya kadar, Hazrec kabilesinin Neccaroğulları kolundan Hâlid b. Zeyd (Ebû Eyyûb el-

Ensârî) Hazretleri'nin evinde misafir oldu. Onun bu misafirliği yedi ay sürdü.

Peygamberimize beslediği samimi sevgi, sadâkat ve hizmette en önlerde yer alan bu zata bir mefharet/iftihar-övgü unvanı olarak İslâm tarihinde *"Mihmandâr-ı Nebî: Peygamber* (aleyhisselâm)*'ı misafir eden kimse"* denilmiştir.

Ömrü boyunca gönlü Allah rızası ve Resûl-i Ekrem muhabbetiyle dopdolu olan bu zat, Allah'ın lutfuyla dünyanın incisi güzel İstanbulumuzu şereflendirmektedir. Türbesi, kendi adıyla anılan Eyüp'tedir.

Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretleri, Emevîler zamanındaki bir İstanbul seferinde 49/669 yılında hastalanarak surları gören bir yerde bugünkü kabrinin olduğu mahalde hastalanmış ve ruhunu teslim ile cemâl âlemine yürümüştür.

Askerî bir seferde vefat ettiği için şehitlik rütbesini kazanmış, hadîs-i şerîfte geçen *"ni'mel-ceyşler: İstanbul fethi seferlerine katılan mutlu askerler"* arasına girmiştir.

Hazarda ve seferde sağlığında Peygamber Efendimizi ve aile fertlerini/Ehl-i Beyti'ni tehlikelere karşı korumada çok dikkatli ve duyarlı davranan Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretleri hakkında Peygamber Efendimiz: *"Allahım! Beni tehlikelere karşı korumak üzere titizlenen şu Ebû Eyyûb kulunu sen muhafaza eyle!"* diye dua buyurmuştu.

Nitekim bu dua hürmetine onun kabri, tarih boyunca daima bilinir ve tanınır vaziyette kaldı. 1453'te İstanbul fethedildikten sonra Fatih Sultan Mehmed'in önemli işlerinden biri, Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretlerinin kabrinin olduğu yeri belirlemek olmuştur. Bu belirleme çalışmasında devrin ünlü âlim ve mutasavvıflarından hocası Akşemseddin Hazretlerinin de manevî desteği görülmüştür.

Tarihî geçmişi itibariyle genel hatlarıyla kabir bilinse de fetihten sonra özellikle kabrin bulunduğu yerin yeniden keşfine ve belirlenmesine ihtiyaç vardı.

Dolayısıyla belirlenir belirlenmez, hemen üzerine bir türbe, yanına bir cami yapıldı ve vakıflar tesis edilerek türbe civarı Fatih tarafından imar edildi.

Şehrin iç mahallelerinde boşalan Rum evleri varken Anadolu'dan gelen insanımız, *ashâb-ı kirâma* olan muhabbetinin bir belirtisi olarak Sevgili Peygamberimizin bu seçkin sahabîsine komşu olabilmek için civarında bir arsa üzerine mütevazı bir ev yapmayı tercih etmiştir.

Efendimiz Hazretlerinin müjdelediği diyarlara fetih rüzgârını estirdiği ve kendisinden sonraki tüm İstanbul seferlerini etkilediği için Ebû Eyyûb el-Ensâri Hazretleri, her zaman çok sevilmiştir.

Bu sebeple türbesi her zaman pek çok ziyaretçinin uğrayıp ziyaret ettiği bir yer olmuştur.

Yüce Allah, ruhunu şâd eylesin ve onun Efendimiz Hazretlerine beslediği samimi muhabbetin benzerini bizlere ve nesillerimize nasip eylesin!

Medineliler, diğer muhâcirlerle birlikte Peygamber Efendimizi bağırlarına bastılar, onun çevresinde bütünleştiler. İslâm'ın yayılışı amacıyla Allah rızası için evini barkını terk ederek göç eden müslümanlara destek oldular. Bu sebeple Yüce Allah Kur'ân-ı Kerîm'de Medineli müslümanlara, *"Ensâr: Yardımcılar"* adını vermiştir. (Bk. Enfâl, 8/72, 74; Haşr, 59/9)

Medine'de İlk Yıllar

İsar ve İhsan Gönüllü Aziz Genç!

Peygamber Efendimiz hicretten hemen sonra muhâcirlerle ensâr arasında feragat, fedakârlık, cömertlik, ihsan ve îsar

(gönülden iyilik ve kendisi muhtaç bile olsa din kardeşinin ihtiyacını karşılamaya öncelik verme) esasları üzerinde kardeşlik kurdu ve aralarında samimi bir yardımlaşmayı, birlik-beraberlikle bütünleşmeyi başlattı.

Böylece, söz konusu yardımlaşmaya manevî bir boyut kazandırdı ve bu yeni oluşum sırasında doğabilecek psikolojik sıkıntıların önüne geçmiş oldu.

Muhâcirler de Mekke'de yaşayıp edindikleri dinî tecrübelerini kardeşleri olan ensâra aktarmak imkânına kavuştular.

Öyle bir eğitici hareket gelişti ki, ensâr hazretleri:

- Bu kardeşliğin oluşturduğu verimli ortamda mal varlıklarının yarısını muhâcir kardeşlerine vermek istemişlerdir.
- Birtakım ganimet ve gelirlerin taksiminde muhâcir kardeşlerini öncelemişlerdir (îsar).
- Bu süreçte hurma bahçelerindeki muhâcir hisselerinin sona ermesi teklifini de geri çevirmişlerdir.
- Muhâcir kardeşler kendilerini geçindirebilecek ekonomik düzeye gelinceye kadar ganimetlerden hisse almamışlardır.
- Aynı zamanda kendi bahçelerinin gelirinden onları yararlandırarak malî bakımdan çok büyük bir fedakârlık yapmışlardır.

Onlar arasında kendileri muhtaç olsa da muhâcirlerin ihtiyacını önceleyen îsar sahibi kimseler çıkmış ve bu sebeple ensâr-ı kirâm, Allah Teâlâ Hazretleri tarafından âyet-i kerimelerde, Sevgili Peygamberimiz tarafından da hadîs-i şerîflerde çok övülmüştür.

Ensârın bu cömertliğine karşılık muhâcirler de emeksiz yardım yerine, hurma bahçelerinde çalışmak suretiyle emeklerinin karşılığı olarak hisse almayı tercih etmişler ve borç alarak çarşı

pazarda yaptıkları esnaflık ve ticaretle makul bir sürede kendi evlerini alın teriyle geçindirebilir duruma gelmişlerdir.

Dolayısıyla ensâr-muhâcirûn kardeşliğinin oluşturduğu verimli ortamda kısa sürede çarşı-pazar kurularak muhâcirlerin kendi el emekleriyle geçimlerini sağlamaları gerçekleşti.

Böylece, şehrin ekonomik hayatında müslümanların yararına çok olumlu bir gelişme ortaya çıktı.

Gönlü Mescidlere Bağlı Değerli Genç!

Aynı yıl içinde Peygamber Efendimiz, Kuba'da *"temeli takva üzere atılan ilk mescid"* (Bk. Tevbe, 9/108) olarak tarihe geçen Kuba Mescidi'nden sonra Medine'de Mescid-i Nebî'nin yapımını plânladı ve gerçekleştirdi.

Çünkü mescidler/camiler, şiar (sembol ve büyük bir değer) olması itibariyle İslâm'ın yayılmasında, güçlenmesinde, toplumda dayanışmanın artmasında önemli bir yere sahiptir.

Bu münasebetle Sevgili Peygamberimiz, düşman takibinden kurtularak İslâm toplumunun başına özgürce geçişinin ilk yılında günümüzde de tüm Müslümanlar için tarihî önem taşıyan iki mescidin/caminin (Mescid-i Kuba ve Mescid-i Nebî) yapımını plânlamış ve yapım esnasında arkadaşlarıyla birlikte bir işçi gibi bizzat çalışmıştır.

Ayrıca Sevgili Peygamberimiz, Allah rızası için bir mescit yaptırana cennette bir köşk ihsan edileceğini, camilerle yakından ilgilenen ve cemâate devam eden müminlerin hiçbir gölgenin bulunmadığı mahşer gününde Allah tarafından gölgelendirileceğini müjdelemiş, caminin temizliği ve aydınlatılması başta olmak üzere herhangi bir şekilde camilere katkı yapanlara *"dünyada mutluluğu ve huzuru yakalayarak gönüllerinin aydınlık olması, öldükten sonra da kabirlerinin nurlanması ve öteki dünya bahtiyarlığı için"* dua etmiştir.

Selâmı Aziz Bilen Selâm Veren Verilen Selâmı Daha Güzeliyle Alan Aziz Evlât!

"Selâmın, selâmlaşmanın yayılması, verilen selâmın benzeri veya daha güzeliyle/ziyadesiyle alınması, açların doyurulması, muhtaçların ihtiyaçlarının karşılanması, akraba ve komşularla ilişkilerin sıkılaştırılması ve geceleyin namaz kılınması" gibi hususlar, Sevgili Peygamberimizin hicretten hemen sonra müslümanlardan istediği öncelikli tutum ve davranışlar arasındadır.

Efendimizin bu tavsiyeleri, müslüman toplumların ayakta durması ve gelişmesinin sağlıklı biçimde devamı için her zaman önemli sayılır.

Söz konusu öğütlerin, hicretten hemen sonra muhâcirlerin şehre uyum çalışmalarının yürütüldüğü bir dönemde söylenmesi ayrıca önem taşımaktadır.

Diğer yandan bu nasihatlerin Medine'nin yerlisi olan Evs ile Hazrec'in aralarındaki geçmişe dönük düşmanlığın sonlanmasının beklendiği bir ortamda ifade edilmesi, meseleyi daha da anlamlı kılmaktadır. Çünkü selâmlaşma, muhtaçların doyurulması ve sıla-i rahmin gözetilerek yakınlar ve komşular arası ziyaretleşmelerin yürütülmesi, hep toplumsal içerikli isteklerdir.

Geceleyin kılınan namaz ise bizi Yüce Allah'a yakınlaştıran, olgunluğa gidişi hızlandıran, gün boyu yapıp ettiklerimizi gözden geçirme fırsatı veren, dinlenmiş saf bir zihinle hatalarımızdan kurtulma azmini canlandıran, eksiklerimizi fark ettiren, iyiliklerimizi artırma ümidini yeşerten yardımcı bir unsurdur, bir ince ayardır, bir düzenleyicidir, bir yürüyüştür.

Muhâcirûn ve Ensârın Ortak Özellikleri

Muhâcirlerin ve Ensârın Yolundan Gitmeyi Ödev Bilen Aziz Can! Değerli Genç!

Ne dersin? Burada küçük bir ayrıntıya girerek Medine İslâm toplumunun omurgasını oluşturan ve kıyamete kadar gelecek

müslüman nesillerin izinde olduğu Sevgili Peygamberimizin aziz öğrencileri ensâr ve muhâcirlerin ortak özellikleri üzerinde biraz düşünelim mi?

Evet… Düşünsek iyi olur… Çünkü bunlar Peygamber Efendimizin örnek ahlâkını gözlemlemişler, tanık olmuşlar, benimsemişler, yaşamışlar ve bize aktarmışlardır.

Bunlar, Efendimizin yetiştirdiği Asr-ı Saâdet neslidir ve kıyamete kadar gelecek tüm müslümanlar için örnektir.

İşte onların ortak özelliklerinden bir demet:

- Yüce Allah'a, sağlam-güçlü-metin îmanları vardı; O'na tevekkül ve teslimiyetleri tamdı. Hayırlı bir işe giriştiklerinde işin niteliğine uygun olarak ellerinden gelen tüm çabayı gösterirler ve buna paralel olarak başarı için içtenlikle Allah'a dua ve tevekkül ederlerdi.
- Peygamber Efendimize sevgi, saygı ve bağlılıkları tamdı. Onlar, Sevgili Peygamberimizi canlarından, mallarından, evlâtlarından ve dünyada sahip oldukları her şeyden daha çok severlerdi, onun her işaretini, yerine getirilmesi gereken bir emir telakki ederlerdi, *"Anam babam sana feda olsun ey Allah'ın Resûlü!"* ifadesi, onların Efendimize bağlılık ve itaatlerini yansıtan bir seslenişti.
- Allah'ın emirlerini yerine getirme, yasaklarından kaçınma hususunda titiz davranırlar, Peygamber Efendimizin güzel ahlâkını örnek alırlar ve kendileri de güzel ahlâkın örneklerini verirlerdi.
- Mesleklerinde bilgili, becerikli ve donanımlı insanlardı.
- Dostluk ve sohbete eğilimli, hoşgörülü, barış duygularıyla dolu bir gönül dünyasına sahip idiler.
- Her iki zümre (muhâcirler ve ensâr), selâm veren, verilen selâma benzeri veya daha güzeliyle cevap veren kar-

şılıklı adım atmaya hazır, dost gönüllü ülfet ehli insanlardı; kendileriyle kolayca bir araya gelinebilir ve ortak bir hizmet yürütülebilirdi, herhangi bir hizmet söz konusu olduğunda hayır demezler, pekâlâ diyerek hizmetin bir tarafından tutarlardı.

- Muhâcirler de ensâr da rehber ve önder nitelikli olgun şahsiyetlerdi, irşad ehli idiler; kendileri, önerilen doğruları kabule ve gereğince davranmaya eğilimli oldukları gibi herkese hak yolu, doğru yolu gösterirler ve bu yolda örnek olurlardı.
- Muhâcirler ve ensâr arasındaki komşuluk ilişkileri çok sağlamdı. Onlar, Sevgili Peygamberimizden öğrenmişlerdi ki, komşuyu rahatsız etmek, kişiye cenneti kaybettirecek bir günahtı, komşusu açken aldırışsız davranarak ilgisiz kalmak da iman zayıflığını gösterirdi. Demek ki, iyi komşuluk cennetlik bir davranıştı ve onlar iyi komşu idiler.
- Muhâcirler ile ensâr arasında iş münasebetleri, alışveriş, ticarî ortaklıklar sağlamdı; işlerini, doğruluk, dürüstlük ve güvenilirlik ölçülerine göre yaparlardı. Çalışma hayatının kurallarına uyarlar, helâl-haram ölçülerine dikkat ederler, işin durumuna göre göz nuru ve el emeğini esirgemezlerdi. Çalışanın hakkını günün şartlarına göre doğrulukla öderlerdi.
- Her alanda olduğu gibi iş hayatında da temizliğe dikkat ederler, çevreyi kirletmekten kaçınırlar, her zaman, her mekân ve her işte estetiği gözetirlerdi.
- Muhâcirler de ensâr da bir bedenin organlarının birbirinden etkilenmesi, bir binanın tuğlalarının birbirini sağlamca tutması gibi birlik-beraberlik düşüncesini gönüllerinde ilke edinmişler ve bu düşünceyi davranışa dönüştürmüşlerdi. Samimi bir dayanışma içindeydiler, iç

barışı ve toplum huzurunu bozacak hareketlerden uzak dururlardı, elleriyle, dilleriyle ve başka yollarla kimseye zarar vermezlerdi.

- Muhâcirler de ensâr da güler yüzlü idiler; katılık, düşmanlık ve kindarlık duygularından uzaktılar.

Muhâcirlerin ve Ensârın Ahlâk İlkelerine Hayran Kalan-Gıpta Eden Aziz Evlât!

Peygamber Efendimizin muhâcirleri ve ensârı ortaklaşa kapsayan müjdeleri, iltifatları ve değerlendirmeleri pek çoktur.

Hizmetteki samimiyetleri ve can bedenden çıkıncaya kadar bu doğrultuda müdavemetleri (samimi hizmetlerinde, dinî duyarlılıklarında devamlılıkları) sebebiyle muhâcirler ve ensâr, gerçekten de takdirle anılmayı hak etmişlerdir.

Nitekim Yüce Allah Kur'ân'da, Rahmet Peygamberi Efendimiz Hazretleri de hadîs-i şerîflerinde her hayırlı hizmete varım diyen bu kutlu nesilleri hamiyet ve gayretleri sebebiyle övmüştür. Sevgili Peygamberimiz bu kutlu nesiller hakkında şöyle dua ediyordu: *"Gerçek hayat âhiret hayatıdır. Allah'ım! Sen, ensâr ve muhâcirlere iyilik ihsan eyle, merhamet buyur, mağfiretine eriştir!"*

Kıblenin Belirlenmesi ve Şiar/Sembol Olarak Müslümanlar İçin Taşıdığı Önem

Her Namazda Kıblemize/Kâ'be'ye Yönelen Aziz Evlât!

2 (624) yılında Müslümanlar için iki önemli gelişme oldu: Bunlardan biri, kıblenin değişmesi (Kâ'be-i Muazzama'nın kıble oluşu), ikincisi, cihâda izin verilmesidir. Geliniz şimdi bu konudaki gelişmeleri birlikte okuyalım:

Peygamber Efendimiz, önceleri namazlarını Kudüs'e yönelerek kılıyordu. Çünkü o zaman Kâ'be'nin içi de dışı da putlarla

dolu idi, Mekke'nin ve dolayısıyla siyasî bakımdan Kâ'be'nin hâkimi de müşriklerdi.

Ama aradan hayli zaman geçmiş, şartlarda müslümanların lehine olabilecek gelişmeler yaşanmıştı. Akabe biatleri ve peşinden hicret gerçekleşmiş, Sevgili Peygamberimizin önderliğinde Medine'de siyâsî yapılanma planlanmış, böylece müslümanlar kendi başlarına karar verebilecek ve gündemi belirleyebilecek duruma gelmişlerdi.

Bu durumda Peygamber Efendimiz Kâ'be'yi putlardan temizlemek istiyor, Hazreti İbrahim devrindeki tevhid kimliğine büründürme arzusunu taşıyor ve bu arzuyu bir ideal hâlinde ashâb-ı kirama da yansıtıyordu.

Dolayısıyla sadece Efendimiz değil, bütün müslümanlar, bu yeni oluşum ve gelişime paralel olarak -ezan beklentisinde olduğu gibi- Kâ'be-i Muazzama'nın kıble olması beklentisine de girmiş bulunuyorlardı.

Yürekler buna kilitlenmişti.

Böyle bir gelişme, İslâm dini ve müslümanlar için çok önemli bir şiar, bir sembol olacak, müslümanlığın gücünü ve müslümanların kendilerine güvenini artıracaktı.

Bu beklenti fazla sürmedi.

Yaklaşık 2 (624) yılı ortalarında hicretten on altı ay sonra indirilen âyetle kıblenin Ka'be olduğu bildirildi ki, meâlen şöyledir:

"… (Ey Muhammed) yüzünü Mescid-i Haram'a doğru çevir! Ey Mü'minler, bulunduğunuz yerde siz de yüzlerinizi o yöne çevirin." (Bakara, 2/144)

Peygamber Efendimiz bu sırada Benî Seleme mescidinde öğle namazı kıldırıyordu.

Bu âyet namaz esnasında geldiği için Peygamber Efendimiz hemen yüz seksen derecelik bir dönüşle yönünü Kudüs'teki Beytü'l-Makdis'ten Mekke'deki Mescid-i Harama çevirdi.

Cemâat da bunu fark ederek Peygamberimizi takip etti.

Bu münasebetle namaz esnasında kıble değişikliğini bildiren âyetin nâzil olduğu Benî Seleme Mescidi, İslâm tarihinde *"Mescid-i Kıbleteyn: İki kıbleli Mescid"* diye anılmıştır.

Kıble ile ilgili bu âyetin gelişi yahudîleri çok rahatsız etti. Çünkü kıble önemli bir semboldü, daha evvel Kudüs'e dönülmesi onları teselli ediyordu. Muhammed ümmetinin her gün yeni bir şiar (sembol) ile kuvvet kazandığını gören yahudiler, fitnelerini artırdılar. Bu konuda düşünceleri zayıf olanların kafalarını karıştıracak dedikodu çıkardılar.

Bu dedikodulara münafıklar da iştirak ettiler, gönlüne İslâm inancı yeterince yerleşmemiş olan bazı kişiler ise fitnecilerin etkisinde kaldılar, kafaları karıştı.

Esasında Kâ'be'nin müslümanlar için kıble olarak Yüce Allah tarafından belirlenmesi, Allah'a ve Resûlü'ne yürekten bağlı olanlarla şekilde müslüman görünüp içten münafık olanlar arasında bir ayıraç vazifesi görecekti.

Bu anlamda Yüce Allah, müslümanlar için önemli bir gelişme olan kıbleyi, hak yolda sebat edeceklerle cayacakları ayırt eden bir ölçek yaptı, kafa karıştıran bu fitneci ve bozguncelara cevap olarak da âyetler indirdi.

Bu âyetler samimi müslümanları rahatlattı ve imanlarını bir kat daha kuvvetlendirdi. (Bk. Bakara, 2/142-144)

Bunun gibi gerek Medine ve çevresindeki yahudilerin, gerekse şeklen müslüman gibi görünseler de kalpten inanmayan münafıkların ortaklaşa yürüttükleri fitne ve dedikodulara cevap olarak Cenâb-ı Hak tarafından *"iyi ve doğru"* kavramları üzerinde açıklamalar indirildi:

"Yüzlerinizi doğudan veya batıdan yana çevirmeniz erdemlilik değildir. Asıl erdemli kişi Allah'a, âhiret gününe, meleklere,

kitaba, peygamberlere iman eden; sevdiği maldan yakınlara, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışlara, yardım isteyenlere ve özgürlüğünü kaybetmiş olanlara harcayan; namazı kılıp zekâtı verendir. Böyleleri anlaşma yaptıklarında sözlerini tutarlar; darlıkta, hastalıkta ve savaş zamanında sabrederler. İşte doğru olanlar bunlardır ve işte takvâ sahipleri bunlardır." (Bakara, 2/177)

Cihâda İzin Verilmesi ve Peygamber Efendimizin Savaşları

Din Kardeşliği Bağıyla Müslümanları Kardeş Bilen Aziz Can!

Hicretten sonra İslâm toplumu Medine'de birlik ve beraberliğini kurdu; ekonomi dâhil her sahada ortaya koyduğu üretkenlikle büyüyüp gelişti.

Bu durum, içte yahûdî ve münâfıkları, dışta da Mekkeli müşrikleri tedirgin ediyordu.

Medineli müslümanlar, her an bir tehdit ve tehlike ile yüz yüze idi.

İşte bu esnada 2 (624) yılında cihada izin veren âyetler nâzil oldu:

"Kendilerine savaş açılan Müslümanlara, zulme uğramaları sebebiyle cihad için izin verildi…" (Hacc, 22/39)

"Sizinle savaşanlarla siz de Allah yolunda savaşın…" (Bakara, 2/190)

Bu âyetler nâzil olduktan sonra Peygamber Efendimiz bir dizi tedbir aldı. Medine civarındaki kabileler ile saldırmazlık anlaşmaları imzaladı. Mekke-Şam ticaret yolunu denetlemek için gerekli yerlere seriyyeler (küçük askerî birlikler) gönderdi.

Öte yandan müşrikler, müslümanların giderek daha da büyümesinden endişeye kapıldılar. Bu nedenle Yarımada'daki tüm İslâm düşmanlarıyla işbirliği yaparak daha da güçlenmeden, müslümanları tarihten silmek istediler.

Bunun sonucu olarak müşriklerle müslümanlar arasında Bedir (2/624), Uhud (3/625), Benî Mustalik-Müreysî (5/626-627), Hendek (5/627) savaşları oldu.

Bu savaşların her birinde müşrikler, müslümanlara karşı haksız yere acımasızca saldırıyorlardı, ellerinden gelse müslümanları bir kaşık suda boğacaklardı.

Ancak Sevgili Peygamberimizin etrafında derin bir sorumluluk anlayışı, üstün bir görev bilinciyle bütünleşen müslümanlar, bu savaşlarda şehit vermiş olsalar da Mekkeli müşriklere karşı gözle görülen bir üstünlük sağladılar.

Nihayet müşrikler, bütün Yarımada'yı arkasına alarak o günkü şartlarda on bin kişilik dev gibi bir ordu ile Medine önlerine geldiler ve müslümanları tarihten silmek istediler.

Müslümanlar, müşriklerin o güne kadar çıkarabildikleri en büyük silahlı gücü Hendek/Ahzab Savaşı'nda temelden sarsmayı başardı. Çöl müşriklerini ve Hayber Yahudilerini de yanlarına alan Kureyş müşrikleri, hiç beklemedikleri bir yenilgiyle karşılaştılar. Dolayısıyla Mekkeli müşrikler büyük ümitlerle geldikleri Medine kuşatmasından elleri boş döndüler ve bu sebeple müslümanlar karşısındaki askerî yenilgiyi kabul ederek ertesi yıl (6/628) anlaşma yapmayı uygun buldular.

Yapılan bu anlaşma İslâm tarihine, *"Hudeybiye Musâlehası: Hudeybiye Barış Anlaşması"* diye geçti.

Buna göre, iki şehir halkı arasında meydana gelen serbest gidiş gelişler, ilişkilerin yumuşamasına yol açtı. Böylece, hem Mekkeli müşrikler Medine'de yerleşmiş olan müslümanların siyasî varlığını kabul etmiş oldular hem de serbest ziyaretler neticesinde müslümanların aile yapısındaki güzel işleyişe, toplumsal ilişkilerdeki dürüstlüğe ve bireysel düzeydeki ahlâkî üstünlüğe tanık oldular.

Böylece, İslâm'a girenlerin sayısında hissedilir bir artış oldu.

Hatta Mekke'nin ileri gelenlerinden Amr b. el-As ve Hâlid b. Velid gibi şöhretli kişiler bile anlaşmanın doğurduğu müsait ortamda kendiliğinden Medine'ye gelerek Müslüman oldular.

Barış ortamı, İslâm'ın yayılması ve tebliğin daha ötelere ulaştırılması hususunda faydalı oldu. Sevgili Peygamberimiz, barışın oluşturduğu olumlu ortamı, komşu devlet hükümdarlarına ve büyük Arap kabilelerinin reislerine elçiler-mektuplar göndermek ve onları İslâm'a davet etmekle değerlendirdi.

Barış Duygularıyla Dolu Aziz Can!

Bundan da anlaşılıyor ki, müslümanların yaşamakta olduğu örnek hayat, İslâm dinine kendi istekleriyle girenlerin sayısında artış sağlamaktadır. Bu da ancak, bir barış ortamında yaşanabilir.

Bu sebeple şartlar elverişli olduğu sürece sulh/barış, her zaman hayırlıdır.

Dini, Milleti ve Devleti İçin Her Türlü Fedakârlığı Göze Alan Aziz Evlât!

Öteden beri Medine ve çevresinde yerleşmiş olan yahudiler vardı. Sevgili Peygamberimiz, *"Benî Kaynuka: Kaynukaoğulları, Benî Nadîr: Nadîroğulları ve Benî Kureyza: Kureyzaoğulları"* adını taşıyan bu yahudi kabileleriyle anlaşmalar yaptı, tarihe *"Medine Sözleşmesi"* diye geçen yaklaşık elli dört maddelik bir kanun çıkararak şehri onlarla ortaklaşa paylaşma imkânlarını aradı.

Fakat Peygamber Efendimizin bu iyi niyetine karşı onlar müslümanlara cephe aldılar, yapılan anlaşmalara uymadılar; çarşıda, pazarda, sokakta küçük düşürücü sözlerle müslümanlara sataştılar, saldırı düzenlediler, düşmanlıklarını Peygamber Efendimize suikast tertip etme noktasına kadar vardırdılar ve onu öldürmek istediler.

Diğer yandan Hendek muharebesinde Kureyzaoğulları yahudileri, müslümanlara ihanet ederek şehri kuşatan düşmanlarla iş

birliği yaptılar. İşte bu kabil taşkınlıklarından ve anlaşma şartlarına aykırı davranışlarından dolayı yahudiler cezalandırılarak suçun özelliğine göre bir kısmı sürgün edildi, bir kısmı da ölüm cezasıyla cezalandırıldı.

Bu arada Yarımada'daki İslâm aleyhtarı güçleri finanse eden, onlara parasal destek veren Hayber yahudileri de 7 (628) yılında etkisiz hâle getirildi.

İslâm'ı Savunma ve Yayma İnancıyla Dipdiri Olan Değerli Genç!

Görüldüğü gibi Sevgili Peygamberimizin kabileler, ülkeler ve farklı din mensuplarıyla ilişkilerde benimsediği temel esas, barıştır. Ancak karşı taraf barışı bozan düşmanca tavırlar geliştirdikçe; müslümanlara karşı baskı, şiddet ve zulüm yaptıkça Efendimiz Hazretleri de bunların şiddet, baskı ve zulümlerini kaldırmak için askerî seferler düzenlemiştir.

Dolayısıyla hristiyan dünyasının o günkü temsilcileriyle onun arasında meydana gelen savaşlara da baktığımız zaman saldırganların hristiyanlar olduğu rahatça anlaşılabilir.

Zaten tarih bunu tespit etmiş durumdadır.

Nitekim müslümanlarla hristiyanlar arasında ilk büyük savaş olarak tarihe geçen Mûte Savaşının (8/629) sebebi, İslâm elçisinin, uluslar arası ilişkilerde doğal bir hak olarak geçerliliği olan dokunulmazlık hakkından yararlandırılmayarak haksız yere öldürülmesidir.

Efendimiz Hazretleri, bu durum karşısında bir elçisinin haksız yere öldürülmesine ve Medine-İslâm toplumunun uluslar arası haklardan mahrum edilmesine seyirci kalamazdı.

Bu muharebede Sevgili Peygamberimizin çok sevdiği Zeyd b. Hârise, Abdullah b. Revâha ve Cafer b. Ebî Talib Hazretleri şehit düşmüştür.

Daha sonra üst düzey bir istişarî toplantıda alınan karar uyarınca Hâlid b. Velid Hazretleri Sancağ-ı Şerîfi devralmış ve İslâm ordusunu hezimete uğratmaksızın, vur-kaç taktiğiyle güvenlik içinde Medine'ye ulaştırmıştır.

Bu savaşta üç bin kişilik İslâm ordusu, kendisinin otuz üç katı daha fazla olan yüz bin kişilik hristiyan ordusuyla savaşı kabullenme cesaretini göstermiştir.

Dolayısıyla bu süreçte düşmanı yıldıran cesaret ve başarılarından dolayı Peygamber Efendimiz Hâlid b. Velid Hazretlerine, *"Allah'ın kılıcı: Seyfullâh"* unvanını vermiş ve savaşın seyrini Mescid-i Nebî'nin minberinden müslümanlara aktarmıştır.

Hicretin sekizinci yılında Mekkeliler Hudeybiye Barış Anlaşması'nın şartlarını çiğnediler. Peygamber Efendimiz, elçi göndererek onları uyardı, ama aldırış etmediler. Askerî güçleri sona erdiği halde gururları onları yanılttı.

Bunun üzerine Sevgili Peygamberimiz on bin kişilik ordusuyla hareket etti ve vaktiyle terk etmeye mecbur bırakıldığı öz yurdunu/Mekke'yi 8(630) yılında fethetti.

Gayesi, Kâ'be'deki putları temizlemek, Kâ'be ve civarını Hazreti İbrahim devrindeki tevhid kimliğine büründürmekti.

Bu sebeple o, intikamcı davranmadı, kin gütmedi. İsteseydi müşriklerin hepsini cezalandırabilirdi. Çünkü onlar, yirmi yılı aşkın bir zamandan beri müslümanlara karşı yürüttükleri düşmanca davranışlarından dolayı bunu hak etmişlerdi.

Ama o, genel af îlân etti. Güçlü iken affetmek büyüklüğünü gösterdi.

Onun gayesi kin ve intikam değil, Kâ'be-i Muazzama'nın tevhidle, tekbirle yüceltilmesiydi. Dolayısıyla küçük işlerle kaybedecek zamanı yoktu.

Nitekim fetih günü bölge putlardan arındırıldıktan sonra

Peygamber Efendimizin müezzini Bilâl-i Habeşî Hazretleri öğle vaktinde Kâ'be damında okuduğu ezanla Mekke semasında tevhid ve tekbirin üstünlüğünü îlân etmiş oluyordu.

Din, Vatan, Millet Sevgisiyle Gönlü Dolu Aziz Can! Değerli Genç!

Mekke fethini takip eden günlerde müslümanların galibiyetini hazmedemeyen Hevazin kabilesi, büyüklük ve kendini beğenmişlik duygusuna kapıldı. Böylesine hastalıklı bir psikoloji içinde İslâm'ın bölgedeki hâkimiyetini ve yayılışını önlemek için boşuna bir direnişe yeltendiyse de amacına erişemedi (8/630).

Mekke'nin fethinden kısa bir süre sonra meydana gelen bu savaşta Hevazin kabilesi yenilgiye uğramaktan kurtulamadı.

Sonuçta, başta Hicaz bölgesi olmak üzere Arap Yarımadası'nın her yanında İslâm'ın sesi duyulmuş oldu.

Özellikle, Kâ'be'nin komşuları ve onunla ilgili görevlerin yürütücüleri konumunda olan Mekke'deki Kureyş kabilesinin siyasî varlığının sona ermiş ve şehrin müslümanların eline geçmiş olması, Arap Yarımadası'ndaki kabilelerin dikkatini Medine'ye yöneltti.

İnsanlar, Yarımada'da dikkati çeken bu yükselen gücü yani İslâm'ı tanımak istiyorlardı.

Peygamber Efendimiz, Hevazin engelini de aşarak Mekke'den Medine'ye döndükten sonra Yüzlerce kabile, Medine'ye sözcüler, temsilciler yolladı.

Hey'et, temsilci ve sözcü durumunda Arap Yarımadası'nın çeşitli bölgelerinden Medine'ye gelenlerden çoğu, müslüman olarak kabilelerine müjdelerle döndüler.

Öte yandan, Bizans'ın, kuzeydeki hristiyan Arapları da yanına alarak Hicaz'a saldıracağı haberi Medine'de yankı buldu. Bizans İmparatorluğu, o yıl Hicaz Bölgesi'nde gözlemlenen mevsimsel

sıkıntıyı/aşırı sıcakları ve kıtlığı bahane edinerek Medine'yi yerle bir etmek istiyordu. 9 (630)

Tehlikenin büyüklüğünü gören Sevgili Peygamberimiz, seferberlik îlân ederek herkesi canıyla malıyla yardıma çağırdı.

Yakıcı, kavurucu sıcakların yaşandığı bir mevsimdi. Şartlar çok ağır görünüyordu.

Bu yüzden bu sefere hazırlanmak önem taşıyordu.

Bu süreçte münafıklar her zaman olduğu gibi bozgunculuktan geri durmamışlar, müslümanları sefere katılmaktan alıkoymak için var güçleriyle çalışmışlardır.

Samimi müslümanlara gelince, onlar da her zaman olduğu gibi canları ve malları ile bir hizmet ve destek yarışına girmişlerdir.

Hazreti Ebû Bekir, Hazreti Ömer, Hazreti Osman, Hazreti Abdurrahman b. Avf, Hazreti Abbas, Hazreti Talha ve Hazreti Âsım b. Adiyy gibi pek çok seçkin sahabî, bu seferde askerin hazırlıklarını yapabilmesi için Peygamber Efendimize çok büyük malî destek vermişlerdir.

Hatta bazı müslümanlar iki sepet hurmasının bir sepetini aile bireylerine bırakırken diğerini askere erzak için sunarak bu yardım yarışına güçleri ölçüsünde katılmışlardır.

Bu yüzden Tebük Seferi için hazırlanan zor şartların ordusu, bir anlamda İslâm tarihine *"Hayırda Yarışanların Ordusu"* diye geçmiştir.

Bu arada, sefere katılmak için kararlı oldukları halde binek hayvanı bulamadıkları için ağlayarak savaştan geri kalanlar olmuştur ki, Peygamber Efendimiz bu zatların, sefere katılabilenlerin elde ettiği sevaba ortak olduklarını müjdelemiştir.

Az sayıda birkaç müslüman ise sefere katılabilecek imkânlara sahip oldukları halde seferden geri durmanın cezası olarak sosyal boykota maruz kalmışlar, tövbelerinin kabul edildiğini

bildiren âyet gelinceye kadar elli gün ızdırap gözyaşı dökmüşlerdir. (Bk.Tevbe, 9/117-119)

Sonuç olarak şartların tüm zorluğuna rağmen Peygamber Efendimiz otuz bin kişilik büyük bir ordu ile Tebük'e kadar gitmiş, düşman ise bu durum karşısında cephede görünmemeyi tercih etmiştir.

Böylece, Efendimiz Hazretleri, ölümünden önceki bu son seferinden zafer, sevinç ve manevî coşku içinde dönmüş, elde ettiği başarı için Cenâb-ı Hakk'a şükretmiştir. 9 (630)

Gösterişten ve İkiyüzlülükten Şeytandan Kaçar Gibi Kaçınan Değerli Can!

Bu süreçte cereyan eden ilginç bir gelişmeye de kısaca değinmemiz gerekir.

Tebük Seferi öncesinde bazı münafıklar, mahallelerindeki yaşlıların Mescid-i Kubâ ve Mescid-i Nebî'ye mesafenin uzak olması dolayısıyla cemâate katılamadıkları için üzüldüklerini gerekçe sayarak bir bina yapmışlar ve mescid olarak ibadete açılması için Peygamber Efendimize başvurmuşlardı. Efendimiz Hazretleri, onlara isteklerinin ancak sefer dönüşü mümkün olabileceğini bildirmişti.

Dönüşte Tevbe Sûresi'nin 107, 108 ve 109. âyetleri nâzil olunca durum değişti. Çünkü bu âyetlerde *"Allah ve Peygamber düşmanlarına istihbarat toplayarak gözcülük yapmak, müslümanlar arasında fitne çıkarmak amacıyla münafıklar tarafından yapılmış olan bu binada asla namaza durmaması"* Peygamberimize hatırlatılıyor, buna karşılık *"temeli takva üzere kurulmuş olan Mescid-i Kubâ ve Mescid-i Nebî'de namaz kılmasının daha uygun olacağı"* belirtiliyordu.

Bu âyetler geldikten sonra Peygamber Efendimiz birkaç kişiyi görevlendirmek suretiyle müslümanlar aleyhine fitnelerin

tezgâhlanması amacıyla münafıklarca yapılmış olan bu binayı yıktırdı.

Yıkılan bu bina, münafıklar tarafından müslümanlara zarar vermek için yapılmış olması dolayısıyla İslâm tarihine, -ilgili âyette yer aldığı biçimde- *"Mescid-i Dırar"* diye geçmiştir. (Bk. Tevbe, 9/107)

Veda Haccı-Veda Hutbesi

Her Zaman İyiliğe İstekli Aziz Evlât!

Peygamber Efendimiz, İslâm'ın öngördüğü hac esaslarının öğretilmesiyle 9 (631) yılında Hazreti Ebû Bekir'i görevlendirdi. Aynı yıl hac mevsiminde Hazreti Ali de Berâe yani Yüce Allah'ın müşriklere son uyarılarını ve kendilerine verilen süreyi hatırlatan, süre dolduktan sonra da oralarda barınamayacaklarını ve câhiliye geleneklerine göre Kâ'be'yi tavaf edemeyeceklerini bildiren âyetleri duyurmakla görevlendirildi.

Bu süre içinde müslüman olanlar ise İslâm hac usulüne göre Kâ'be'yi ziyarete gelebileceklerdi.

Bundan bir yıl sonra Peygamber Efendimiz yüz bini aşkın müslümanla birlikte hac farîzasını yerine getirdi. 10 (632) yılında yapılan bu hac, Peygamber Efendimizin bu denli çok sayıda müslümanla son kez bir arada bulunması ve onlarla vedalaşması sebebiyle İslâm tarihine *"Veda Haccı"* diye geçmiştir.

Peygamber Efendimiz bu hacta İslâmî hac esaslarını teorik plânda anlatmış ve pratik olarak da göstermiştir.

Arife günü Arafat'ta îrat ettiği Veda Hutbesi'nde Sevgili Peygamberimiz İslâm'ın hayata getirdiği değerleri özetlemiş, ana hatlarıyla İslâm düşüncesini bir kez daha yüz binleri aşan kitlelere aktarmıştır.

Veda Hutbesi, İslâm dininin toplum hayatına ve insanlığa getirdiği değerlerin bir özeti sayılır. Bu sebeple Veda Hutbesi metnini tekrar tekrar okuyup, üzerinde düşünmemiz gerekir.

Peygamber Efendimiz Veda Haccında Zilhicce'nin dokuzuncu günü Arafat'ta kendisi için hazırlanan Nemire'deki çadırına indi. Güneş, zeval noktasından batıya meyletmeye başladığı sırada çadırından çıkarak Kasva adlı devesine bindi. Arafat vadisinin ortasına geldi. Burada mahiyeti itibariyle bütün insanlığı kapsayan ünlü hutbesini irâd buyurdu.

Hutbeye başlamadan önce halkın sükûneti sağlandı. Konuşmanın herkes tarafından anlaşılabilmesi için cümleleri tekrarlamak üzere gür sesli kişiler uygun mesafelere yerleştirilerek o günkü şartlarda bir ses düzeni kuruldu.

Sevgili Peygamberimizin 9 Zilhicce 10 (8 Mart 632) günü sayıları yüz bini aşan Müslümana irat edip, sonraki nesillere aktarılması için emanet ettiği bu özlü ve etkili konuşmanın metni şöyledir:

– Allah'a hamd ve senâlar olsun! O'nu över, O'nun yardımını dileriz, O'nun affını isteriz. Biz O'na döneceğiz. Nefislerimizin hatalarından, fiillerimizin (yaptığımız işlerin) kötülüklerinden bizi korumasını O'ndan dileriz.

Allah'ın hidâyete erdirdiğini/doğru yola yürüttüğünü kimse saptıramaz, O'nun saptırdığını da kimse doğru yola getiremez.

Allah'tan başka hiçbir ilâh bulunmadığına şehâdet ederim ve yine şehâdet ederim ki, Muhammed O'nun kulu ve resûlüdür.

Nefislerimizin fenalıklarından ve kötü amellerimizden (İslâm'a aykırı-kötü tutum ve davranışlardan) O'na sığınırız.

Ey Allah'ın Kulları!

Allah'tan korkmanızı ve O'na itaat üzere olmanızı vasiyet ederim.

Ey İnsanlar!

Sözlerimi dikkatle dinleyiniz! Çünkü bu seneden sonra bir daha sizinle burada tekrar buluşup buluşmayacağımı bilmiyorum.

Ey İnsanlar!

Bu günün, ne günü olduğunu biliyor musunuz? Bugün kurban bayramıdır.

Bu ayın, hangi ay olduğunu biliyor musunuz? Bu ay, mukaddes Zilhicce ayıdır.

Bu memleketin, hangi yer olduğunu biliyor musunuz? Burası, Belde-i Haram'dır (Hürmetli Beldedir).

Biliniz ki, bu ayda, bugünde ve bu yerde fenalık yapmak, kan dökmek haramdır.

Öyle ise iyi biliniz ki, siz Allah'ın huzuruna çıkıncaya kadar canlarınız, mallarınız, ırzlarınız, bu mukaddes gün, bu mukaddes ay ve bu mukaddes memleket gibi aranızda mukaddes ve bunlara saldırı haramdır.

Sakın benden sonra sapıtarak birbirinizin boynunu vurmayınız.

Biliniz ki, bir gün Allah'ın huzuruna çıkacaksınız, O da sizi bütün işlediklerinizden sorguya çekecektir. Bunu hatırınızdan çıkarmayınız.

Hiçbir vebali, başka bir kimse yüklenmez. Her suçlu, kendi suçundan sorumludur. Hiçbir suçlunun işlediği suç, evlâdını kapsamaz.

Ey İnsanlar!

Câhiliyeye ait olan her şeyi, bugün çiğniyorum, onların hepsi mülgadır (iptal edilmiştir, kaldırılmıştır).

Kendisinde, başkasına ait bir emanet olanlar, o emaneti yerine versinler.

İyi biliniz ki, faiz haram kılınmıştır. Câhiliye devrinin faizleri

mülgadır (iptal edilmiştir). Borçlular, alacaklılarına, ancak aldıkları parayı vereceklerdir. İlk ortadan kaldırdığım faiz, amcam Abbas'ın faizidir. Bu işlem, önce onun verdiği paralar için uygulanacaktır.

Câhiliye günlerinde dökülen kan davaları, tamamıyla yasak edilmiştir. İlk ortadan kaldırılan kan davası, Haris oğlu Rebîa'nın kan davasıdır.

Ey İnsanlar!

Bugün şeytan sizin memleketinizde yeniden nüfuzunu kurabilmek (hükmünü yürütebilmek-geçerliliğini sürdürebilmek) ümidini kaybetmiştir. Lâkin siz, önemsiz sandığınız bir şeyde şeytana uyarsanız, onu sevindirmiş olursunuz. Öyle ise din işlerinde böyle bir şeyden sakınınız.

Ey İnsanlar!

Sizin, kadınlarınız üzerinde haklarınız, kadınlarınızın da sizin üzerinizde hakları vardır. Kadınlar, size, Allah'ın bir emanetidir. Onlara nezaketle davranınız. Ne siz, ne de onlar, başkalarını yataklarınıza almamalısınız! İzniniz olmadıkça, istemediğiniz bir kimseyi evinize sokamazlar. Bir kadının, kocasının izni olmadıkça onun malından bir şeyi başkasına vermesi caiz değildir.

Hizmetçilere de iyi davranınız. Onlara kendi yediğinizden yedirmeğe, giydiğinizden giydirmeğe çalışınız.

Ey İnsanlar!

Muhakkak ki, Rabbiniz birdir, babanız birdir. Hepiniz Âdem'densiniz, Âdem de topraktandır.

Hiç kimsenin, başkaları üzerine üstünlüğü yoktur. Şeref ve üstünlük, ancak faziletledir. Bu sebeple bütün müslümanlar birbirinin kardeşidir; hepiniz müşterek bir kardeşliğin üyelerisiniz.

Birinize ait olan bir şey, gönlünüzün rızası olmadıkça (siz istemedikçe), başkası için helâl olmaz.

Zulüm yapmaktan kendinizi koruyunuz. Halkın haklarını zulümle almayınız, onların haklarını gasbetmeyiniz.

Benden sonra kâfirlerin yaptığı gibi, sakın birbirinizle boğuşmayınız.

Size bir şey bırakıyorum ki, ona sımsıkı sarılırsanız asla dalâlete (sapıklığa) düşmez ve yolunuzu şaşırmazsınız. İşte o şey, Allah'ın kitabı Kur'ân'dır.

Ey İnsanlar!

İfrattan (aşırı gitmekten-aşırılıktan) sakınınız. Sizden önceki milletlerin helâk olmalarının (harap olmalarının-yok olmalarının) sebebi, dinde ifratları (aşırılıkları) idi.

Haccın usûllerini benden öğreniniz. Kesin olarak bilmiyorum ama belki bu seneden sonra bir daha haccedemem. Rabbinize ibadet ediniz; beş vakit namazınızı kılınız. Oruç ayında, orucunuzu tutunuz. Emirlerime itaat ediniz ki, Allah'ın Cennetine giresiniz.

Peygamber Efendimiz, hutbesini tamamladıktan sonra tebliğ (İslâm'ı insanlara duyurma, ulaştırma) görevini hakkıyla yaptığına dair ashâbın tasdikine (doğruluğunu onaylamasına) başvurdu. Ashâb-ı Kiram: *"Yemin ederiz ki, tebliğ ettin ey Allah'ın Resûlü!"* deyince, Sevgili Peygamberimiz,*"Şahit ol Yâ Râb!"* diyerek Cenâb-ı Hakk'ın şâhitliğine sığındı.

Peygamber Efendimizin Vefatı

Gönlü Peygamber Muhabbetiyle Çarpan Değerli Genç!

Peygamber Efendimiz hac ibadetini tamamladı. Medine'ye döndükten sonra Uhud şehitlerini ve Cennetü'l-bakî'deki kabirleri ziyaret etti, oralarda yatan müslümanların Yüce Allah'ın affına erişmeleri için dua etti.

O günlerde rahatsızlandı, bu rahatsızlık daha sonra hastalığa

dönüştü. Hastalığının ilk günlerinde Mescid-i Nebî'de müslümanlara namaz kıldırabiliyor ve sohbet edebiliyordu.

Hastalığının ikinci safhasında ancak Hazreti Ali ve Hazreti Üsâme b. Zeyd gibi zatların desteğiyle evinden mihraba gitmeye, namazı kıldırdıktan sonra aynı şekilde evine dönmeye başladı. Bu durum, hastalığının arttığını gösteriyordu.

En son, Hazreti Âişe'nin odasında iken hastalığı iyice ağırlaştı ve namaz kıldırmaya gidemez oldu. O günden itibaren Sevgili Peygamberimizin isteği üzerine, ölünceye kadar namazları Hazreti Ebû Bekir kıldırdı. Bu şekilde Hazreti Ebû Bekir'in kıldırdığı namaz on yedi vakte ulaştı.

Büyüklerin Nasîhatini Can Kulağıyla Dinleyen Aziz Evlât!

Peygamber Efendimiz ölümünden önceki son günlerinde müslümanlara nasihat etmiştir. İstersen, Efendimiz Hazretlerinin son nasihatlarını birlikte okuyalım:

"Ashâbım! İlk muhâcirlere hürmet etmenizi vasiyet ederim. Bütün muhâcirler de birbirlerine haklı ve hayırlı olsunlar."

"Her iş Yüce Allah'ın izniyle cereyan eder."

"Allah'ın iznine ve iradesine üstün gelmeye çalışanlar en sonunda yenilgiye uğrarlar. Allah'ı aldatmak isteyenler ergeç aldanırlar."

"Ey insanlar! Peygamberinizin öleceğini düşünüp de telâşa kapıldığınızı duydum. Hangi Peygamber gönderildiği ümmet arasında ebedî kalmıştır ki, ben de kalayım!"

"Biliniz ki ben Rabbime kavuşacağım ve aranızda bunu en çok hak etmiş olanınızım."

"Yine biliniz ki, siz de bana kavuşacaksınız. Buluşacağımız yer de Kevser havuzunun kenarıdır. Orada benimle buluşmak isteyenler, ellerini, dillerini günahlardan çeksinler!"

"Ey muhâcirler! Size, ensâra iyi davranmanızı vasiyet ederim. Zira onlar, size iyilik ettiler, evlerinde sizi misafir ettiler, geçim sıkıntısı çektikleri halde sizleri kendi nefisleri üzerine tercih ederek mallarına ortak yaptılar. Bu münasebetle aranızdan hanginiz ensâr üzerine hâkim olursa onları koruyup gözetsin, içlerinden kusur edenler olursa af ile davransın!"

"Ey müslümanlar! Her kimin sırtına vurmuş isem, işte sırtım, gelsin vursun, her kimin alacağı varsa gelip benden istesin!"

"Ey insanlar! İçinizden borçlu olan varsa derhal ödesin. Hakir düşerim korkusuyla bunu yapmaktan çekinmesin! Zira âhirettekine göre dünyadakinin önemi yoktur."

"Ey insanlar! Peygamberlerinin kabirlerini tapınılacak yer hâline getirenler lânetlendi. Benden sonra kabrimi tapınılacak put hâline getirmeyin."

"Ey Allah Resûlünün kızı Fâtıma ve ey Allah Resûlünün halası Safiyye! Allah katında değer taşıyan güzel işler yapınız. Yoksa, helâl ve haram konularında Allah'ın suâlinden ben sizi kurtaramam."

Efendimizin Hasretiyle Gözü Yaşlı Aziz Can!

Sevgili Peygamberimiz, öleceği günün sabahında kendisinde bir rahatlık hissetti ve evinin kapısından ashâbını seyretti, herkesin disiplinli bir şekilde sabah namazında saf saf olmaları, onu çok sevindirdi.

Peygamber Efendimiz, evinde bulunan üç-beş dinarın henüz sağken yoksullara dağıtılmasını da sağladı.

Hurma bahçelerinin gelirlerinin ise yetecek kadarı aile fertlerine ayrılacak, geri kalanı kamu yararına hizmetlerde kullanılacaktı.

Efendimiz Hazretleri, Hicrî 11. Yılın Rebiülevvel ayında (8 Haziran 632 Pazartesi) günü ruhunu teslim etti, cemâl âlemine intikal etti, Hakk'a yürüdü. Bu sırada dünyada en son yaptığı şey, Hazreti Âişe'nin yardımı ile dişlerini misvaklamak (fırçalamak) oldu. Yüce Allah'a ruhunu teslim ederken şu duaları yapıyordu:

"Allahım! Beni refîk-i a'lâ topluluğuna kat!"

"Allahım! Günahlarımı bağışla!"

"Bana merhamet et ve beni refîk-i a'lâya eriştir!"

"Ya Rabbi! Beni refîk-i a'lâ arasında kıl!"

"Allahım! Cennetinden refîk-i a'lâya beni kavuştur!"

Hazreti Âişe, ölümünden önceki saatlerde Peygamber Efendimizin, Nisâ Sûresinin 69. âyetini okuduğunu nakleder. Bu âyette Yüce Allah, *"dünyada Allah'a ve Peygambere itâat üzere hayat sürenlerin ilâhî nimetlere erişmiş olan peygamberlerle, sıddîklerle, şehitlerle ve sâlihlerle beraber olacakları"* müjdesini veriyor.

Buradan yola çıkarak bazı İslâm âlimlerinin yorumuna göre Sevgili Peygamberimiz son duasında öteki dünyada *"peygamberlerle, sıddîklerle, şehitlerle ve sâlihlerle beraber olmayı"* Yüce Allah'tan dilemiştir.

Bazı bilginler ise bununla kastedilenin *"Yüce dost yani Hak Teâlâ"* olduğunu söylerler ki, bu yoruma göre Sevgili Peygamberimiz vefat ederken Yüce Allah'a iltica etmiş, O'na sığınmış, O'nunla birlikte olmayı son defa yürekten istemiştir.

Bazı âlimler de bu iki görüşü birleştirerek Efendimiz Hazretlerinin vefat ederken tabii ki *"Yüce Dost yani Hak Teâlâ Hazretlerine sığınmış olacağını"* ama aynı zamanda *"peygamberler, sıddîkler, şehidler ve sâlihlerle beraber olmayı Hak Teâlâ'dan istemiş olabileceğini"* ifade ederler.

Peygamber Efendimizin Cenazesinin Toprağa Verilmesi

Can Ahmed'i Kevser Havuzu Başında Görmek Ümit ve Hayali Gönüllerini Süsleyen Değerli Genç!

Peygamber Efendimizin cenazesinin hazırlanmasında görev yapan zatlar şunlardır:

Hazreti Ali yıkadı. Abbas b. Abdülmuttalip, Fazl b. Abbas, Kusem b. Abbas, Üsâme b. Zeyd, Abdurrahman b. Avf ve Ensâr'dan Evs b. Havli Hazretleri su dökme, bedenin iki yana çevrilmesi, üç parça pamuklu kumaşla kefenlenmesi ve kabre indirilmesi işlemlerinde yardımcı oldular.

Hazreti Ebû Bekir ile Hazreti Ömer, Hücre-i Saâdet'in kapısı önünde duruyorlar, kalabalığın oluşturacağı sıkıntıyı önlüyorlardı. Hazreti Ali yıkarken, *"Hayatında da temizdin, şimdi ölümünde de tertemizsin!"* diyordu.

Kabir, Hazreti Âişe'nin odasında Peygamberimizin vefat ettiği sedirin altına ensârdan Ebû Talha Hazretleri tarafından kazıldı.

Definden önce Sevgili Peygamberimizin cenazesi sedir üstüne konuldu; önce erkekler, sonra kadınlar, daha sonra da çocuklar namazı kıldılar, namaz gece yarısına kadar devam etti. Namazda hiç kimse imam olmadı. Namaz tamamlandıktan sonra Peygamber Efendimizin cenazesi salıyı çarşambaya bağlayan gece toprağa verildi.

Peygamber Efendimizden maddî bir mirasın intikal etmediğinde İslâm bilginleri görüş birliği içindedirler. Çünkü kendisi, sağlığında, *"Biz peygamberler miras bırakmayız, her ne bırakırsak sadakadır"* buyurmuştur.

Peygamber Efendimizin sağlığında ailesinin maddî ihtiyaçları, erzakı, geçimi, sahibi olduğu Fedek bahçesinin gelirlerinden karşılanırdı. Fedek gelirlerinin geri kalanı, yolculara, misafirlere, kamu hizmetlerine harcanırdı. Vefatından sonra da Hz. Ebû Bekir tarafından öyle devam ettirildi.

Peygamber Efendimizin manevî mirası ise Kitâb ve Sünnet'tir. Yani Kur'ân-ı Kerîm ve Hadîs-i şerîflerdir.

Bu miras, kıyamete kadar gelecek bütün müslümanların ortak değeridir. Tarih boyunca müslümanlar, Kitâb ve Sünnet'e gereken ilgiyi göstermişlerdir, bundan sonra da bu ilgi devam edecektir. Çünkü Kur'ân-ı Kerim ve Hadîs-i Şerîfler tüm Müslümanların manen huzur kaynağı ve mutluluk reçetesidir. Ama bu huzur ve mutluluğu yakalayabilmek için Kur'ân-ı Mübîn'i ve Peygamber Efendimizin hadislerini okumamız, incelememiz, okuyup inceleyenlerin sohbetini dinlememiz, öğrenmemiz ve anlamamız, hemde doğru anlamamız, bununla da kalmayarak ortaya çıkan huzur ve mutluluk ilkelerini yaşadığımız dünyada davranışa, kulluğa, hizmete ve güzel ahlâka dönüştürmemiz gerekir.

Peygamber Efendimizin Şemâili

Peygamber Efendimizi Fizikî Özellikleriyle de Tanımak İsteyen Aziz Genç!

Peygamber Efendimiz, uzuna yakın orta boylu, insanlar arasında hoş ve güzel sayılacak ölçüde irice başlı, bedeninin rengi kırmızımtırak nurânî beyaz idi. Burnunun iki kaşının birleştiği tarafı gayet itidal üzere yüksekçe, gözleri siyah, kaşlarının arası az aralık, sakalı sıkça, omuzlarının arası genişçe, omuz başları geniş, elleri ayakları kalınca, saçları kumral olup, düz ile kıvırcık arasında idi.

Saç, sakal, diş ve göz bakımı başta olmak üzere beden temizliğine son derece önem verirdi. Bu sebeple uyuduğu yere misvak (bir çeşit diş fırçası), abdest suyu ve tarak konurdu.

Özellikle diş temizliğinde son derece duyarlı davranır, her abdest alışında dişlerini misvaklardı.

Sevgili Peygamberimiz başkalarını rahatsız edecek derecede ağır olmayan güzel kokular ikram edilince severek kullanır,

reyhan çiçeği gibi güzel kokulu çiçekler ikram edilince de geri çevirmezdi.

Efendimiz Hazretleri, yavaş yavaş konuşur, her sözün arasını ayırt ederdi, hatta dinleyen onu ezberleyebilirdi. Çok iyi anlaşılması gereken sözleri üçer defa tekrarlardı. Ayrıca, konuşurken muhatabının akıl ve anlayış seviyesini gözetirdi. Böylece, dinleyenler arasında konuyu anlamayan kalmazdı.

Peygamber Efendimiz, insanları rahatsız edecek aşırılıkta gülmezdi. Onun gülmesi tebessümdü, her tebessüm edişinde dişleri inci tanesi gibi görünürdü.

Resûl-i Ekrem Efendimiz, başlangıç itibariyle sağ yanı üzere yatar ve dua yaparak uyurdu:

"Ya Rabbi! Beni, kullarını tekrar dirilteceğin günde azabından koru!"

"Allah'ım! Senin adınla uyur, senin adınla uyanırım."

"Allah'a hamd olsun. Bizi yedirdi, içirdi, ihtiyaçlarımızı giderdi, evlerimize sığındırdı (huzura erdirdi). Nice yaratıklar vardır ki, istedikleri ölçüde yiyecek içecekleri ve akşam olunca barınacak meskenleri yoktur."

Uykudan uyandığında ise şöyle dua ederdi:

"Allah'a hamd olsun ki, bizi uyuttuktan sonra uyandırdı, dönüş O'nadır."

Sevgili Peygamberimiz, normal şartlarda vakarla, yavaş yavaş ve dikkatli bir şekilde yürürdü. Yürürken ayaklarını yere sürtmez, sürüyerek gürültü çıkarmazdı.

Bir zorunluluk yoksa yürüyüşünde acele etmezdi.

Diz üstü oturur, bağdaş kurar, bazen de uyluklarını karnına çekip ellerini dizlerinin üstüne bağlardı. Otururken sağ veya sol tarafına yastık koyup dayanırdı.

Peygamber Efendimiz, günlük hayatta konuşurken, yürürken,

oturup insanlarla sohbet ederken sevimliliği ve güler yüzlülüğü ile dikkat çekerdi. Onu gören müslümanlarda bir iç huzuru ve ona karşı derin bir sevgi saygı oluşurdu.

Sevgili Peygamberimiz, elbisesinin temiz ve tertipli olmasına önem verirdi. Giyiminde titizdi, dağınıklıktan hoşlanmazdı.

Bir elbisenin kumaş olarak sağlam kalma süresi ne ise o süreyi doğal süreci içinde tamamlardı.

Yeni bir elbise giydiğinde Allah'a hamd eder, bu yeni giysinin hayra vesile olmasını diler, elbisenin örttüğü organların şerrinden de O'na sığınırdı.

Estetiğe dikkat ederdi; alacalı, aşırı desenli ve göze batan çiğ renkte elbiseler giymekten kaçınırdı. Elbise ile övünmez, bu konuda savurganlık yapmazdı.

Özellikle konuklarını karşılarken ve uğurlarken yeni ve güzel elbiselerini giyerdi.

Peygamber Efendimizin giyecekle ilgili tutumunu, *"temizlik, tertiplilik, estetiği gözetme, kendine yakıştırma, sadelik ve ihtiyacı karşılama"* olarak özetleyebiliriz.

Bu sebeple gerektiğinde o, ibrişimden, yünden, pamuktan, hatta keçi kılından dokunmuş elbiseyi giyer ve tevazu göstererek, *"ben âciz bir kulum"* buyururdu.

Şanı büyük Peygamberimiz, özel hayatında ekonomik açıdan orta sınıf bir Medineli gibi yaşamaya özen gösterir, gücü daha fazlasına yettiği zamanlarda bile sadelikten ayrılmaz, kendisine gelen hediyelerin çoğunu yoksullara ve Suffe Okulu öğrencilerine aktarırdı.

Bununla beraber o, müslümanlara meşru olduğunu (din kuralları açısından sakıncası olmadığını) göstermek ve beslenmenin önemini vurgulamak için çeşitli gıdalardan yemiştir.

Meselâ tavuk eti, bazı kuş etleri, koyun etinden hazırlanmış

kebap, kurutulmuş et (bir çeşit pastırma), süt, bal, peynir bunlardan bazılarıdır.

Yiyecekleri arasında zeytinyağı, sirke, kabak, tirit, kavrulmuş un ve helvaya da rastlıyoruz.

Her gün aynı gıdayı değil de mümkünse farklı gıdalar almayı tercih etmiş; yemeklere zaman zaman biber, zencefil, tarçın gibi baharat çeşitlerini serpmiştir.

Onun sofrasında daima başköşede olan iki yiyecekten biri arpa ekmeği, diğeri de ise hurma idi.

Şartlara göre bazen uzun süre bunlarla yetindiği olurdu.

Efendimiz Hazretleri, yemekten önce ellerini, yemekten sonra hem ellerini hem de ağzını yıkardı.

Yemeğe *"besmele"* ile başlar, bitirdiğinde *"elhamdülillâh"* derdi.

Sofrada bozulmamış herhangi bir yemek ya da ekmek artığının çöpe atılmasını uygun görmezdi.

Yemek devam ederken müsaade almaksızın herkesten önce kalkılmasını doğru bulmazdı.

Karnını tıka-basa doldurmaz, herhangi bir yemeği beğenmezlik etmezdi; arzu ederse yer, etmezse yemezdi.

Suyu, dibi görülen kaptan içerdi.

Bal şerbetini ve nebiz denilen bir çeşit hurma ve üzüm kompostosunun tazesini severdi.

Sevgili Peygamberimiz sağlığı yerinde ve zamanı uygunsa davetlere katılırdı.

Aziz Peygamberimiz, örfte mevcut olan sedir, divan, yatak, yorgan, ihram, ibrik, leğen ve bunun gibi ev eşyası kullanır, ama en pahalısı olsun diye özel bir arzu beslemezdi.

O'nun bu alandaki prensibi de, *"Sadelik, ihtiyacı giderme,*

tertiplilik ve temizlik" olarak sıralanabilir.

Anlaşıldığına göre Sevgili Peygamberimizin gündelik hayattaki ilkesi, ölçülü davranmaktır.

O, her şeyden önce giyim-kuşam, yemek ve ev eşyasında:

- *"Helâlinden kazanma prensibini"* en başa koyardı.
- İkinci olarak bu hususlarda *"yeterli olma, yeteri kadarlık ölçüsünü"* benimser, *"israfı/savurganlığı"* doğru bulmazdı.
- Özellikle giyimde ve ev eşyasında *"estetiği/yakıştırmayı, örfteki görüntü uyumunu"* dikkate alırdı.
- Sahip olduğu imkânları *"gurur ve böbürlenme konusu"* yapmazdı.
- Yemek yerken, giyinirken, yürürken her zaman "besmele" ile başlardı.
- Yemek bitince kendisine helâlinden rızık veren Hak Teâlâ'ya hamd ve şükrederdi.
- Giyebilecek bir elbiseye, oturup istirahat edebilecek, korunabilecek bir meskene sahip olduğu için bunu veren Allah Teâlâ'ya şükreder, hamd eder, dua ederdi.

Asr-ı Saâdet Ne Demektir?

Asr-ı Saâdet Ahlâkıyla Ahlâklanan Aziz Can!

Sevgili Peygamberimizin yaşadığı döneme, *"Asr-ı Saâdet: Mutluluk devri, Kutlu Zaman Dilimi"* denilmektedir.

Asr-ı Saâdet'i *"kutlu zaman dilimi"* olarak öne çıkaran dört önemli husus vardır.

Geliniz kutlu zaman dilimindeki bu dört gelişmeyi birlikte okuyalım:

- Asr-ı Saâdet devrinde insanlık için hidayet kaynağı olan Kur'ân nâzil oldu.
- Hazreti Muhammed aleyhisselâm risaletle şereflendi.
- Peygamber Efendimiz o asırda altın nesil diye nitelenen ashâb-ı kirâmı yetiştirdi.
- İslâm, bütün boyutlarıyla tebliğ edildi, insanlara ulaştırıldı ve uygulandı.

Asr-ı Saâdet Devri Müslümanının Ahlâkî Özellikleri

Aziz Can! Değerli Genç!

Ashâb-ı kirâm, Efendimiz Hazretlerini görmüşler, O'ndan feyz almışlar, manevî açıdan aydınlanmışlar, bu feyzi ölünceye kadar ruhlarında ve gönüllerinde nurlu bir ışık olarak taşımayı başarmışlardır. Bu nedenle de tüm müslümanlar için örnek olmuşlardır.

Şimdi biz, Peygamber Efendimizin ahlâkını öğrenme hususunda tüm müslümanlara vasıta olan ashâb-ı kirâmın kişilik özelliklerini, ahlâkî yapılarını merak ederiz;

Onlar nasıl bir müslümandı?

Onların ahlâkı nasıldı?

Aile yapıları, ev düzenleri, çalışıp kazanmaları, çarşı-pazarları nasıldı?

Üretim, tüketim, kazanma, harcama ve tutumlulukları nasıldı?

Savurganlıktan nasıl kaçınırlardı?

İbadette huşu üzere devamlılıkları nasıldı?

Helâl-haram konusunda duyarlılıkları nasıldı?

Yoksullarla, yetimlerle, muhtaçlarla ne türlü ilgilenirlerdi?

Buna benzer merak ettiğimiz yüzlerce sorunun cevabını hep öğrenmek isteriz.

Evet… Bu soruların cevapları, özel bir çalışma konusu...

Ama biz burada en önemli özelliklerini sıralayıp özet de olsa onların ahlâk güzellikleri hakkında bir ön bilgiye sahip olacağız ve ümit ederim onları daha derinden, daha yakından tanıma isteği gönüllerimizde uyanacak.

Hayırlı Neslin Özelliklerini Merak Eden Aziz Can! Değerli Genç!

Peygamber Efendimiz, kutlu zaman diliminde, temelini muhâcirler ve ensârın oluşturduğu *"ashâb"* denilen bir nesil yetiştirmiştir.

- Bunlar, inançlı, bilgili, becerikli, amel-i sâlih/güzel davranış sahibi, gayretli, sabırlı, fedakâr insanlardı.
- Asr-ı Saâdet'te Sevgili Peygamberimizden feyz alarak, manen aydınlanarak yetişenler, onun terbiyesinden geçenler, ince zevkli, nazik, kibar ve zarif kişilerdi.
- Gösteriş ve savurganlıktan kaçınırlardı.
- Estetik duyguları gelişmişti.
- Cömert ve yardımsever idiler.
- En üst düzeyde birlik ve beraberlik bilincine sahiptiler, dayanışma içindeydiler.
- Çalışma hayatında dürüst idiler; hile, zulüm ve haksızlık yapmazlar, kendi haklarını da sonuna kadar korurlardı.
- Büyüklerine saygılı, küçüklerine şefkatli idiler.
- Yalan söylemezler, onun bunun aleyhinde konuşmazlar, lâf taşımazlar, arabozuculuk yapmazlar, eksik araştırmazlar, birbirlerinin hatalarını teşhir etmezler, özellikle ortaya çıkarıp yaymazlardı.

- Yüce Allah'a tevekkül ve teslimiyetleri, Peygamber Efendimize muhabbetleri tamdı.
- Allah ve Resûlü'nü her şeyden ve herkesten, hatta öz canlarından daha çok severlerdi.
- Allah'a ve Resûlü'ne itaat ve ittibâları (gösterdikleri gayede yürümeleri) samimi ve sürekli idi.
- Güzel ahlâk sahibi idiler.
- Bilgili idiler, bilime saygılı ve her gün yeni bir şey öğrenmeye istekli idiler, ilmî inkişaf (bilimsel ilerleme) için plânlı bir çaba içindeydiler.
- Becerikli idiler, mesleklerinde donanımlı idiler.
- Bir hizmeti gerçekleştirme konusunda organize olma yetenekleri gelişmişti.
- Çalışkan ve gayretli idiler, emeğe ve alın terine çok önem verirlerdi.
- Kazandıklarıyla bir yandan aile bireylerinin ihtiyacını karşılarken, diğer yandan yoksulları, yetimleri, ihtiyaç sahiplerini gözetirler, İslâm toplumunun gelişmesi adına gösterilen hayırlı hizmetlere gönül rızasıyla destek verirlerdi.
- İhsan, ikram, îsar sahibi olmak (cömertçe ikram ile diğerkâmlık, kendisi muhtaç bile olsa başkasının ihtiyacını karşılamayı önceleme), onların ayrılmaz özelliğiydi.
- Tamahkâr (çıkarlarına düşkün) ve harîs (açgözlü) değillerdi.
- İnanç ve ibadet dünyalarını koruyabilme adına giriştikleri hayırlı işlerde karşılaştıkları engelleri sabırla aşmaya çalışırlardı.
- Hizmetlerini geçersiz kılmak amacıyla karşılarına çıkan kötülerin alay, istihza ve eziyetlerine karşı dirençli idiler.
- İslâmî hizmetlerde çok duyarlı, samimi ve fadakâr idiler;

hizmetin başarıya ulaşabilmesi adına gerek mal, gerekse canla her fedakârlığı göze alırlardı.

- İ'lây-ı Kelimetullâh (Allah'ın adını yüceltme) uğrunda can ve mallarıyla mücadele ederler; zulüm, tahakküm, haksız baskı, şiddet ve fitne ile İslâm'ın yayılmasının önüne konulan engelleri aşabilmek uğrunda direnirler, hak ve adaletten ayrılmazlardı.
- Allah yolunda yürüyerek Sevgili Peygamberimizin davasına samimi hizmet ederlerdi. Ol Resûl-i Kibriyâ'yı yürekten severler ve yolunda yürüyebilmek, onun hizmetlerinin gölgesinde yer alabilmek adına büyük gayret gösterirler, hayırda ve hizmette yarışırlardı.
- Onlar temiz ve tertipli idiler. Estetik duyguları gelişmiş idi. Nazik, kibar ve güler yüzlü idiler.
- Duygu, düşünce ve davranışlarında samimi idiler.
- Kalb-i selîm ve kalb-i münîb (kötülükten arınmış ve Hakk'a yönelmiş bir kalp) sahibi olmak en önemli gayeleri idi. Bu gayeye erişmek için sürekli gayret gösterirlerdi.
- Merhametli, yardımsever, vefakâr, mütevazı, dürüst ve olgun idiler.
- Her zaman iyilik düşünürler, iyilik yaparlardı, toplum binasının bir tuğlası, toplum bedeninin bir organı olduklarını hatırdan çıkarmazlardı.
- Samimi bir dayanışma içinde olup toplum barışına sürekli katkı yaparlardı.
- Din kardeşliğinin gerektirdiği sevgi, saygı ve samimi yardımlaşmanın gereklerini yerine getirirlerdi.
- Akrabalık haklarını gözetirler; akrabaya ilgisiz kalmazlar, sıla-i rahme; akrabayı, dostları, büyükleri ziyarete önem verirlerdi.

- Komşuluk haklarını gözetirlerdi, komşusu açken tok yatmanın imanın olgunlaşmasına engel teşkil ettiğini, Efendimiz Hazretlerinden öğrenmişlerdi.
- Dostluğa ve sohbete eğilimli idiler. Çok vefakârdılar, dostlarını, yoldaşlarını, hizmet arkadaşlarını asla unutmazlardı.
- Din kardeşliğinin inceliklerini her zaman hatırda tutarlar, buna göre davranırlar, sorumluluklarının gereğini yerine getirirlerdi.
- Güler yüzlü idiler, kin tutmazlardı.
- Hastalarla, cenaze sahipleriyle ilgilenirlerdi; hastalara Cenâb-ı Hak'tan şifa dilerler, ölüm ânında imkân varsa cenaze namazına ve devamında kabre intikaline katılırlar, geride kalanlara taziye verirler, başsağlığı dilerler, teselli ederlerdi.
- Hiç kimseye haset etmezlerdi, çekememezlik duygusu, onlara yabancıydı.
- Kin tutmak, husûmet beslemek, öç almak gibi kötü duygu ve düşüncelerden uzak dururlardı.
- Gurura kapılmaktan ve büyüklenmekten kaçınırlardı.
- Boş şeylerle kendilerini aldatmazlar, övüngenlik taslamazlar, yaptıklarını öne çıkararak kendini beğenme duygusuna kapılmazlar, gururlanmazlardı.
- İçki, kumar, zina gibi toplumu ve nesli helâke götüren kötülüklerden uzak dururlardı. İnsanları felâkete sürükleyen bu kabil kötülükleri önlemek için çaba gösterirlerdi.
- Çevreyi rahatsız edici olumsuz davranışlardan kaçınırlardı.
- Bencil değil, mahviyetli idiler, başarılarından sadece kendine pay çıkararak böbürlenmezlerdi, katılımcı, paylaşımcı ve alçakgönüllü idiler.

- Şefkat, merhamet, müsamaha (hoşgörü) ve cömertlik, şiarları idi; öyle bilinirler, öyle tanınırlardı.
- Huzurdan yana tutum geliştirirler, toplumun huzurunu bozmak isteyenlere, huzura kastedenlere uygun yöntemlerle tepki ve tavır koyarlardı. Huzur bozuculuk yapanlara alet olmazlardı. Huzur ve güven ortamının yaygınlaşması için olanca güçleriyle çalışırlardı.
- Muhabbet ve saygı ortamının sürekliliği için çaba gösterirlerdi.
- Güvenilir (emîn) ve dürüst insanlardı.
- Hayatın her safhasında istikamet üzere-dosdoğru olmak, onların özeliğiydi.
- Üretimde, tüketimde, ticarette, alışverişte, ölçüde, tartıda doğru ve dürüst idiler.
- Birlikte çalıştığı kişilerin haklarına ve özellikle kul hakkına son derece saygı gösterirlerdi.

Muhâcirlere ve Ensâra En Güzel Bir Şekilde Uymayı İdeal Edinen Aziz Genç!

Arı ve duru bir zihinle içtenlikle ashâbın özelliklerini birlikte okuduk, öğrendik, imrendik, biz de öyle olabilir miyiz diye hayal ettik.

Ne güzel değil mi?

Niye olmasın?

Bizler, Yüce Allah'ı, Peygamber Efendimizi ve onları sevenleri seviyoruz. Ashâb-ı kirâm onları seviyordu. Biz de ashâb-ı kirâmı seviyoruz.

Seven, sevdiğinin güzel özelliklerini ruhunda içselleştirir, gönlüne ışık eder, zihnine ölçü kılar ve yaşadığı şartlarda davranışa dönüştürür.

Niye olmasın?

Elbette istenirse olur.

İstersek, sevdiklerimizin yolunda daha ciddi, daha samimi, daha duyarlı yürüyebiliriz.

Demek ki onları *"Altın nesil"* kılan özellikler böyle güzelliklermiş!

Görüldüğü gibi Asr-ı Saâdet nesli, bu özellikleriyle öne çıktılar; sağlam imanları, sâlih amelleri, makbul ibadetleri, güzel sözleri, hayırlı işleri ve yararlı hizmetleri sebebiyle Cenâb-ı Hak onları Kur'ân'da övdü, cennetle müjdeledi. Efendimiz Hazretleri onlara dua etti, onları hayırla andı.

Ruhları şâd olsun! Cenâb-ı Hak, şefâatlarına eriştirsin!

Evet… Onlar Sevgili Peygamberimizin rahle-i tedrisinden, eğitim-öğretim halkasından feyz aldılar, manen aydınlandılar. Aldıkları feyzi, edindikleri manevî güzellikleri son nefesini verinceye kadar korudular. Peygamber Efendimizden öğrendiklerini, özümseyip içselleştirdiler. Yaşadıkları toplumda en güzel bir şekilde temsil ettiler, örneklendirdiler. Böylesine özelliklerin ve güzelliklerin sahibi olan bu Asr-ı Saâdet neslini doğru anlayıp gereği gibi ibret ve örnek alma şuurunu, Hak Teâlâ Hazretleri hepimize nasip eylesin! Âmin!...

Rabbimiz bu duamızın kabulü için bizlere zihin, dil, gönül ve davranış bütünlüğü nasip etsin! Bu güzel duanın kabulü için için üç şeyi düzgün yapmak gerekir:

- Onları samimi duygularla sevmek,
- Onları tanımak, öğrenmek, yaşadığı örnekleri tespit ile anlamak,
- Onların kullukta, insan ilişkilerinde, ahlâkta, toplum hizmetinde ve hayatla ilgili her konuda verdikleri güzel örnekleri, şartların elverdiği ölçüde günümüze taşımak, bunun için çaba göstermek.

İkinci Bölüm

HAZRETİ MUHAMMED ALEYHİSSELÂM VE ÇOCUKLAR

HAZRETİ MUHAMMED ALEYHİSSELÂM VE ÇOCUKLAR

Çocukları Çok Severdi

Canı Canımdan Dini Dinimden Olan Aziz Can!

Kitabımızın bu bölümünde Sevgili Peygamberimizin çocuklara olan sevgisinden bahsedeceğim. Yaşanmış sevgi örneklerini anlatacağım.

Bunlardan birçoğunu belki de ilk defa duyacaksın, şaşıracaksın, gönlü çocuklara sevgi dolu bir Peygambere inanmakla, böyle bir Peygamberin ümmetinden olmakla övüneceksin, sevineceksin, gurur duyacaksın! İşte şimdi sana, Peygamberimizin çocukların dünyasındaki yerini anlatıyorum:

Gözümüzün nuru gönlümüzün sürurü Sevgili Peygamberimiz, çocukları, çok severdi. Onlara önem verirdi, yanlarına giderdi, aralarına girerdi. Selâm verirdi, onlarla anlayacağı dil ile konuşur, başlarını okşar, şakalaşır ve hediyeler verirdi.

Gerektiğinde oyunlarına katılır, duygularını paylaşır ve onlarla birlikte olmaktan, aynı ortamda bulunmaktan mutluluk duyardı.

Zaman zaman onları kucağına alır, mevsimin ilk meyvelerini onlara ikram eder, bunu uğur, bolluk ve bereket sebebi sayardı.

Çocukları bineğinin terkisine alır, devesine bindirirdi. Bu nedenle Sevgili Peygamberimiz bir yolculuğa çıktığında çocuklar onun ardından yollara düşerler, onu uğurlarlar, dönüşünü özlemle beklerler ve onu sevinçle karşılarlardı.

Sevgili Peygamberimiz, gerçekten de çocukları çok sever, sevdiğini de açıkça söyler ve samimi bir sevgi duygusuyla onları kucaklardı.

Hicret esnasında Medine'ye girerken Neccaroğulları'na mensup kız çocukları defler çalıp şarkılar söyleyerek kendisini şenlikle karşıladıklarında bundan dolayı çok duygulanan Peygamber Efendimiz, onlara:

"Beni seviyor musunuz?" diye sordu.

Onlar da heyecanla:

"Evet ey Allah'ın Resûlü!" cevabını verdiler.

Bunun üzerine Sevgili Peygamberimiz de samimiyet ve içtenlikle üç defa onlara:

"Ben de sizi seviyorum" buyurdu.

Canı Canımdan Dini Dinimden Olan Aziz Evlât!

Sevgili Peygamberimiz şehit çocuklarına, bir şekilde anneleri babaları ölmüş yetim ve öksüzlere, yoksul aile çocuklarına ve geçimini sağlamak için ağır işlerde çalışmaya mecbur kalan çocuklara özel bir ilgi gösterir, onların problemlerini çözmek için çalışır ve ashâb-ı kirâmı da bu tür hizmetlere yönlendirirdi.

Peygamberimiz (aleyhisselâm), inanç, ibadet ve ahlâk konularının çocuklara yumuşaklıkla anlatılmasını ister, katı ve kaba davranılmasını yasaklardı.

Kendisi de bu konularda çok hoşgörülü davranırdı. Hatta oruç gibi ibadetlere ilk başlayan çocuklarla bizzat ilgilenir ve vaktin kolayca geçmesine yardımcı olurdu.

Namaz kılarken de torunları Hasan ile Hüseyin ve Zeyneb'in kızı Ümâme'nin, omzuna binmesini hoş görürdü.

Bunun dışında değişik zamanlarda Sevgili Peygamberimiz deve taklidi yaparak torunlarını sırtına bindirirdi.

Habîbullah Efendimiz devrinde çocuklar, toplum hayatının bir parçasıydı; bayram namazının kılınacağı musalla denilen yere kadınlarla birlikte çocuklar da gelirdi.

Peygamber Efendimiz camide namaz kıldırırken çocuk ağlaması duyarsa namazı uzatmaz, kısa sûrelerle tamamlardı; böylece, çocuk huzura erer, annesi de rahatlardı.

Peygamber Efendimiz namazda iken secdede omzuna Hazreti Hasan veya Hüseyin binmişti. Peygamberimiz (aleyhisselâm) secdeyi uzattı, ashabtan biri secdenin uzadığını görünce meraklandı ve göz ucuyla hafifçe bakmak istedi. Omuzunda bir çocuk olduğunu fark etti. Sahâbeden bazıları da o esnada vahiy gelmiş olabilir diye yorum yapıyordu. Namazdan sonra konu iletilince Sevgili Peygamberimiz, omzunda çocuk olduğunu, çocuğun keyfini hemen bozmak istemediğini, bu sebeple secdeyi biraz uzattığını belirtti.

Şanlı Peygamberimiz, savaşlarda çocukların öldürülmesini yasaklar, erginlik yaşına gelmemiş çocuklarla annelerinin birbirinden ayrılmasını doğru bulmazdı. Bu konularda genel olarak müslümanları, özel olarak da komutanları ve askerleri uyarırdı.

Çocukların, güçlerine ve yaşlarına uygun düşmeyen ağır işlerde çalışmaya zorlanmalarının da doğru olmadığını söyler, kazanç için çocukların istismarına/sömürülmesine, kötüye kullanılmasına izin vermezdi.

Sevgili Peygamberimiz, küçük yaşta ölen çocukların -şayet sabırlı davranırlarsa- anne babalarını cehennem ateşinden korunmaya vesile olacaklarını söylerdi.

Büyüklerinin Gözbebeği Olan Aziz Evlât!

Peygamber Efendimiz, çocuğu ölmüş bir annenin mezarlıkta feryat ederek ağlayıp sızladığını görünce onu uyardı. Kadın, *"Ölen senin çocuğun değil ki! Sen bu acıyı bilemezsin"* deyince, bunu gören ashabtan bazıları kendisini uyaran kişinin Peygamber Efendimiz olduğunu ona hatırlatmışlar, o da gidip özür dilemişti.

Bu sırada Sevgili Peygamberimizin, o hanımı şu sözüyle teselli ettiği görüldü:

"Yemin ederim ki sen kendini çok sağlam bir set ile cehennemden korumuş durumdasın!"

Abdullah adlı bir sahâbî'nin küçük bir kızı vardı. Adı Cemre idi. Kızcağızı hayır duasını almak gayesiyle Peygamber Efendimizin huzuruna götürmüştü. Sevgili Peygamberimiz, sevgi ve şefkatle elini küçük kızın başına koyarak onu okşadı. Sağlıklı, başarılı ve mutlu olması için dua etti.

Bir hanım sahâbî de Amr adlı çocuğunu hayır duasını almak için Sevgili Peygamberimizin huzuruna götürmüştü. Peygamber Efendimiz, şefkat ve merhametle Amr'ı bağrına basarak onun için dua etti.

Nebiyy-i Muhterem Efendimizin haber verdiğine göre çocukları sevmek, onlara şefkat, merhamet ve ilgi göstermek, onların problemlerini çözmek, müslümanlara cennetin kapılarını açar, cehennemin kapılarını kapatır.

Peygamber Efendimizin verdiği müjdeye göre çocuklar, aileler ve toplum için huzur vesilesiydi.

Çocukluk yıllarında Peygamber Efendimizin ilgisine erişen pek çok sahâbî, büyüdüklerinde bunu en değerli hatıraları arasında sayarlar ve başkalarına anlatırlardı.

Nitekim Yusuf adlı bir sahâbî, henüz küçük bir çocukken başının Peygamber Efendimiz tarafından şefkatle okşanmasını unutulmaz bir çocukluk hatırası olarak aktarmaktadır.

Ashâb-ı kirâmdan Câbir b. Semure Hazretleri ilginç bir örnek anlatıyor:

Bir gün bu zat, Sevgili Peygamberimizle birlikte öğle namazını kılmıştı. Namazdan sonra camiden çıktıklarında iki küçük çocukla karşılaştılar. Peygamber Efendimiz çocukları görünce, onlarla ilgilendi, yanaklarını okşadı.

Birçok örnekte olduğu gibi bu örnekte de ilginç olan, Efendimiz Hazretlerinin, tanısın tanımasın, karşılaştığı bütün çocuklarla içtenlikle ilgilendiği ve şefkat gösterdiğidir. Dolayısıyla Peygamber Efendimiz, sadece kendi çocukları ve torunlarına değil, tüm çocuklara ilgi gösterirdi.

Bu nedenle biz de sadece kendi çocuklarımıza ve yakınlarımızın çocuklarına değil, çevremizdeki tüm çocuklara şefkat ve merhamet duygusuyla ilgi göstermeli; Sevgili Peygamberimizin çocuklara yönelik sevgi, şefkat ve merhametini her yönüyle örnek almalı ve günümüz şartlarında ona uygun davranışlar geliştirmeye çaba göstermeliyiz.

Çocukların İyi Bir Şekilde Yetiştirilmesini İsterdi

Melekler Gibi Tertemiz Olan Aziz Evlât!

Herkes, koruyup kollamakla yükümlü olduğu bireylerden sorumludur. Çocuk, bunların başında gelir.

Sürekli olan iyilik ve hayrın devamlı sevap kazandıracağını bildiren sadaka-i câriye hadisini iyi incelediğimiz zaman orada

geçen bir husus iyi bir evlât yetiştirmenin önemini ortaya koyar. Sevgili Peygamberimizin bildirdiğine göre:

"İnsan ölünce günah ve sevaplarının yazıldığı defteri kapanır. Ancak insanların yararlanacağı hayır-hasenat (sadaka-i câriye: yararı herkese ve sürekli olan hayır ve iyilik) yapanların, yararlı bir ilim üretenlerin ve ağzı dualı hayırlı bir evlât bırakanların sevap defterleri" kapanmaz.

Burada özellikle hayırlı evlâtla hem erkek hem de kız çocukları kastedilmiştir ve Sevgili Peygamberimiz bu hadîsiyle bütün anne ve babalara iyi evlât yetiştirmeleri hakkında bir çağrıda bulunmuş olmaktadır.

Peygamber Efendimiz, çocuklara sevgi ile ilgi göstermenin ötesinde onların iyi yetiştirilmesi ve haklarının korunması için müslümanlara sık sık nasihatte bulunurdu.

Efendimizin öğüt ve ilkelerine göre ilk elde, çocuğa iyi bir ad konulmalıdır. Çocuklara Allah'ın ihsan ettiği tertemiz fıtrat bozulmadan İslâm dininin gerekleri öğretilmeli; ibadet ve ahlâk eğitimi verilmelidir. Ana-babalar, çocukların geleceğe en iyi bir şekilde hazırlanmaları ve en iyi şartlarda yetişmeleri için çaba göstermelidirler.

Sevgili Peygamberimiz, ana-babalara:

- Çocuklarının beden ve ruh sağlığına önem vermelerini,
- Uygun bir eğitim-öğretimden geçirmelerini,
- Kardeşler arasında eşit davranmalarını,
- Gelişmelerin gösterdiği uygun spor dallarını dikkate alarak şartlara göre binicilik, okçuluk, yürüyüş, koşu, yüzme gibi sporlara yönlendirmelerini,
- Çağın şartlarına uygun yararlı bir meslek kazandırmalarını,
- Geleceğe dönük olarak güzel bir aile yuvası kurabilecek ortamı oluşturmak için çaba göstermelerini tavsiye ederdi.

Sevgili Peygamberimiz, mal varlığının bir kısmının tasarruf edilerek/elde tutularak çocuklara bırakılmak suretiyle onlara iyi bir ekonomik gelecek düşünülmesinin uygun olacağını ana-babalara hatırlatırdı.

Buna göre Peygamber Efendimiz, çocuğun ana-babadan hakkı olan malî birikimin bütünüyle başka yerlere harcanmasını doğru bulmazdı. Aksine, çoluk çocuğun rızkı için çalışmanın Allah yolunda yapılan bir çalışma gibi sevap kazandıracağını ana-babalara müjdelerdi.

Sevgili Peygamberimizin bildirdiğine göre, aile bireylerinin çalışıp helâlinden kazanmaları ve çoluk-çocuğunun ihtiyaçlarını karşılamaları, ibadet hükmündeydi.

Peygamber Efendimiz, bir kişinin sorumlu olduğu şahıslar hakkında yapması gerekeni yerine getirmez de onları ilgisizliğe terk ederek haklarının kaybolmasına sebep olursa, bunun günah olduğunu söylerdi.

Sonuç olarak Sevgili Peygamberimiz, *"çocuklara iyi bir eğitim vermenin yani onları hayata en donanımlı bir şekilde hazırlamanın, en sevaplı bir iyilik olduğu"*nu belirtirdi.

Kendi Çocuklarına ve Bütün Çocuklara Merhametliydi

Anne Ninnileriyle, Baba ve Dede Şefkatiyle Büyümüş Olan Değerli Evlât!

Çocukluk döneminde uzunca bir süre yanında kalan Hazreti Enes'in tespitlerine göre Sevgili Peygamberimiz, çoluk çocuğuna, aile fertlerine, eli altındakilere çok merhametliydi.

Peygamber Efendimizin benimsediği ilkelere göre, ancak şefkatli ve merhametli olanlar çocukları severler, kucaklarına alarak öpüp okşarlar. Merhametten yoksun olanlar ise çocuklara ilgi ve sevgiden uzak dururlardı.

Peygamber Efendimizin çocuklarla ilgili anılarına dair pek çok gözlem ve birikime sahip olan Hazreti Enes, Sevgili Peygamberimizin çoluk çocuğuna düşkünlüğünü şöyle anlatır:

"Sevgili Peygamberimizin oğlu İbrahim, Medine'nin yüksek taraflarındaki köylerin birinde sütannesinin yanında bulunuyordu. Hazreti Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem) -biz de beraberinde olduğumuz hâlde- onun yanına giderdi. Yine bir defasında o eve gitmişti ki, ev o sırada duman içindeydi. Çünkü İbrahim'in sütbabası bir demirciydi. Peygamberimiz (aleyhisselâm), *her gittiğinde İbrahim'i kucağına alır, onu öper, sonra da geri dönerdi."*

Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ve sellem), oğlu İbrahim'i çok sevmiş ve yaşadığı sürece ona babalık şefkatini en derin örnekleriyle göstermişti. Yavrucak, yaklaşık 18 aylık olunca hastalandı. Hastalığı hızla ağırlaştı. Bu sırada Peygamber Efendimiz, oğlunu kucağına almış ve son defa bağrına basıp öpmüş, gözyaşlarını tutamayarak, *"Allah'ın takdiri karşısında elden ne gelir ey İbrahim!"* demişti.

Nihayet yavrucak, ruhunu teslim etmişti ki Sevgili Peygamberimiz gözleri yaşlı şöyle diyordu:

"Göz yaşarır, kalp mahzun olur. Biz Allah'ın rızasına uygun olmayan bir söz söylemeyiz. Ey İbrahim, senin ölümün sebebiyle derin bir üzüntü içindeyiz... Bu, Allah'ın bir emri olmasaydı, vade dolmuş bulunmasaydı, sonra gelenler öncekilere kavuşmayacak olsaydı, senin ölümüne daha çok üzülürdük oğlum!"

Gözyaşlarını gören ashâb, Peygamber Efendimize, bunun kendilerine yasaklanmış olduğunu hatırlatınca da şöyle buyurdu:

"Ben üzülmeyi yasaklamış değilim, bağıra çağıra feryat ederek, dövünerek ağlamayı yasakladım. Bende gördüğünüz gözyaşları, kalpteki sevgi ve acımanın eseridir..."

Hazreti Enes de on yıl Sevgili Peygamberimizin evinde kaldığı için o da aile bireylerinden sayılır.

Hazreti Enes'in kendi çocukluk döneminden naklettiği bir anıya göre Efendimiz Hazretleri, bir şey almak için onu çarşıya gönderirdi. Enes ise sokakta oynayan çocukları görünce oyuna dalar, siparişi unutur, sonra mahcup vaziyette Peygamber Efendimizin yanına gelirdi.

Sevgili Peygamberimiz onu bu şekilde görünce:

"Enes ne yapsın? Onun elinde bir şey yok ki! Ona yapacağı şeyi Allah unutturuyor" der, böylece onu rahatlatırdı.

Hazreti Enes'in şu tespiti, Peygamber Efendimizin, yakınındaki çocuklara ne kadar şefkatli ve merhametli davrandığını göstermesi bakımından ilginçtir:

– *Küçük yaşta onun yanına girdim ve tam on sene hizmetinde bulundum. Bana, yaptığım herhangi bir işten dolayı "niçin bunu yaptın?" veya ihmal ile yapmadığım bir işten dolayı da "niçin bunu yapmadın" diyerek bir kere kızdığı ve azarladığı olmamıştır.*

Akra b. Habis, Sevgili Peygamberimizi, çocukları bağrına basıp, öpüp okşarken görünce şaşırmıştı. Çünkü câhiliye töresinde böyle güzel örneklere pek rastlanmazdı, hatta garipsenirdi. O da bu garipseme duygusu içinde, *"Benim on çocuğum var, hiç birini öpmedim"* deyince Sevgili Peygamberimiz:

"Merhamet etmeyene merhamet olunmaz" buyurdu.

Aynı törenin etkisiyle Medineli bir şahıs, Sevgili Peygamberimizin çocukları öpüp okşayarak şefkat ve merhametle bağrına bastığını görünce şaşırmıştı. Hâlbuki erginlik çağına gelmiş bir çocuğu vardı onu bugüne kadar hiç öpüp okşamamış, çocukluk aşamasında bile şefkatle bağrına basmamıştı.

İçinde bulunduğu bu acıklı durumu Peygamber Efendimize bildirince Sevgi, Şefkat ve Rahmet Peygamberi Efendimiz Hazretleri şöyle buyurdu:

"Allah, merhameti kalbinden söküp atmışsa ben ne yapabilirim?"

Efendimiz Hazretleri, sadece maddî konularda değil, merhamet ve şefkatin bir sonucu olarak samimiyetle ve içtenlikle ilgilenme hususunda da çocuklara eşit davranılmasını isterdi.

Nitekim Sevgili Peygamberimiz bir defasında bir adamın küçük yaşlardaki oğlunu kucağına alıp öptüğünü kızına ise bu ilgi ve sevgiyi esirgediğini görünce, ikisini de bir tutması doğrultusunda onu uyardı.

Bu anlamda Sevgili Peygamberimiz çocuklarına düşkün olan ve hepsine hem maddî harcamalarda hem de şefkat ve merhametin gereği olan duygulu, içten ve samimi davranmada eşit davranan anne babaları takdir eder, överdi.

Kız ve Erkek Çocuklar Arasında Ayırım Yapmazdı

Nuruyla Evreni Aydınlatan Sevgili Peygamberimizin Şefkat ve Merhametini Yüreğinde Hisseden Aziz Evlât!

Peygamber Efendimiz, kız ve erkek çocuklar arasında ayırım yapmazdı.

İslâm'dan önceki câhiliye çağında kız çocukları doğuştan potansiyel suçlu gibi algılanırlar, tüketici olarak görülürler, hatta ailesi için büyüyünce başına kötü bir şey gelebilir endişesiyle utanç kaynağı sayılırlardı.

Bu anlayış kimi aileleri, kız çocuklarını diri diri kuma gömüp öldürmeye kadar sürüklerdi.

Câhiliye çağı tarihi, binlerce kız çocuğunun acımasızca öldürülüşünün tüyler ürperten acıklı hikâyeleriyle doludur.

Sevgili Peygamberimiz, câhiliye çağı anlayışını yıkarak kız çocuklarına gereken önemin verilmesini emretmiş, kız çocuklarını

eğitip hayata hazırlayanları büyük sevaba erişmek ve cenneti kazanmakla müjdelemiştir.

Resûl-i Ekrem Efendimizin kız çocuklarına kazandırdığı bu yeni statü, önemli bir zihniyet değişimin de müjdecisi olmuştur.

İslâm öncesinden bahseden bazı kitaplarda yer alan bilgiye göre meşhur şair Ferazdak'ın dedesi Sa'saa, çocuklarını öldürmek isteyen babalardan üçer deve karşılığında yaklaşık 300 kadarını kurtarabilmişti.

Bir tek kişinin bu kadar sayıda kız çocuğunun hayatını kurtardığı dikkate alınırsa, İslâm'dan önceki Arap toplumunda bu anlayışın sanıldığından daha yaygın olduğu ortaya çıkmaktadır.

Yüce Allah şu âyette câhiliye Araplarının bu konudaki hastalıklarına işaret eder:

"Onlardan birine bir kızı olduğu müjdelendiği zaman öfkelenmiş olarak yüzü kapkara kesilir. Kendisine verilen kötü müjde yüzünden halktan gizlenir. Şimdi onu, aşağılanmış olarak yanında tutacak mı, yoksa toprağa mı gömecek? Görün işte, ne kötü yargıda bulunuyorlar!" (Nahl, 16/58-59)

Bir doğum, kız olsun erkek olsun, müjdeli bir gelişme sayıldığı için âyette "*Onlardan birine bir kızı olduğu müjdelendiği zaman…*" diye geçiyor. Ama câhiliye töresine göre bu müjdeli haber, eğer doğan çocuk bir kız ise, babası için kara haber sayılıyordu.

Ayrıca câhiliye devri Arapları, erkek evlâtların kendi öz ve has evlâtları olduğunu övünçle söylerken, ikinci sınıf varlıklar olarak gördükleri kızları ise başlarından atarcasına Allah'a nispet ederlerdi. Yani önem verdikleri erkek çocuklarının kendilerinin eseri olduğunu söylerler, önemsiz saydıkları kız çocuklarını ise, *"Ne yapalım? Allah verdi!"* tarzında algılarlardı.

Peygamber Efendimiz, Kur'ân'ın yasakladığı bu üzücü anlayışın

ortadan kaldırılması için çok çaba gösterdi; kız çocuklarını iyi bir şekilde yetiştirenlerin övgüye değer bir şey yapmış olacaklarını müjdeledi, kendisi de kız çocuklarına önem verdi ve onların topluma en iyi bir biçimde kazandırılması için çaba gösterdi.

Böylece Peygamber Efendimizin uygulamalarıyla, kız ve erkek çocuklar arasındaki eşitsizliğe son verildi. Kız çocuklarının da Allah'ın bir emaneti olarak saygıdeğer olduğu, aile ve toplum için büyük önem taşıdığı algısı giderek yaygınlaştı.

Böylece Sevgili Peygamberimizin girişimleriyle kız çocukları da hak ettikleri saygın hayata kavuştu.

Gönlü Merhametle Dolu Aziz Evlât!

Kutlu Zaman diliminde Efendimizin sağlığında bir hanım, yanına küçük yaştaki iki kızını da alarak Hazreti Âişe'yi ziyarete gitmişti.

Olacak ya, o sırada Hazreti Âişe annemizin yanında bir tek hurma vardı. O bir tek hurmayı hanıma ikram etti.

Hanım ise kendisine ikram edilen hurmayı ikiye bölerek yarısını kızlarından birine, diğer yarısını da ötekine yedirdi.

Anne şefkatinin bu samimi görüntüsünden son derece etkilenen Hazreti Âişe annemiz, daha sonra bu durumu Peygamber Efendimize ilettiğinde Sevgili Peygamberimiz annenin bu yaptığı güzel davranışı takdirle belirterek kız çocuklarına iyi davranıp onları güzel bir şekilde yetiştirenlerin cehennem ateşinden uzak olacakları müjdesini verdi.

Tekrar tekrar ifade edelim ki Peygamber Efendimiz, kız çocuklarını eğitmenin cehennemin önünde bir engel oluşturacağını açık ve net bir şekilde belirtmiştir.

Bunu doğru anlamamız ve çocuklarımız arasında asla ayrımcılık yapmamamız gerekir.

Yoksul, Hizmetçi ve Kimsesiz Çocukların Dertlerine Çözüm Arardı

Kimsesiz Bir Çocuk Görünce Yüreği Sızlayan Değerli Evlât!

Sevgili Peygamberimiz, özellikle hayatın zorluklarını omzunda taşımakta zorlanan yoksul, hizmetçi ve kimsesiz çocuklarla daha yakından ilgilenilmesini ister, kendisi de şahsen böyleleriyle ilgilenirdi.

Bir gün gömlek satın almak için elbiseci dükkânına gitmişti. Cebinde on lirası vardı. Dört lirasına bir gömlek aldı. Dışarıya çıkınca yoksul bir Medineli:

"Ey Allah'ın Resûlü! O gömleğe çok ihtiyacım var, onu bana verir misin?" dedi:

Peygamber Efendimiz, elindeki gömleği yoksula verdi. Peşinden elbiseci dükkânına tekrar girdi, geri kalan paranın dört lirasına kendisi için bir gömlek satın aldı.

Dışarıya çıkınca özgürlüğü kısıtlı cariye statüsünde hizmetçi bir kız gördü. Öylelerinin özgürlüğü, hizmet ettiği ailelerin elindeydi. Kız ağlıyordu. Hemen yanına yaklaştı, sebebini sordu.

Hizmetçi kız:

"Ev sahibim bana un almak için iki lira vermişti, onu kaybettim, onun için ağlıyorum" diye sızlandı.

Gönlü şefkat ve merhametle dolu Peygamberimiz (aleyhisselâm), son kalan iki lirayı da bu kızcağıza verdi.

Fakat kızcağız yine de ağlamaya devam ediyordu.

Peygamber Efendimiz tekrar sordu:

"Kaybettiğin iki liraya yeniden kavuştuğun hâlde niçin ağlıyorsun?"

Fakat hizmetçi kız bu sefer de:

"Eve geç kaldım, beni dövmelerinden korkuyorum" diye dertlendi.

Bunun üzerine Sevgili Peygamberimiz küçük kızın elinden tuttu ve:

"Korkma yavrum, gel benimle" dedi.

Onu eve kadar götürdü. Eve varınca önce selâm verdi.

Ancak üçüncü selâmında kapı açıldı.

Peygamberimiz (aleyhisselâm):

"İlk selâmımı duymadınız mı?" deyince, *"duyduk ama selâmınızın artmasını ve sesinizi daha çok duymayı arzu ettik, sana canımız feda ey Allah'ın Resûlü! Buraya kadar niye zahmet ettiniz"* dediler.

Peygamberimiz (aleyhisselâm):

"Şu kızcağız, geç kaldım diye dövülmekten korkuyordu da bunu size kadar getirdim" cevabını verdi.

Ev sahibi, Peygamber Efendimizin gelişinden çok mutlu oldu ve O'nun eve gelişine vesile olan bu kız çocuğunu Allah rızası için serbest/özgür bıraktı.

Böylece kız çocuğu, Peygamber Efendimizin gösterdiği sıcak ilgi sebebiyle özgürlüğü kısıtlı cariye statüsünden kurtulmuş oldu.

Bunun üzerine Efendimiz Hazretleri şöyle buyurdu:

"Allah'ın bana verdiği on lira ne kadar bereketli imiş! Allah onunla peygamberine ve Medineli bir yoksula birer gömlek giydirdi, bir kız çocuğunu da sevindirdi, özgürlüğünü kazanmasına vesile oldu. Şüphesiz bize sonsuz kudretiyle rızık veren Yüce Allah'tır."

Çok sayıda kimsesiz çocuk, Peygamber Efendimizin ilgisi ve yönlendirmesiyle müminlerin anneleri/Peygamberimizin eşleri ve diğer ailelerce yetiştirilirdi.

Kimsesiz çocuklara gösterilen ilgi konusunda Sevgili

Peygamberimizin yapıp ettiklerini gören ashâb-ı kirâmın da benzer tutum ve davranış gösterdiğinde kuşku olmasa gerektir.

Buna örnek olarak Hazreti Ömer zamanında cereyan eden bir olay gösterilebilir.

Hazreti Ömer zamanında bir şahıs, kimsesiz bir çocuk bulunca onu kendisiyle ilgilenilmesi için Hazreti Ömer'e götürdü. Hazreti Ömer durumu araştırıp soruşturdu, neticede çocukla ilgilenip onun eğitimini yürütecek bir yakınının olmadığı anlaşılınca çocuğu bir şahsa (muhtemelen onu bulup kendisine getirene) teslim etti, onun geleceğe hazırlanması için gereken her şeyin yapılmasını tembih etti ve masraflarının tamamını devlet tarafından karşıladı.

Şehit Yetimleriyle Yakînen İlgilenirdi

Bir Şehit Yetimi Görünce Gözleri Merhamet Yaşlarıyla Dolan Aziz Can!

Sevgili Peygamberimiz öksüzlerle ve özellikle şehit yetimleriyle ilgilenilmesini ister, şehit yetimleriyle ve öksüzlerle ilgilenenlerle cennette beraber olacağı müjdesini verirdi.

Peygamber Efendimiz, hicretin 7. (629) yılında yürürlükte olan bir anlaşmadan yararlanarak ashâbıyla birlikte umre ziyareti için Mekke'ye gitmişti.

Uhut'ta şehit düşen Hazreti Hamza'nın küçük kızı Ümâme, dönüş sırasında *"Amcacığım!"* diyerek Peygamberimizin yanına geldi.

Sevgili Peygamberimizin çocuklara ne denli şefkatli ve merhametli olduğunu herhalde çevresinden duymuştu. Efendimizin ilgisine sığınarak onunla birlikte Medine'ye gitmek istiyordu.

Peygamber Efendimizin, kendi ilgi ve sevgisine sığınan bir çocuğu ilgisizliğe terk etmesi mümkün değildi. Nitekim kalbi merhametle çarpan Efendimiz Hazretleri, Ümâme'yi Medine'ye alıp götürdü.

Ama acaba onunla kim ilgilenecekti, kim onu evine götürüp eğitimiyle uğraşacak, kim hayata hazırlayacaktı?

Bu hususta üç kişinin adeta birbiriyle yarıştıkları görüldü. Bunlar Zeyd b. Harise, Ali b. Ebi Talib ve Cafer b. Ebi Talib Hazretleriydi.

Sevgili Peygamberimiz sağlığında Hazreti Hamza ile Hazreti Zeyd'i kardeş kılmıştı. Bu sebeple Hazreti Zeyd, babası şehit düşünce çocuklarıyla kendisinin ilgilenmesine izin verilmesini istiyordu.

Ümâme, Hazreti Ali'nin amcasının kızı idi. Hazreti Ali bu durumu gerekçe göstererek onu görüp-gözetme görevinin kendisine verilmesini arzu ediyordu.

Hazreti Cafer ise amcasının kızı olmasından ayrı, eşi Esmâ (radıyallahu anhâ)'nın bu kızcağızın teyzesi olduğunu, dolayısıyla kendi himayesine verilmesinin daha uygun olabileceğini söylüyordu.

Bu üç zâtın yarışırcasına bir şehit çocuğu ile ilgilenmeleri, Peygamber Efendimizi çok duygulandırdı. Çünkü o, öteden beri, yetimi görüp gözetenle cennette yan yana olacağını müjdeliyordu.

Yaşanan şu gelişme bu müjdenin iyi anlaşıldığını gösteriyordu. Peygamberimiz, hoşnutluğunu şöyle belirtti:

"Ey Zeyd, sen Allah ve Resûlünün dostusun. Ey Ali, sen de benim kardeşim ve dostumsun. Sana gelince ey Cafer, sen de bana yaratılışça ve huyca çok benzersin. Teyzesiyle evli olman sebebiyle Ümâme'yi gözetmeye sen daha uygunsun…"

Gariplere Gönlünde Her Zaman Yer Ayıran Aziz Evlât!

Sevgili Peygamberimiz bir bayram günü evinden dışarıya çıkmıştı, bu esnada sokakta karşılaştığı müslümanlarla bayramlaşıyordu.

Çocuklar da güzel elbiselerini giyinip şenlik içinde bayramı yaşıyorlardı.

Ancak bir kız çocuğu vardı ki, bir kenara çekilmişti, üzgündü, diğer çocukların yüzünde olan gülücükler onda görünmüyordu.

Peygamber Efendimiz bu kız çocuğu ile ilgilendi. Meğer bu yavrucak bir şehit yetimiydi! O da güzel elbiseler giyinmiş olarak analı babalı, sevinçli bir bayram yaşamayı elbette isterdi.

Efendimiz Hazretleri onun elinden tuttu, *"Üzülme"* dedi, *"Üzülme yavrum! İster misin, kızım Fâtıma ablan olsun, eşim Âişe annen olsun, ben de baban olayım!"*

Bunu hangi çocuk istemez ki!

Sevgili Peygamberimiz bu şehit yetimi kızcağızı evine götürdü, Hazreti Fâtıma ve Hazreti Âişe ona yeni elbiseler giydirdiler, saçını taradılar, cebine bir miktar para koydular.

Şehit yetiminin yüzü gülüyordu. Artık o da öteki çocuklar gibi bayramın sevincini ve mutluluğunu yüreğinde hissediyordu. Ona bu ortamı hazırlayan, Sevgili Peygamberimizdi!

Mute savaşında Peygamber Efendimizin çok sevdiği üç komutan peş peşe şehit düşmüştü. Bunlardan biri de amcası Ebû Talib'in oğlu Hz. Cafer (radıyallahu anh) idi.

Herkes şehitlerin ardından gözyaşı döküyordu. Peygamberimiz de şefkat ve merhametin eseri olan gözyaşlarını tutamadı.

Bir kısım insanlar feryat ederek ağlamaya başlayınca Sevgili Peygamberimiz böyle feryat ederek ağlamaktan vazgeçmelerini tembih etti. Buna karşılık, şehit evlerinde üzgün ve rahatsız durumda olan aile fertleriyle, onların işleriyle, ihtiyaçlarıyla ve şehit çocuklarıyla ilgilenmelerini istedi. Çünkü şehit evleri o anda acı içindeydi, onların acıları sarılmalıydı.

Sevgili Peygamberimiz de bizzat kendisi, amcası oğlu Cafer radıyallâhü anh'ın çocuklarıyla ilgilendi, onları himayesine aldı,

şehit ailelerini teselli etti, üç gün süreyle şehit evlerine yemekler gönderdi.

Ashâb-ı kirâm da Peygamberimizin gösterdiği yolda yürüdüler. Böylece Mute şehitlerinin yetimleri, aç ve açıkta kalmadı.

Çocukların Hatalarını Tatlı Dil ve Güler Yüzle Düzeltirdi

Her Zaman Doğruluğa ve İyiliğe Koşan Aziz Evlât!

Peygamber Efendimiz, yaptığı yanlış bir işten dolayı çocukları azarlamaz; ancak, yapılan işin yanlışlığını kırmadan söyler ve onlara doğru davranışı gösterirdi.

Rafi adlı bir zâtın başından geçen bir olay bu konuda güzel bir örnek sayılır. Bu zât, başından geçen olayı şöyle anlatır:

Henüz çocuk iken bir hurma ağacı taşlamıştım. Beni Hazreti Peygamber'e götürdüler. Peygamberimiz (aleyhisselâm) buyurdu ki:

" Ey oğulcuğum! Hurmayı niçin taşladın?"

Ben:

"Karnım açtı, yemek için" deyince, Peygamber Efendimiz:

"Yavrum, acıktığın zaman bir daha hurmayı taşlama, kendiliğinden altına düşenlerden ye!" buyurdu.

Sonra başımı okşadı ve:

"Allahım! Bu yavrunun karnını doyur" diye dua etti.

Bu olayda dikkatimizi çeken ilk şey, Peygamber Efendimizin bu çocuğa, *"Ey oğulcuğum!"* diye tatlı ve yumuşak bir hitapla başlamış olmasıdır.

Bir başka nokta, bir daha taşlamaması gerektiğini söylemesi yani hatasını kavratmasıdır.

Son ve daha önemli bir husus da, açlık nedeniyle hurma yeme ihtiyacı hissederse kendiliğinden alta düşeni yemesinin doğru olacağını hatırlatmasıdır.

Görüldüğü gibi Peygamber Efendimiz, hurma ağacını taşladı diye huzuruna getirilen Rafi adlı çocuğu azarlamadı, onu üzen bir şey söylemedi. Sadece bunu niçin yaptığını öğrendi ve böyle durumlarda doğru davranışın ne olacağını ona bildirdi.

Ömer b. Ebî Seleme, Sevgili Peygamberimizin terbiyesi altında yetişen bir çocuktu. Yemekte eli yemeğin her tarafında gezinirdi. Peygamber Efendimiz ona:

"Ey oğul! Yemeğe başlarken Allah'ın adını an (besmele çek), sağ elinle ve kabın sana yakın tarafından ye!" buyurdu.

"Ey oğul!" tarzındaki hitap, Sevgili Peygamberimizin himayesinde eğitilen ve geleceğe hazırlanan çocuklara onun ne denli ince, nazik ve anlamlı davrandığını gösteriyor.

O, eğitimi altındaki çocukların eksiklerini onları kırmadan tamamlıyor, yanlışlarını onları üzmeden, küçük düşürmeden düzeltiyordu.

Torunlarını Çok Severdi

Peygamber Efendimizin Hazreti Hasan ve Hazreti Hüseyin'e Olan Sevgisini İmrenerek Okuyan Aziz Can!

Peygamber Efendimizin torunlarına olan sevgisini kendi torunlarımla yaptığım bir sohbetten okuyacağız. Allah Teâlâ hepimize, hepimizin evlâtlarına, torunlarına, kardeşlerine, küçüklerine, büyüklerine hayırlı uzun ömürler ihsan eylesin!

Benim torunlarım var. Onlardan biri Meleknur. O, yaklaşık on yaşlarında, ilköğretim beşinci sınıf öğrencisi.

Yaz ayları yeni bitmiş, yağmura karışmış sonbahar rüzgârları kendini hissettirmeye başlamıştı. Meleknur, bir hafta sonu beni ziyarete geldi. Fakat bu diğer ziyaretlere benzemiyordu.

Din Kültürü Ahlâk Bilgisi öğretmeni derste onlara Peygamberimizden bazı örnekler vermiş, onun çocuklarla ne denli içtenlikle ilgilendiğinden de bahsetmişti.

İşittiklerinden çok etkilenen Meleknur, "*Dedeciğim!*" dedi, "*Öğretmenimiz anlattı, Sevgili Peygamberimiz çocukları çok severmiş, onları kucaklar, okşar, öpermiş, onlara selâm verirmiş, namazda bile torunları sırtına çıksalar kızmazmış… Çok meraklandım dedeciğim, ne olur, ben sınıf arkadaşlarıma bir çay ikram etsem, sen de bize Peygamber Efendimizin çocuklara ilgisini, sevgisini ve torunlarını anlatsan olur mu?*"

Ben buna çok sevindim, torunumun böyle bir istekte bulunması beni çok mutlu etti, "*hemen*" dedim, "*hemen!..*" "*Sen tarihini, gününü belirle, arkadaşlarını davet et, Mehmet Mert, Hüseyin Kerem, Nimet Zeynep ve Hilâl'e de haber ver, sohbete onlar da katılsınlar, tamam mı?*"

Bunlar da benim diğer torunlarımdı. Mehmet Mert, Meleknur'un abisi, Hilâl küçük kardeşiydi. Hüseyin Kerem ve Nimet Zeynep de Meleknur'un amcasının çocuklarıydı. Bir de Hüseyin Tâhâ vardı, o da diğer amcasının çocuğuydu, ama o henüz çok küçüktü, bir yaşını yeni tamamlamıştı.

Meleknur çok heyecanlandı, sevindi, yüzü gülüyordu. "*Tamam dedeciğim!*" dedi, "*Ben toplantıyı düzenler düzenlemez sana haber veririm!*"

Benden bu kadar çabuk bir cevap gelmesi Meleknur'u şaşırtmıştı. Ben bunu fark edince ona dedim ki:

"*Kızım! Sevgili Meleknurum! Kıymetli torunum! Babaların evlâtlarına, dedelerin de torunlarına karşı yerine getirilmesi gereken görevleri vardır. Babalar evlâtlarını, dedeler torunlarını sağlam inanç, güzel ahlâk ve çağın şartlarına uygun bilgi ve becerilerle donatmakla yükümlüdürler. Onlar, çocuklarını, iyiliğe yöneltmek,*

kötü olan her şeyden de korumak durumundadırlar. Dolayısıyla senin benden istediğin şey, zaten benim yapmakla yükümlü olduğum şeydir. Bu sebeple asıl sen böyle bir istekte bulunmakla bana sorumluluğumun gereğini yerine getirme fırsatı hazırlamış oldun. Dolayısıyla aslında sen de bana bir iyilik yapmış oluyorsun. Çünkü senin hazırlayacağın ev sohbetinde sana, diğer torunlarıma ve öğrenci arkadaşlarına Peygamber Efendimizi anlatma fırsatını yakalayacağım. Bundan dolayı sana ayrıca teşekkür ederim."

Benim bu son cümlelerimi duyan Meleknur, bir kat daha sevindi, kendisi ve arkadaşlarının katılacağı bir toplantıda Peygamber Efendimizin anlatılacak olması, onu hem heyecanlandırmış hem de mutlu etmişti.

Meleknur heyecanlıydı, şimdiden dedesinin Peygamber Efendimizle ilgi anlatacaklarını merak etmeye başladı.

İşte o gün gelip çattı. Bir hafta sonu cumartesi günü Meleknur, abisini, kız kardeşini, amca çocuklarını ve bazı öğrenci arkadaşlarını bir araya getirdi. Annesi de pasta ve çay hazırlamıştı. Ben sohbete başladım. Çocuklar da büyük bir heyecan ve ilgiyle dinlemeye koyuldular. Çünkü Meleknur, onları bu sohbet gününe sadece davet etmekle yetinmemiş, aynı zamanda içeriği itibariyle de bilgilendirmiş ve hazırlamıştı.

Bu toplantıda bir de sürpriz vardı. Benim en küçük torunum Hüseyin Tâhâ da o gün oradaydı. Düşe kalka çocuklar arasında gidip geliyor, bana doğru atılıyordu. O, birinci adını Peygamber Efendimizin kıymetli torunu Hazreti Hüseyin'den, ikinci adını ise onun dedesinden yani Peygamber Efendimizden almıştı. Onda, dede torun, isim olarak bir araya gelmişti. İnşallah bu yavrumuz, isimlerini aldığı Efendimiz Hazretlerinin ve Hazreti Hüseyin Efendimizin güzel ahlâkıyla ahlâklanır.

Dede demeyi yeni öğrenmiş olan Hüseyin Tâhâ'nın bana ulaşmak için salonu dolduran çocukların arasından sıyrılması

gerekiyordu. Bunun için hayli çaba gösterdiğini orada bulunan tüm çocuklar gülücüklerle izliyordu.

Ben de onun bu çabasını karşılıksız bırakmak istemedim. Onu daha fazla yormamak için yerimden kalktım. Kucağıma aldım. Yanaklarını okşadım, bağrıma basarak öptüm. Bunu bilerek yaptım. Çünkü çocuklara Peygamberimizle ilgili bir şey öğretmek istiyordum.

Onlara dedim ki:

"*Yavrularım! Peygamber Efendimiz, torunlarını çok severdi; kızı Fâtıma'dan olan torunları Hasan ile Hüseyin'e ve kızı Zeynep'ten torunu olan Ümâme'ye çok düşkündü. Onları kucağına alır, dizine oturtur, okşar, sever, öperdi. Bunu Allah'ın gönlümüze verdiği şefkat ve merhametin bir gereği sayardı.*"

Bundan sonra çocuklar sıcak bir ilgi ve heyecanla beni dinlemeye başladılar. Ben de anlatmaya başladım:

Canlarım Torunlarım Torunlarımın Arkadaşları!

Peygamber Efendimiz, torunları Hazreti Hasan ile Hazreti Hüseyin'i derin bir ilgi, şefkat ve merhametle severdi. Onların ağlamasına bile üzülürdü.

Bir gün Hazreti Hüseyin'in ağladığını duyunca kızı Fâtıma'ya, *"Onun ağlamasına üzüldüğümü bilmiyor musun?"* buyurdu.

Gerçekten de torunlarından birinin canı yanıp ağlamış olsa Sevgili Peygamberimiz buna üzülürdü. Şimdi size önemli bir şey anlatacağım, lütfen iyi dinleyin:

Sevgili Peygamberimiz bir gün çarşıya gitmişti, orada bir süre kaldıktan sonra dönüp kızı Fâtıma'nın evi önünde oturdu. Torunlarını kastederek, *"Çocuk orada mısın"* diye seslendi, onlardan bir cevap alamadı. Belki de anneleri onları giydirmekle meşguldü.

Bu sırada ilginç bir gelişme oldu, çocuklardan biri koşarak

gelip dedesinin kucağına atıldı. Peygamber Efendimiz, sevinç içinde onu kucağına alıp öptü ve, *"Allah'ım! Sen bu çocuğu sev, onu seveni de sev"* diye dua etti.

Sevgili Çocuklar! Kıymetli Canlar!

Peygamber Efendimizi sağlığında gören, müslüman olan, onun sohbetine katılan, ondan bilgi öğrenen ve feyz alanlara (manen aydınlananlara) sahabî denilmekte, bunlar çoğul olarak ashâb ve sahâbe diye anılmaktadırlar.

İşte, Peygamberimizin arkadaşları olan ashâb-ı kirâmdan nakledildiğine göre Sevgili Peygamberimiz bir gün sevgi dolu bir gözle Hasan ve Hüseyin'e bakıp şöyle diyordu:

"*Allahım! Ben bunları seviyorum, Sen de sev bunları.*"

Size daha ilginç bir şey söyleyeyim çocuklar!…

Biliyor musunuz Peygamber Efendimiz, torunları Hasan ile Hüseyin hakkında, "*Dünyada kokladığım iki reyhanımdır (çiçeğimdir)*" diyordu.

Sevgili Peygamberimizin buna benzer bir sözünü bize Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretleri aktarıyor. Bu zat kimdir biliyor musunuz?

Bu zat, Peygamber Efendimiz Mekke'den Medine'ye hicret ettiğinde yedi ay onu evinde konuk eden şahıstır. Medineli seçkin bir müslümandır. Peygamber Efendimizin ölümünden yaklaşık 37 yıl sonra 669 Yılında Emevîler döneminde katılmış olduğu bir İstanbul seferinde hastalanarak vefat etmiş, sur dışında toprağa verilmiş, 1453 yılında İstanbul Fatih Sultan Mehmet tarafından fethedildikten sonra kabri üzerine türbe, yanına da cami yapılmış… Adından dolayı o semte Eyüp denilmiştir.

Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretlerinin İstanbul'un Eyüp semtindeki türbesi, o günden beri her zaman çok sayıda müslüman

tarafından ziyaret edilmektedir. İnşallah hep birlikte biz de ziyaret ederiz.

Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretleri bir gün Peygamber Efendimizin huzuruna girmişti. O sırada torunları Hasan ile Hüseyin onun yanında oynuyorlardı. Ebû Eyyûb Hazretleri, Sevgili Peygamberimize:

"Onları seviyor musun ey Allah'ın Resûlü!" diye sordu.

Sevgili Peygamberimiz bu soruya şöyle cevap verdi:

"Nasıl sevmem! O ikisi benim, dünyadaki reyhanlarımdır, çiçeklerimdir."

Meleknur'un davet ettiği sınıf arkadaşlarından Gülru, "*Hocam*" dedi, "*Biz de dedelerimizin-büyük babalarımızın, babaannelerimizin ve anneannelerimizin dünyadaki çiçekleri miyiz*?"

Evet kızım, sizler dedelerinizin, büyükbabalarınızın, babaannelerinizin ve anneannelerinizin dünyadaki çiçeklerisiniz. Çiçekler ne yapılır? Koklanır, okşanır, sevilir. Çiçekler insanın gönlüne huzur verir. Biz dedeler, torunlarımızla birlikte olmaktan, onlarla sohbet etmekten, koşup oynamaktan mutlu oluruz, onları kucaklar, okşar öperiz. Tıpkı çiçekler gibi.

Bakın işte! Hüseyin Tâhâ kucağımda onu okşuyorum, öpüyorum…

Bu sırada diğer torunlarımdan Zeynep ile Hilâl de yanıma geldiler, onları da kucağıma aldım, okşayıp öptüm.

Gülru kızım, senin dedelerin de seninle ilgileniyorlar değil mi?

"Evet hocam ilgileniyorlar. Ben de dedelerimle bir arada olunca çok mutlu oluyorum."

Allah'ın Bizlere Emaneti Olan Canlar!

Aziz Peygamberimiz bizlere torunları Hasan ile Hüseyin'in, "*Cennet gençlerinin iki seyyidi (beyefendisi)*" olduğu müjdesini veriyor.

Evet bu, hepimiz için, hepimizin torunları için bir müjdedir. Çünkü tıpkı Peygamberimiz gibi bütün dedeler torunlarının bu dünyada mutlu-başarılı olmalarını istediği gibi âhirette de cennette mutlu olmalarını ister.

Ben de şu anda beni dinleyen sizlerin ve bu kitabı okumakta olan kardeşlerimizin cennette Hazreti Hasan ve Hazreti Hüseyin ile beraber olmaları için dua ediyorum.

Çocuklar, duanın bitiminde ne deriz? *"Âmin"* deriz değil mi? Pekalâ *"Âmin'in anlamını biliyor musunuz?"*

Haydi ben söyleyeyim: Âmin'in anlamı, *"Allah'ım! Duamızı kabul eyle!"* demektir. O zaman duamıza topluca âmin diyelim. Meleknur ve arkadaşları heyecanla *"âmin!"* dediler.

Sevgili Çocuklar, Aziz Canlar!

Peygamber Efendimiz, torunlarıyla ibadet esnasında bile içtenlikle ilgilenirdi.

Bir gün Peygamber Efendimiz minberde iken Hazreti Hasan ile Hazreti Hüseyin'in düşe kalka Mescide/Camiye girdiklerini görünce konuşmasını yarıda keserek aşağı inip onları kucakladı ve *"Cenâb-ı Hak, mallarınız ve çocuklarınız sizin için bir imtihan vesilesidir* (Teğâbün, 64/15) *buyurmakla ne kadar doğru söylemiş! Bu iki küçüğü düşe kalka görünce dayanamadım, sözümü kestim"* dedi ve konuşmasına bıraktığı yerden devam etti.

Yaşanan bu olayı lütfen iyi okuyalım, doğru anlayalım:

Peygamber Efendimiz, hutbe okurken torunlarının cemâatın safları arasında düşe kalka yürüdüklerini görünce hutbesine ara veriyor, minberden inip onlarla ilgileniyor, sonra tekrar minbere dönüp hutbesine devam ediyor. Bu, Efendimiz Hazretlerinin torunlarını ne derece içtenlikle sevdiğini göstermektedir.

Bu olayda biz dedelerin alacağı ibret dersi vardır.

Ben bunu söyleyince Meleknur bir şey hatırladığını işaret ederek "*Dedeciğim!*" dedi, "*Yaşım daha küçükken namaz esnasında ben de seninle yan yana durur, ne okuyacağımı bilmesem de rükû ve secdeye eğilir kalkardım. Hatta bazen secdeye giderken senin sırtına binerdim de sen secdene devam ederdin. Şimdi anlıyorum ki sen bunu Peygamber Efendimize uyarak yapıyordun. Çünkü Peygamberimiz, namazda bile torunlarıyla ilgilenmeyi sürdürürmüş!*"

Sevgili Çocuklar!

Bakın size dede-torun sevgisinin Sevgili Peygamberimizde ne denli doruk noktada olduğunu gösteren bir örnek anlatayım:

Sevgili Peygamberimiz bir yemeğe davetliydi. Ashâb-ı kiram ile yolda giderken gözü torununa ilişti. Hüseyin oralarda oynuyordu. Bu sırada Resûl-i Ekrem Hazretleri, birlikte yürüdüğü arkadaşlarından ayrılarak Hüseyin'e ulaşmak istedi. Hüseyin hareket hâlinde olduğundan onu yakalamak için biraz uğraştı. Nihayet ona ulaştı. Yakalayıp kucakladı, şefkatle bağrına basıp öptü ve:

"Hüseyin bendendir, ben de Hüseyin'den..." buyurdu.

Bir gün Sevgili Peygamberimiz, Hasan ile Hüseyin'in ellerinden tutmuş, onlardan, *"evlâtlarım!"* diye bahsederek şöyle diyordu:

"Hasan ile Hüseyin benim evlâtlarımdır; onları seven beni sevmiş, onları gazaplandıran (öfkelendiren/kızdıran) beni gazaplandırmış olur."

Bir gün Hüseyin mescide girmişti. Bunu gören Hazreti Peygamber (aleyhisselâm)'ın şöyle dediği duyuldu:

"Cennet gençlerinin seyyidine (ileri gelenine/efendisine) bakmak isteyen buna baksın!"

Bir gün ağabey-kardeş, Hasan ile Hüseyin arasında çocukken bir tartışma çıkmıştı. İş biraz ileri gidince Peygamber Efendimizin, *"Ha gayret Hasan! Göreyim seni, yakala Hüseyin'i!"* diyerek

Hasan'a cesaret verdiği görüldü. Babaları Hazreti Ali ise, yaşı daha küçük olduğu için Hüseyin'in kayırılacağını umuyordu. Hâlbuki Efendimiz Hazretlerinin haber verdiğine göre o sırada Cebrail (aleyhisselâm) da Hüseyin'i arkalıyor, onu cesaretlendiriyordu.

Peygamber Efendimizin torunlarına sevgisi, samimi, yürekten ve devamlı idi. Bunun doğal bir sonucu olarak Hazreti Hasan ve Hazreti Hüseyin çocukken bazen ikisi birden dedelerini görünce ona doğru koşarlardı. O da ikisini birden kucaklayıp şefkatle bağrına basardı.

Üsâme b. Zeyd Hazretlerinin haber verdiğine göre Peygamber Efendimiz bir dizine kendisini, öteki dizine Hazreti Hasan'ı oturtur ve:

"Allahım! Bunlara rahmet ve mutluluk ihsan eyle! Ben bunlar hakkında hayır ve mutluluk diliyorum" derdi.

Torunlarım Torunlarımın Arkadaşları Değerli Canlar!

Burada geçen Hazreti Zeyd'in oğlu Üsâme'yi belki merak edersiniz. Hazreti Zeyd, özgürlüğü kısıtlı olan statüde/köle iken azat edilmiş olup ilk Müslümanlardandır. Efendimiz onu dadısı Ümmü Eymen-Bereke radıyallâhü anhâ ile evlendirmiş ve bu evlilikten Hazreti Üsâme dünyaya gelmiştir. Hazreti Üsâme de Hazreti Hasan ve Hazreti Hüseyin ile birlikte büyümüştü. Sevgili Peygamberimiz onu da çok severdi, öz torunlarından hiç ayırmazdı.

Sevgili çocuklar, Peygamber Efendimiz, kıymetli torunlarının anneleri olan kızı Fâtıma (radıyallahu anhâ)'yı ve babaları olan damadı Ali (radıyallahu anh)'ı da çok severdi.

Peygamber Efendimizin buyurduğuna göre, "*Fâtıma, cennet ehli kadınlarının seyyidesi (hanımefendisi) idi. Fâtıma adeta ondan bir parça idi, onu kim öfkelendirirse Hazreti Peygamber'i öfkelendirmiş olurdu.*"

Sevgili Peygamberimiz bir gün Hazreti Hasan ile Hazreti Hüseyin'in ellerinden tuttu ve şöyle dedi:

" *Bir kimse beni severse ve şu ikisini (Hasan ile Hüseyin'i), bir de bunların anasını ve babasını (Fâtıma ve Ali'yi) severse, kıyamet gününde dereceleri benimle beraber olur.*"

Sevgili Peygamberimiz, bir sabah, üzerinde siyah kıldan dokunmuş, nakışlı bir aba olduğu hâlde çıktı. O sırada Hazreti Ali'nin oğlu Hazreti Hasan geldi. Peygamber (aleyhisselâm) onu bu abanın içine aldı. Sonra Hazreti Hüseyin geldi, o da Hasan'ın yanına girdi. Sonra Hazreti Fâtıma geldi. Sevgili Peygamberimiz onu da abanın içine aldı. Sonra Hazreti Ali geldi, onu da oraya aldı. (Böylece hepsi, abanın içine girmiş oldu). Sonra Peygamber (aleyhisselâm) şu âyeti okudu:

"*…Ey Ehl-i Beyt! Allah, sizden, her türlü kiri giderip sizi tertemiz yapmak istiyor.*" (Ahzâb, 33/33)

Gözaydınlığımız Sevgili Çocuklar!

Bu âyette Ehl-i Beyt'ten söz ediliyor. Muhakkak ki bunun ne anlama geldiğini merak edersiniz.

Ehl-i Beyt'in kelime anlamı "*ev halkı*" demektir. Terim olarak anlamı ise Sevgili Peygamberimizin ev halkına verilen unvandır. Ehl-i Beyt'in zirvesinde Peygamber Efendimizin kendisi, torunları Hazreti Hasan ile Hazreti Hüseyin ve torunlarının annesi Hazreti Fâtıma ile babaları Hazreti Ali yer alır.

Şüphesiz *mü'minlerin anneleri/ümmehâtü'l-mü'minîn* yani Efendimiz Hazretlerinin eşleri de Ehl-i Beyt'e girerler.

Bazı bilginler, Peygamber Efendimizin zekât-sadaka malı yemeleri dînen uygun görülmeyen yakın akrabasını ve Efendimizin yolunda olan O'na inanmış samimi ümmetleri de manevî nisbetle bu kavram içine alırlar.

Sevgili Çocuklar, Peygamber Efendimizin ev halkı, O'nu daha çok görüp dinlediği ve O'ndan sürekli feyz aldığı, manen beslendiği için tüm müslümanlar için sevilmesi, örnek alınması gereken önder nitelikli önemli şahsiyetlerdir.

Bu sebeple bizler Ehl-i Beyt'i yani Peygamber Efendimizin ev halkını samimi bir sevgiyle ve içtenlikle sevmek durumundayız.

Meleknur'un ağabeyi büyük torunum Mehmet Mert, "*Dedeciğim*" dedi. *"Ehl-i Beyt'i anlatırken Peygamber Efendimizin kızı Fâtıma'dan bahsettin. Sevgili Peygamberimizin başka kızları da var mı? Varsa onlardan da bahseder misin?*" diye güzel bir soru sordu.

Bunun üzerine torunuma teşekkür ve dua ederek sohbeti şöyle sürdürdüm:

Sohbetimi Tertemiz Gönülleriyle Dinleyen Sevgili Çocuklar!

İsterseniz, Mehmet Mert'in sorusuna vereceğim cevapla sohbet tamamlansın! Süreyi uzatarak sizleri sıkmak istemiyorum.

Peygamber Efendimizin iki oğlu, dört kızı vardı. Oğulları Kasım ve İbrahim idi. Kızları ise Zeynep, Rukıyye, Ümmü Gülsüm ve Fâtıma idiler.

Kasım, peygamberlikten yaklaşık 11 yıl önce doğdu, birkaç yıl sonra öldü. Oğlu Kasım sebebiyle Sevgili Peygamberimiz *"Ebe'l-Kasım Muhammed Mustafâ: Kasım'ın babası Muhammed Mustafa"* diye anılmaktadır.

İbrahim, hicretten sonra Medine'de Peygamber Efendimizin Mısırlı Mâriye adlı eşinden dünyaya geldi. Efendimizin en küçük çocuğuydu. Efendimiz onu çok severdi. Fakat bu da iki yaşını tamamlamadan vefat etti. Sevgili Peygamberimiz onu merhamet gözyaşları içinde toprağa verdi.

Hazreti Zeynep, peygamberlikten 10 yıl önce doğdu. Yaşı

büyüyünce teyzesi oğlu Ebu'l-As b. Rebi ile evlendi. Kocası müslüman olmamıştı. Müslüman hanımların müşrik kocalarından ayrılacaklarını hükme bağlayan âyet henüz gelmemişti. Ebu'l-As, Bedir Savaşı'nda müşriklerle beraber savaştı ve müslümanlara esir düştü. Belli bir miktar para ödenmesi karşılığında esirlerin serbest bırakılacağı söylendiğinde Ebu'l-As da yakınlarına haber gönderdi. Hazreti Zeynep, düğün esnasında annesi Hatice (radıyallahu anhâ)'nın hatıra olarak taktığı gerdanlığı da göndermişti.

Peygamber Efendimizin hatıraları gözünde canlandı ve duygulandı. Bunu gören sahâbe efendilerimiz, gerdanlığın Hazreti Zeyneb'e geri gönderilmesini sağladılar. Ebu'l-As, Hazreti Zeyneb'i serbest bırakması ve Medine'ye hicretine engel olması şartıyla salıverildi.

Ebu'l-As, sözünde durdu, Mekke'ye varır varmaz Hazreti Zeyneb'in Medine'ye gidebileceğini söyledi. Hazreti Zeynep, hamile idi. Maalesef, Hebbar b. Esved adlı kindar ve gaddar bir putperest tarafından bineğinden sarsılarak düşürüldü. Hazreti Zeynep, bu esnada aldığı darbe ile acılar içinde çocuğunu düşürdü. Ebu'l-As, daha sonra İslâm'ı kabul ile Medine'ye geldiyse de onun gelişinden bir süre sonra Hazreti Zeynep 8/630 yılında vefat etti.

Hazreti Zeynep'in Ali ve Ümâme adlı çocukları vardı. Peygamber Efendimiz Fâtıma annemizden dünyaya gelen Hasan ve Hüseyin Efendilerimiz gibi Kızı Zeynep'ten dünyaya gelen torunlarını da çok severdi. Peygamber Efendimiz namaz esnasında omzuna çıkan Ümâme'yi secdeye varınca indirir, kalkarken tekrar omzuna alırdı. Bir gün kıymetli bir kolye almıştı, eve geldiğinde Efendimizin elinde kıymetli kolyeyi gören ev halkı, *"Efendimiz herhalde bunu çok sevgili eşi Âişe'ye verecektir"* diye tahminde bulundular. Hâlbuki Efendimizin, kolyeyi torunu Ümâme'ye verdiği görüldü.

Rukıyye (radıyallahu anhâ), Hazreti Zeynep'ten üç yıl sonra doğdu. Peygamberlikten önce amcası Ebû Leheb'in oğlu Utbe ile

nişanlıydı. Efendimize Peygamberlik gelince, Ebû Leheb nişanı bozdu. Sevgili Peygamberimiz onu Hazreti Osman ile evlendirdi. Hazreti Osman ve eşi Hazreti Rukıyye, Habeşistan muhâcirleri arasında yer aldılar. Medine'ye döndüklerinde hastalanan Hazreti Rukıyye, Bedir Savaşı günlerinde Allah'ın rahmetine kavuştu.

Hazreti Rukıyye'den sonra dünyaya gelen Hazreti Ümmü Gülsüm de amcası Ebû Leheb'in oğlu Uteybe ile nişanlıydı. Efendimize Peygamberlik gelince tıpkı Hazreti Rukıyye'de olduğu gibi Ebû Leheb'in etkisiyle nişan bozuldu. Ablası Rukıyye'nin ölümünden sonra Hazreti Osman'la evlendi. O da hicretin 9. yılında (Miladî 631) vefat etti.

Hazreti Fâtıma Peygamberliğin ilk yılında dünyaya geldi, Efendimiz Hazretlerinin kızları arasında en küçük olanıydı. Hicretin ikinci yılında (Milâdî 624) Medine'de Hazreti Ali ile evlendi.

Aziz Canlar! Sevgili Çocuklar!

Size bu evliliğin ilginç hikâyesini anlatayım:

Hazreti Ali, Hazreti Fâtıma'yı istemek üzere Sevgili Peygamberimizin huzuruna gitti.

Ancak, söyleyeceklerini sanki unutmuştu, neredeyse dili tutulmuştu. Peygamber Efendimiz, *"Her hâlde Fâtıma'yı istemeye geldin"* diyerek ona yardımcı oldu.

Hz. Ali, sevinç içinde, *"evet"* dedi.

Ancak, ziynet/takı ve ev eşyası için herhangi bir maddî birikimi yoktu. Aziz Peygamberimiz, bu konuda da yardımcı oldu, zırhını bu amaçla değerlendirebileceğini hatırlattı. Fakat bir de düğün yemeği vermek gerekirdi.

Ashâbtan bir zât, Hz. Ali'ye bir koç verdi. Medine'nin yerlisi olan Ensâr da aralarında mısır topladılar. Düğün yemeği hazırlandı.

Peygamber Efendimiz, Hz. Ali ve Fâtıma'ya, *"Allah'ım! Her İkisini mesut et, onlar hakkında evliliklerini hayırlı kıl"* diye dua etti. Hz. Ali'nin evinde eşya olarak hasır, yastık, içi lif dolu bir yatak, çömlek ve testi gibi şeyler vardı. Bunları da zırhını satarak elde ettiği para ile sağlamış, o paranın bir kısmı ile de Hazreti Fâtıma için ziynet/takı almıştı. Efendimiz Hazretleri kızı Fâtıma (radıyallahu anhâ)'ya çeyiz olarak, *"Bir kumaş yaygı, bir kırba (su testi-si), yastık, içi ot dolu bir yatak"* hazırlamıştı.

Efendimiz Haretleri, kıymetli torunlarının anneleri olan kızı Fâtıma'yı çok severdi. Gerçekten de o, Efendimizin hâlini, tavrını, tarzını, ahlâkını ve kişilik özelliklerini bütünüyle benimsemişti.

Onun oturuşunda, yürüyüşünde, konuşmasında, hayâ ve edep gibi incelikleri benimseyip özünde yaşatmasında Peygamber Efendimizi görüp hissetmek mümkün olurdu.

Sevgili Peygamberimiz de Fâtıma'yı görünce sevinir, onu ayakta karşılar, elini tutarak yanaklarından öper, ona iltifat ederek kendi yerine veya yanına oturturdu.

Hazreti Fâtıma da babası evine gelince, o da babasını onun sevgisine layık olacak bir samimiyetle karşılar ve ağırlardı.

Peygamber Efendimiz bir yolculuğa giderken aile fertlerinden en son onunla vedalaşır, yolculuktan dönünce de ilk önce onunla görüşürdü. Onun buyurduğuna göre:

"Fâtıma, cennet ehli kadınlarının seyyidesi (hanımefendisi)" idi. *"Fâtıma adeta ondan bir parça idi, onu kim öfkelendirirse Peygamberimizi öfkelendirmiş"* olurdu.

Sevgili Peygamberimiz hastalığı sürecinde kızı Sevgili Fâtıma annemize Kur'ân-ı Kerîm'i her yıl Cebrail (aleyhisselâm) ile karşılıklı olarak birer defa okuduklarını, bu yıl ise bunun ikinci defa gerçekleştiğini, bunu da ölümünün yaklaşmasına yorduğunu söyleyince Hazreti Fâtıma ağlamaya başlamıştı.

Bunun üzerine Peygamber Efendimiz kendisinin vefatından sonra ailesinden yanına ilk kavuşacak olanın Fâtıma olacağını ve onun mümin kadınların hanımefendisi olduğunu söyleyince Hazreti Fâtıma aldığı bu müjde sebebiyle ferahlamış ve sevincini gülerek belli etmiştir.

Gerçekten de Hazreti Fâtıma, Peygamber Efendimizin vefatından yaklaşık altı ay sonra Allah'ın rahmetine kavuşu.

Yüce Allah, Peygamber Efendimizin ev halkını/Ehl-i Beyt'ini sevmeyi, anlamayı, güzel ahlâkını örnek almayı hepimize nasip etsin. Hepimizi şefâatlerine eriştirsin!

Âmin!..

Ehl-i Beyt Muhabbetiyle Gönlü Dolu Aziz Evlât!

Size Peygamberimizin ev halkını, çocuklarını, torunlarını, Ehl-i Beyt'ini, onlara olan sevgisini, torunlarıma yaptığım bir sohbetle anlattım. Umarım hoşunuza gitmiştir.

Torunlarım ve arkadaşlarının izlenimlerini sorarsanız, onlar çok mutlu oldular. Meleknur, sevinçten sanki uçuyordu. Çünkü Efendimiz Hazretlerinin torunlarına olan sevgi ve ilgisinin bir benzerinin bu sıcak sohbetin içtenliği ve duygu derinliği içinde o gün orada yaşandığını hissediyordu, sevincinden bu anlaşılıyordu.

Artık, tüm torunlarım, kendilerine olan sevgi ve ilgimin, Efendimiz Hazretlerinin torunlarına olan sevgi ve ilgisi gibi olacağından umutlu idiler.

Bu kitabı içtenlikle okuyan can evlatlarımızın, geçlerimizin, her yaştan ve meslekten insanımızın aynı sevgi ve ilgiyi kendi yakınlarıyla yaşayacaklarını ümit etmek, bu kitabın yazarına verilebilecek en güzel hediyedir.

Üçüncü Bölüm

HAZRETİ MUHAMMED ALEYHİSSELÂM VE GENÇLER

HAZRETİ MUHAMMED ALEYHİSSELÂM VE GENÇLER

Gençleri Çok Severdi

Dindaşım Yoldaşım Dünya Âhiret Kardeşim Değerli Genç!

Cenâb-ı Hakk'ın insana verdiği ömür içinde gençlik dönemi, en büyük sermayedir. Sevgili Peygamberimizin bildirdiğine göre gençlik yılları, ömür sermayesinin en iyi değerlendirilmesi gereken bir aşaması olup, ihtiyarlık gelip çatmadan önce gençliğin kıymeti bilinmelidir.

Gençlik yıllarını yanlış işlerle boşa harcayanlar, bundan dolayı büyük pişmanlık duysalar da geçip giden yılları geri getiremezler. Bu sebeple eyvah demeden gençlik yıllarını doğruluk ve dürüstlükle iyi işler yaparak kıymetlendirmek gerekir.

Gençler, bu dönemi saf ve tertemiz bir gönülle, samimi bir dindarlıkla, kalbi Allah ve Peygamber sevgisiyle dopdolu olarak ruhunu haramlarla, günahlarla lekelemeden geçirirse, dünyada da âhirette de mutlulukla müjdelenmiştir.

Peygamber Efendimiz gençleri sever, onlarla iyi ilişkiler kurar, ahlâkî olgunluğa erişmelerini sağlar, eğitip yetiştirdikten sonra onlara görev, sorumluluk ve yetki vererek ailelerine, ana-

babalarına, topluma ve İslâm'a hizmet vermeleri ve katkı sağlamaları için fırsat verirdi.

Gençler de Peygamber Efendimizin kendilerine verdiği değeri doğru algılayarak onun gösterdiği yolda çeşitli alanlarda hizmet yollarında yürürlerdi.

Gençlerin Eğitim-Öğretimine Önem Verirdi

Her Zaman İyiyi ve Doğruyu Arama Duyarlılığı Taşıyan Aziz Genç! Peygamber Efendimiz gençlerin problemleriyle yakından ilgilenirdi. Onların iyi bir eğitimden geçmesi için o günkü şartlarda elinden gelen çabayı gösteriyordu.

Çünkü ilk gelen âyet, "*Oku!*" (Alak, 96/1) diye başlıyordu. Kur'ân-ı Kerim, "*Bilenlerle bilmeyenlerin bir olmayacağını*" (Zümer, 39/9) söylüyordu, "*Allah'ın emir ve yasaklarını bilgi düzeyi yüksek olanların en iyi bilebileceğini, Allah'a karşı ancak, kulları içinde âlim olanların derin saygı duyacağını*" (Fâtır, 35/28), "*Kendini bilmeyen câhillerden olmaktan Allah'a sığınmak gerektiğini*" (Bakara, 2/67), belirtiyordu. "*Câhillerden olmamaya, câhillerden yüz çevirmeye*" (En'am, 6/35; A'raf, 7/199) vurgu yapıyor, "*Rabbim! İlmimi artır*" (Tâhâ, 20/114) duasını öğretiyordu. Bu nedenle Sevgili Peygamberimiz eğitim-öğretim için hiç bir fırsatı kaçırmazdı.

Mekke'de müslümanların, puta tapıcıların yoğun baskısına uğradığı yıllarda bile okuma, anlama, öğrenme, öğretme ve bilenlerin sayısını çoğaltma faaliyeti Sevgili Peygamberimizin önem verdiği bir husustu. O yıllarda bir dönem içinde tebliğe, İslâm'ın insanlara ulaştırılmasına merkezlik eden Hazreti Erkam'ın evi, bir çeşit okul olarak değerlendirilebilinir.

Böyle düşünüldüğünde bu okulun programını, indirilen âyetlerin okunması, anlaşılması, ezberlenmesi, yazılması,

saklanması, gelebilenlere öğretilmesi, gelemeyecek durumda olanlara hoca (öğretmen) gönderilmek suretiyle öğretilmesi oluşturuyordu.

Tebliğe merkezlik eden söz konusu evin eğitim-öğretim açısından böyle bir fonksiyon îfa ettiği söylenebilir. Tehdit, baskı ve başkaca endişeler sebebiyle Dâru'l-Erkam'a gelemeyenlere, nâzil olan Kur'ân âyetlerini okuyup öğretmek üzere hocalar gönderilirdi.

Hazreti Ömer'in Müslüman olmasıyla sonuçlanan olayda kız kardeşi Fâtıma (radıyallahu anhâ) ile eniştesi Said (radıyallahu anh)'a Kur'ân okumak üzere gönderilen zat, Habbab b. el-Eret Hazretleriydi. Diğer örnekleri de buna göre düşünebiliriz.

Mekke döneminde müslümanlara dünya ve âhiret mutluluğunun esasını oluşturan tevhid prensiplerinin öğretimi söz konusuydu.

Yine bu dönem için, ibadet eğitim-öğretiminden söz edilebilir. Çünkü miraçta farz kılınan beş vakit namazdan önce de Müslümanlar sabah ve akşam olmak üzere iki vakit namaz kılmakla yükümlü idiler. Müslümanlar namaz kılmayı Peygamberimizden öğreniyorlar, birbirlerine de öğretiyorlardı. Ayrıca bir ahlâk öğretim ve eğitiminden bahsetmek uygundur.

Bu dönemde Müslümanların Allah yolunda gösterdikleri sabır, gayret, güçlüklere tahammül ve kendi aralarındaki sıkı dayanışma, bu ahlâk eğitiminin parçaları sayılır.

Medine'ye göçten sonra durum değişti. Orada uygun olan her yer, meselâ bir ağacın gölgesi, evler ve gölgelikleri, bir caminin içi veya çevresi birer okul, müsait durumda olan her Müslüman da birer öğrenci sayılırdı. Öğretim kadrosunun başında Sevgili Peygamberimiz ve onun yetiştirdiği bilgin sahabîler bulunmaktaydı.

Medine'de daha çok bekâr ve kimsesizlerin barındığı ve eğitim-öğretim faaliyetlerini yürüttüğü Suffe Okulu vardı. Bu

okulun öğrencilerinin çoğu gençti. Bunlar, Suffe'yi yatakhane, camiyi de sınıf gibi kullanıyorlardı. Bu, yatılı bir okul sayılırdı. Öğrencilerin sayısı 70-400 arasında değişiyordu.

Peygamber Efendimiz, zekât ve sadakaların önemli bir kısmını bu kabil hizmetlere (Suffe Okulu öğrencilerinin ihtiyaçlarını karşılamaya) ayırırdı. Kendisine sunulan hediyelerin çoğunu da söz konusu okulun öğrencilerine aktarırdı.

Nakledeceğimiz şu olay, Peygamber Efendimizin, öğrencilere ne kadar önem verdiğini göstermesi bakımından ilginçtir.

Peygamberimizin kızı Fâtıma maddî açıdan varlıklı sayılmazdı. Eliyle çektiği değirmenden elleri kabarır, su taşımaktan da özellikle eşi Ali (radıyallahu anh)'ın elleri kabarır, omuzları kızarırdı. Bir gün babasından ev işlerinde yardımcı olması için bir hizmetçi istedi.

O günlerde Bedir Savaşı'ndan henüz dönülmüştü. Bedir'de şehitlerimiz vardı ve şehit yetimleriyle ilgilenmek gerekirdi. Suffe ile ilgili hizmetler de ara verilmeksizin devam ettirilmeliydi.

İşte bu ortamda Peygamber Efendimiz, yüreğinden bir parça saydığı ve çok sevdiği kızı Fâtıma'nın isteğini, "*Suffe Okulu öğrencileri böyle yoksul yaşarken, onların ihtiyaçlarını yeterince karşılayamazken, Bedir şehitlerinin yetimlerinin ihtiyaçları dururken, size nasıl hizmetçi verebilirim?*" diyerek geri çevirdi.

Suffe Okulu öğrencilerine en başta Kur'ân ezberletiliyor ve anlam incelikleri (tefsir) öğretiliyordu. Ayrıca Fıkıh (İslâm Hukuku) ve Hadis dallarında Resûl-i Ekrem (aleyhisselâm) onlara ders veriyordu. Spor dersi olarak yüzme, ok atma, okla nişan talimi gösteriliyordu. Ayrıca matematik, beden sağlığı/sağlık bilgisi, astronomi ve tarih öğrenmeleri tavsiye ediliyordu. Zaman zaman bu okulun öğrencilerine ses terbiyesi-makam bilgisi (dinî musiki) nin gösterilmiş olmasından da söz edilebilir.

Bu okuldan mezun olanlar taşraya öğretmen olarak görevlendiriliyorlardı. Bunun dışında İslâm'ın temel esaslarının sonraki nesillere aktarılmasında çok önemli bir görev yapmışlardır.

Suffe Okulunun öğrencileri dışında Medine'de yerleşmiş diğer Müslümanlar da fırsat buldukça Peygamberimizin ilim meclisine koşarlardı. Bu açıdan, namaz vakitlerinde Mescid-i Nebî (Peygamber Câmii) ve çevresi okul sayılırdı.

Hazreti Ömer ve Medineli komşusu örneğinde olduğu gibi sıra ile gün boyu Peygamberimizle birlikte olma ve öğrendiklerini akşam olunca evinde komşusuna öğretme anlayışı da vardı. Dolayısıyla işleri sebebiyle Hazreti Peygamber'in yanına her gün, her saat gidemeyenler, akşam olunca evlerine döndüklerinde gidenlerden öğrenirlerdi. Böylece öğrenmede süreklilik korunurdu.

Eğitimin bir ayağı da dışarıyla ilgiliydi. Taşradan gelen konuklara 20-60 gün süresince hızlandırılmış bir eğitim uygulanıyordu. Hanımlar ise eşlerinden, oğullarından dinî bilgileri ediniyorlardı. Ayrıca Efendimiz Hazretlerinin eşleri de İslâm hanımları için birer öğretmen durumundaydılar. Pek çok İslâm hanımı da namaz vakitlerinde arka saflarda namazlarını kılarlar ve Peygamberimizin öğütlerini dinlerlerdi. Daha sonra sırf hanımlar için bir günün belirlendiğini görüyoruz. Belirlenen gün ve saatte hanımlar camiyi dolduruyorlar ve Peygamber Efendimizin sohbetini dinliyorlardı.

Görülüyor ki, Peygamberimiz devrinde yediden yetmişe herkesin belirli bir şekilde katıldığı bir eğitim-öğretim vardı. Canlı bir bilgi akışı söz konusuydu; ilme, öğrenmeye ve öğretmeye verilen değer çok büyüktü.

Peygamber Efendimiz devrinde yaşayan örnek insanların (Ashâb-ı Kiram)'ın her biri ya öğrenici, ya öğretici, ya da bu faaliyete hizmet edici/destek verici idi. Başka bir ihtimal söz konusu değildi. Tabii ki bundan en çok yararlanan da gençlerdi. Çünkü gerek Mekke, gerekse Medine devri itibariyle ilk müslümanların

çoğunluğunu gençler oluşturuyordu.

Bu münasebetle Sevgili Peygamberimiz geçlerin eğitim-öğretimi için yoğun çaba gösteriyor, o devrin şartlarına göre onları en iyi bir şekilde geleceğe hazırlanabilmeleri için gayret gösteriyordu.

Efendimiz Hazretlerinin bu çabası bize şunu söylüyor: İslâm'ı gelecek nesillere bilgi ve uygulama ile taşıyacak olanlar, inançlı, bilgili, samimi ve becerikli geçler arasından yetişecekti.

Yuva Kuracak Gençlere Yardımcı Olurdu

Canı Canımdan Dini Dinimden Olan Aziz Genç!

Arınmış bir gönülle bu kitabı tam bir dikkat ve ciddiyetle okuduğunu biliyorum.

Peygamber Efendimizin çocuklarını anlatırken Hazreti Ali ile Hazreti Fâtıma'nın evliliğine değinmiş ve Peygamber Efendimizin konuya ne kadar olumlu yaklaştığını, düğünün selâmetle gerçekleşmesi için büyük çaba gösterdiğini, maddî imkânı elverişli olmayan Hazreti Ali'yi nasıl rahatlattığını yazmıştım. Bu olaydan çıkarmamız gereken ders neydi?

Gençlerin yuva kurmasına en başta dost ve akrabaların ve devamında çevrede bulunan gücü yeten herkesin yardımcı olması, nikâh akdi ile düğüne giden yolda gençlerin önündeki engellerin aşılması ve tertemiz niyetlerle yeni bir yuvanın kurulması! Önemli olan neydi?

Önemli olan, dinî anlayış ve ahlâkî kişilik bakımından örneklik teşkil eden gençlerin yuva kurma isteklerine cesaret ve destek vermekti. Yoksullukları, evlenmelerine engel olmamalıydı. Bu iyi niyetli, istikamet sahibi gençleri Allah, fazlıyla zengin kılacağını vaat ediyordu.

Bu bağlamda Sevgili Peygamberimiz, yuva kuracak gençlerle yakinen ilgilenirdi, hem de bu ilgilenme tahmin edemeyeceğimiz boyutlara ulaşırdı.Bu alanda Hazreti Ali ile ilgilenme örneğini aklımızda tutalım ve değişik iki örneği birlikte okuyalım:

Peygamberimizin hizmetinde bulunan bir genç vardı, adı Rebîa idi. Eslem kabilesine mensup olduğu için "*Eslemli Rebîa*" diye bilinirdi. Yaşının ilerlediğini gören Peygamber Efendimiz ona, "*Evlenmeyi düşünmüyor musun?*" diye sordu.

Eslemli Rebîa, yoksulluğunu ve yürüttüğü hizmetin önemini düşünerek, Efendimizin sorusuna başlangıçta "*Evet*" cevabını veremedi.

Efendimiz Hazretleri, bir başka zaman Eslemli Rebia'ya bir yuva kurma arzusu olup olmadığını tekrar sordu.

Eslemli Rebîa, Efendimizin civarında gönüllü olarak hizmete koşar ve yakınında bulunmaktan manen haz duyardı. O andaki anlayışına göre bu manevî güzelliği kaybetmek istemiyordu. Dolayısıyla cevabı yine olumlu değildi.

Efendimiz Hazretleri, Eslemli Rebîa'ya üçüncü defa tekrar sorunca bunda bir hikmet ve incelik olduğunu hisseden genç:

"*Evlenmek isterim, yuva kurmayı düşünürüm, ne yapmamı istersiniz? Emir buyurunuz ya Resûlallah!*" dedi.

Eslemli Rebîa'nın istikamet sahibi dürüst bir genç olması, en büyük sermayesiydi. Fakat maddî imkânları bir düğün yapmaya, bir yuva kurmaya elverişli değildi.

Sevgili Peygamberimiz de bu durumun farkındaydı. İşte bu esnada bu gençle ilgilenmesi ve bir yuvanın kurulmasında ona destek vermesi, hepimiz için ibret ve örnektir. Gelin, bu ibretli olayın devamını birlikte okuyalım:

Sevgili Peygamberimiz Eslemli Rebîa'yı, kızlarını istemek üzere ensardan bir aileye gönderdi. O da gitti, Efendimiz

Hazretlerinin selâmını aktararak edep dairesinde kızlarını istedi. Onlar da hiç tereddüt göstermeden "*Baş üstüne*" dediler, memnuniyetle kızlarını verdiler. Çünkü dünür başı, yani Eslemli Rebîa için ensar ailesinin kızını isteyen, Sevgili Peygamberimizdi. Ensardaki Efendimize muhabbet, saygı ve bağlılık, böyle durumlarda hayır demelerine izin vermezdi.

Rebîa, sonucu büyük bir sevinçle Peygamber Efendimize iletti. Rebîa, sevinçten göklerde uçuyordu. Peygamberimizin selâmını aktarınca ensar ailesi, kızlarını verme konusunda olumlu davranmışlardı. Ne var ki, Rebîa, yoksul bir gençti. Ev eşyası, mehir ve düğün yemeği için para gerekirdi. Takdir edilecek bir tutum sergileyen ensar ailesine karşı bu yoksulluk içinde ne yapacaktı? Nasıl davranacaktı? Yuvayı nasıl kuracaktı? Ensar ailesinin bu iyi niyetine karşı, mahçup olmamalıydı.

Onun bu telaşının farkında olan Peygamber Efendimiz, derhal ashâbını harekete geçirdi. Hızlı bir yardımlaşma başlatıldı ve biriken paralarla takı, ev eşyası ve bir koç satın alındı. Peygamber Efendimiz de un yapılmak üzere evinden tahıl verdi. Böylece Sevgili Peygamberimizin yakın ilgisi ile Rebîa'nın düğünü yapılmış ve yeni bir yuva kurulmuş oldu.

Müslümanlar arasında Cüleybîb adlı biri vardı. Bu kişi, geçmişi itibariyle hanımların yanında dikkatsiz davranmakla tanınırdı. Bu nedenle herkes ailesini ondan sakınırdı. Cüleybîb sanki toplum dışına itilmiş gibiydi.

Herkesin uzak durduğu bu kişiye de gariplerin ve kimsesizlerin sığınağı olan Sevgili Peygamberimiz sahip çıktı. Eslemli Rebîa örneğinde olduğu gibi onu da bir adrese selâmıyla gönderebilirdi. Fakat öyle yapmadı. Ensardan bir aileye bizzat giderek kızlarını istedi. Çünkü İslâm'dan önceki dönemdeki olumsuz şöhreti sebebiyle onun isteğini geri çevirebilirlerdi.

Şefkat, merhamet, sevgi ve rahmet peygamberi Efendimiz

Hazretleri o garibin bir pişmanlıkla mahzun bir şekilde hüsranla geri dönmesini, üzülmesini istemiyordu. İşte İki Cihan Güneşi Efendimiz Hazretlerinin bizzat kendisinin gidişinin sebebi buydu. Nitekim kızlarını kendisi için istediğini sanan aile büyükleri, *"Memnuniyetle"* dediler. Hâlbuki Efendimiz Hazretleri kendisi için değil, Cüleybîb için istiyordu. Bunu açıkça söyleyince, yetkili aile büyükleri tereddüt içinde kaldılar ve istekli görünmediler.

Annesinden konuyu öğrenen kız ise, *"Peygamberim asla benim fenalığımı istemez"* diyerek Cüleybîb'e varmayı kabul etti. Babasının ve annesinin hayır demesinden ve Peygamber Efendimizi üzmelerinden korkarak O'nun istediği şahısla gönül huzuru içinde evlenebileceğini açıkça söyledi. Peygamber Efendimizin önderliğinde nikâh kıyıldı, düğün yapıldı, bir yuva daha kurulmuş oldu.

Gün geldi, Peygamber Efendimizin de bulunduğu bir savaşta Cüleybîb şehit düştü. Görgü şahitleri, *"Düşmandan yedi kişiyi öldürdü, sonra şehit düştü"* dediler. Bunun üzerine Efendimiz Hazretleri, "*Cüleybib bendendir, ben de ondanım"* diyerek iltifat etti ve şehidi kendi elleriyle toprağa verdi.

İşte Efendimiz Hazretlerinin içindeki cevheri sezerek kendisiyle samimi olarak ilgilendiği ve yuvasını kurduğu Cüleybîb Hazretleri, İslâm davası uğrunda böylesine fedâkârca ve cesurca savaşmış ve İslâm yolunda canını feda etmişti. Efendimizin onunla şefkat ve merhametinin eseri olarak ilgilenmesi, Cüleybîb'in dava adamı olmasına yetmişti.

Peygamber Efendimiz, vaktiyle onun hatırını güderek Cüleybîb'le evlenmeyi kabul eden fakat şimdi genç yaşta dul kalan Hanımefendi'ye şöyle dua etti: "*Allahım! Ona hayırlar ver, hayatı boyunca hiçbir sıkıntı gösterme!"*

En başta Hazreti Ali'nin yuvasının kurulması olmak üzere bu üç örnekte Peygamber Efendimizin gençlere hayatlarının en mühim problemini çözmekte nasıl yardımcı olduğunu görüyoruz.

Bu örneklerde dikkatimizi çeken birinci husus, yuva kurmanın, gençlere önemli bir gaye olarak benimsetilmesidir.

İkinci husus, bu gayeye ulaşırken toplumsal bir dayanışmanın, yararlı bir yardımlaşmanın gerçekleştirilmiş olmasıdır.

Dikkatimizi çekmesi gereken üçüncü husus da o günkü şartlarda düğün için gerekl olan alışverişin yapılmasıdır.

Bu da üç şekilde oluyordu:

- Gelin hanıma takı alınıyordu.
- Ev hazırlanıyor, ev eşyası alınıyordu.
- Düğün yemeği (velime) hazırlanıyordu.

Kuşkusuz bütün bunlar ihtiyacı karşılayacak düzeyde tutuluyor, taraflar birbirlerine bütçelerini aşan isteklerde bulunmuyorlar, savurganlıktan kaçınıyorlardı.

Çünkü bütün bunlar araçtı. Yuva kurmak ise gaye idi. Peygamber Efendimiz devrindeki Müslümanlar bu konuda gayeyi gerçekleştirmek istiyorlar yani yuva kuruyorlar, bunu zorlaştırıcı tutum ve davranışlardan ise uzak duruyorlardı.

İslâmî Hizmetlerde Gençleri Değerlendirirdi

Efendimizin Hizmetinde Koşan Gençleri Örnek Alan Değerli Genç!

Mekke döneminde ilk Müslümanların yaş ortalaması 10-40 arasıydı. Peygamber Efendimiz Mekke'de İslâm'ı yaymaya başladığı ilk günlerden itibaren gençlerle ilişki kurdu. İlk Müslümanlar arasında gençler çoğunluğu oluşturuyordu.

Müslüman olduğu zaman Hazreti Ali 10, Abdullah b. Ömer (radıyallahu anh) 13, Zeyd b. Hârise (radıyallahu anh) 15, Zübeyr b. el-Avvam (radıyallahu anh) ve Abdullah b. Mesud (radıyallahu anh) 16, Abdurrahman b. Avf (radıyallahu anh), Talha b. Ubeydullah (radıyallahu anh), Sa'd b. Ebî Vakkas (radıyallahu anh), Erkam b. Ebi'l-Erkam (radıyallahu anh) 17, Mus'ab b. Umeyr

(radıyallahu anh) yaklaşık 19, Ca'fer b. Ebî Talib (radıyallahu anh) 22, Osman b. Affan (radıyallahu anh), Ebû Ubeyde b. El-Cerrah (radıyallahu anh) 25-30 yaş arasındaydılar. Hazreti Ebû Bekir ise 38 yaşlarındaydı. İslâm'ın yayılmasında bu genç insanların çok katkısı oldu.

Mekke döneminde bu inançlı, bilgili, samimi, donanımlı ve becerikli gençler Kur'ân âyetlerini ezberlediler, anladılar, özümsediler, şahıslarında yaşadılar, toplum hizmetinde güzel örnekler verdiler. İslâm'ı başkalarına anlatma, ulaştırma ve tebliğ faaliyetine Sevgili Peygamberimizin yanı başında katıldılar.

Kimisi zincirlere vuruldu, kimisine boğucu duman koklatıldı, Sa'd b. Ebî Vakkas (radıyallahu anh) ve Ebû Ubeyde b. el-Cerrah Hazretlerinde olduğu gibi kimileri anne ve babalarının, Mus'ab b. Umeyr Hazretleri gibi kimileri de tüm akraba grubunun protestosuna maruz kalarak yoğun psikolojik baskı altına alındılar. Fakat hiçbir baskı onlarda baskıcıların beklediği doğrultuda bir yılgınlık meydana getirmedi.

Onlar, Aziz Peygamberimizden aldıkları feyizle gönüllerini aydınlattıkları gibi iradelerini sabır ve tahammülle keskinleştirdiler. Bu nedenle karşılaştıkları engelleri aşabildiler.

Peygamber Efendimizin davetine katılmaları yüzünden, erken dönemde gençlerin karşılaştıkları akıl almaz sıkıntıları fedakârlıkla göğüsleyebilmeleri, davetin sahibi olan Efendimizin onlarla ne denli uyumlu bir ilişki kurabildiğini göstermektedir.

Bu gençlerin her birinin pek çok meziyeti ve bu meziyetleri doğrultusunda İslâm tarihine geçmiş başarılı hizmetleri vardı.

Kur'ân Muhabbetiyle Gönlü Işıklı Aziz Can! Değerli Genç!

Peygamber Efendimizin çevresinde hizmette pervane gibi dönenler arasında Peygamberimizin sağlığında Kur'ân'ı en iyi okuyanlardan (kurrâ'dan) biri Abdullah b. Mesud adlı bir gençti.

Allah'ın Kelâmı'nı Kâ'be civarında okumanın zor olduğu günlerde bazı Müslümanlar, *"Kur'ân'ı şurada (Kâ'be civarında) puta tapıcılara bir duyurabilseydik!"* diye kendi aralarında konuşuyorlardı. Bu konuşmayı işiten Abdullah İbn Mesud Hazretleri, bunu yapmayı görev edindi.

Esasında kabile yapısı itibariyle çevresi böyle bir durumda puta tapıcılardan gelebilecek saldırıları savmaya müsait görünmüyordu. Bu sebeple müslümanlar onu uyardılar. Fakat genç Abdullah, ertesi gün kuşluk vakti Kâ'be yanında Rahman sûresini okumaya başladı.

Müşrikler çil yavrusu gibi üzerine çullandılar. Hırpalayıp dövdüler. Ağzı, yüzü kan içinde kaldı. Ancak o, okumaktan vazgeçmedi ve Müslümanların dileklerine uygun bir şekilde Kur'ân'ı Kâ'be civarında puta tapıcılara duyurmayı başardı. Üstelik arkadaşlarının yanına ulaştığında gerekirse ertesi gün tekrar okuyabileceğini söylüyordu. Çünkü o, yaptığı Kur'ân hizmetinin manevî hazzı içindeydi ve herhangi bir ıstırap hissetmiyordu.

Bu genç adam, İslâm tarihine, Kâ'be çevresinde Sevgili Peygamberimizden sonra Kur'ân'ı açıkça ilk okuyan kişi unvanıyla geçti.

Evini İslâmî Hizmetlere Tahsis Eden Hazreti Erkam'a Sevgi ve Saygı Duyan Değerli Can!

Mekke'de Peygamberliğin ilk yıllarında ilk müslümanlardan olan genç Erkam (Allah ondan razı olsun), tebliğ çalışmaları için müsait konumda olan Safa tepesindeki evini Resûl-i Ekrem Efendimizin hizmetine tahsis etti.

"*Dâru'l-Erkam*" diye tarihe geçen bu mekân, birkaç yıl İslâmî tebliğ faaliyetlerine merkezlik etti.

İlerleyen zamanda bu ev, *"Hazreti Peygamber Erkam'ın evine*

girmeden önce, Erkam'ın evine girdikten sonra, Erkam'ın evinde iken, Erkam'ın evinden çıktıktan sonra…" gibi ifadelerle takvim tarzında tarihlendirme olarak yaygın biçimde kullanıldı.

Zülfikar Sahibi Hazreti Ali'nin Yiğitlik Örneklerini Okuyarak Büyüyen Aziz Can!

Hazreti Ali'nin 10-30 yaş arasında İslâm'a yaptığı hizmetler, ilimde derinleşmesi, tebliğ hizmetlerine katkısı ve kahramanlıkları dillere destandır. Onun alnı putlara hiç değmemiştir. On yaşından itibaren Efendimizin terbiyesine girmiş ve Efendimize ilk inananlar arasında yer almıştır. *"Kerremallâhü Vecheh, el-Mürtezâ"*, onun manevî mertebesinin yüksekliğini belirten övücü unvanlardır.

Yiğit ona derler ki, Allah ve Resûlü uğrunda her türlü sıkıntıyı göğüsleyebilir. İşte Hazreti Ali, bu yiğitlerin başında gelmektedir. "Lâ fetâ illâ Ali lâ seyfe illâ Zülfikar: Ali gibi yiğit, Zülfikar gibi kılıç bulunmaz!" sözü onun kahramanlığını belirtmek için kullanılmıştır.

Ağabeyi Cafer ise muhâcirlerin sorumlu başkanı olarak bazı müslümanlarla Habeşistan'a göç ettiği zaman 25 yaşlarında bir gençti. Kureyş müşriklerini temsilen Habeşistan'a gelen elçiler saraya girerek yöneticileri müslümanlar aleyhine yönlendirmek istedikleri sırada, Hazreti Cafer'in, üst yönetimin ve hristiyan din adamlarının huzurunda yaptığı konuşma/savunma, hem edebî hem de içerik/anlam itibariyle çok ünlüdür.

İslâm Tarihine Efendimiz Tarafından Bir Başka Beldeye İlk Muallim Olarak Görevlendirilen Hazret-i Mus'ab'ın Tebliğ İnceliklerini Merakla İnceleyen Aziz Genç!

Bilindiği gibi İslâm'ı seçmesi sebebiyle akrabasının yoğun baskısına maruz kalan pek çok Müslüman genç arasında

Mus'ab b. Umeyr Hazretleri, en başlarda gelirdi. Peygamber Efendimiz, bu genci Medine'ye hicretten önce İslâm'ı orada tanıtmak ve insanlara öğretmek için öğretmen olarak görevlendirdi. Gerçekten de bu genç, Birinci Akabe Biatı'ndan sonra bir yıl boyunca Medine'de yürüttüğü tebliğ faaliyetinde çok başarılı oldu.

Öyle ki, Hazreti Sa'd b. Muaz ve Hazreti Üseyd b. Hudayr gibi kabile başkanlarını bile İslâm'a kazandırdı. Böylece Hazreti Mus'ab'ın başarılı çalışmaları sonunda ertesi yıl Medineli Müslümanlar İkinci Akabe Biatı'na önceki yıla göre daha büyük bir kalabalıkla katıldılar.

Peygamber Efendimiz onun, *"Tüm dünyalığı, Allah ve Resül sevgisi uğruna terk edenlerden olduğunu"* söyler.

Evet o mübarek gencin yüzü, ezaya cefaya uğramışlığın yıpranmışlığını, aynı zamanda imanda sabrın, zorluklara tahammül ve fedakârlığın güzelliğini yansıtıyordu.

Bu değerli genç hakkında Âmir b. Rebîa Hazretlerinin bir değerlendirmesi var ki, oldukça ilginç ve anlamlıdır. Çok ibretlik bu değerlendirmesinde Hazreti Âmir şöyle diyor:

"Müslüman olduğu günden şehâdetine kadar (Uhud'da şehit düştüğü ana kadar) birlikte yaşadığımız tüm zamanlarda onun gibi güzel huylu ve onun kadar uyumlu birini görmedim!"

Uhud Savaşı'nda şehit düştüğü zaman kefen olarak üzerindeki eski bir kaftandan başka saracak bir şey yoktu. Efendimiz, üst kısmına kaftanın örtülmesini, alt kısmının ise izhir otlarıyla sarılmasını tembih etti.

Vaktiyle çok zengin bir ailenin evlâdı olarak bir eli yağda bir eli balda refah ve bolluk içinde hayat sürerken İslâm'a girmesi sebebiyle yakınlarının ilgiyi kesmeleri ve onu dışlamaları sebebiyle birden yoksul bir duruma düşmüştü. Ama o, bunu bir engel olarak

görmemiş ve her gün bir önceki güne nispetle İslâm'a hizmet hususunda daha heyecanlı ve istekli olarak çaba göstermişti.

Neticede İslâm'ın yükseliş dönemini göremeden hayata veda eden bu mübarek şehidimizin toprağa verilişinde Sevgili Peygamberimizin gözleri de yaşarmıştı. Şu âyetin o ve onun gibileri hakkında nâzil olduğu söylenir:

"Mü'minler içinde Allah'a verdikleri sözde duran nice erler var! İşte onların kimi sözünü yerine getirip o yolda canını vermiştir, kimi de (şehitliği) beklemektedir. Onlar hiçbir şekilde (sözlerini) değiştirmemişlerdir." (Ahzâb, 33/23)

Hicret Kıssalarını Ninni Rahatlığında Okuyup Dinleyerek Yetişen Değerli Genç!

Peygamber Efendimizle Hazreti Ebû Bekir'in Medine'ye hicreti sırasında üç gencin yararlı hizmetleri asla unutulmaz. Bunlardan biri Hazreti Ali'dir. Hazreti Ali, her an düşman saldırısının olabileceği tehlikeli hicret gecesinde ölümü göze alarak Hazreti Peygamber'in yatağında yattı. Böyle bir tedbirle, Efendimiz Hazretlerinin hâlâ evde olduğu izlenimi uyandırıldı.

Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) de bu durumdan yararlanarak önce Hazreti Ebû Bekir'in evine, oradan da Hazreti Ebû Bekir'le birlikte Sevr Mağarası'na giderek gizlendi.

Bu zorlu hicret gecesinde fedakârca hizmet eden gençlerden ikincisi Hazreti Ebû Bekir'in kızı Esmâ (radıyallahu anhâ)'dır.

Hazreti Ebû Bekir'in evinden mağaraya hareket edilmeden önce Hazreti Esmâ'nın yol hazırlığındaki titizliği dikkat çekti ve Peygamberimiz bu genç hanımefendiye çabasından dolayı iltifat ve teşekkür etti.

Hicret bağlamında hizmeti her zaman anılacak gençlerden üçüncüsü ise Hazreti Ebû Bekir'in oğlu Abdullah'tır. Abdullah, zeki, anlayışlı, maharetli ve becerikli bir gençti.

Peygamber Efendimizle Hazreti Ebû Bekir Sevr mağarasında iken o, Mekkelilerin bunlarla ilgili hileli düşüncelerini öğrenir, akşam kararınca gizlice mağaraya gider, onlara haberleri aktarır, gecenin dörtte üçü geçtikten sonra seher vakti Mekke'ye döner ve Mekkeliler arasında gecelemiş izlenimi uyandırırdı.

Ertesi gün Peygamber Efendimizle Hazreti Ebû Bekir'in yola çıktığı inkârcılarca öğrenildikten sonra bu gençler sıkıştırılıp tartaklandılarsa da kesinlikle sır vermeyerek fedâkârlıklarını sürdürdüler.

Sadece Mekkeli Değil, Medineli Gençlerin de İslâmî Hizmetlerde Samimiyetle Koştuğunun Bilincinde Olan Muhterem Genç!

Medine döneminde de gençlerin İslâm'a hizmetleri ve Peygamber Efendimizin tebliğ faaliyetine katkıları dikkat çekmektedir. Zeyd b. Sabit Hazretleri bunun en güzel örnekleri arasındadır. Çünkü bu genç, Resûl-i Müctebâ Efendimizin isteği üzerine İbranice, Süryanice ve diğer bazı yabancı dilleri öğrenmiş, komşu devlet başkanlarına ve kabile reislerine Sevgili Peygamberimizin mektuplarının çoğunu o yazmış ve Medine'ye gelen yabancılarla Peygamberimiz arasında tercümanlık yapmıştı. Zeyd b. Sabit Hazretleri, aynı zamanda Peygamberimizin vahiy kâtipleri arasındaydı.

Öte yandan Hazreti Enes, annesi tarafından Sevgili Peygamberimize hizmet için teslim edildiğinde henüz 10 yaşındaydı ve 20 yaşına kadar bu hizmetini sürdürdü. O'ndan aldığı feyz (manevi aydınlanma) ve O'nun örnek ahlâkına dair anlattıklarıyla Efendimiz Hazretlerinin sonraki nesillere aktarılmasında en önemli başvuru kaynaklarından biri oldu.

Peygamber âşıkı Hazreti Ümmü Süleym ailesinin bir ferdi olarak Hazreti Enes'in ailesiyle birlikte Efendimiz Hazretlerine yaptığı hizmet, her türlü takdirin üstündedir.

Diğer sahâbîler ve tâbiûn unvanlı ikinci nesil, bu aileye Efendimize samimi hizmetlerinden dolayı hep teşekkür ve dua etmişlerdir.

Yaşlı bir Sahâbî olan Cerîr b. Abdullah el-Becelî Hazretleriyle Hazreti Enes bir zaman aynı kafilede yolculuk yapmışlardı. Hazreti Cerîr, yaşı büyük olduğu halde gidecekleri yere ulaşıncaya kadar yol boyunca yol hizmetlerini kendisinin yapacağını, buna itiraz etmemesini, sebebini ise yolculuk bittikten sonra söyleyebileceğini belirtti.

Yaşça daha küçük olan Hazreti Enes buna itiraz ettiyse de Hazreti Cerîr'in hatırını kırmak istemedi. Hazreti Cerîr, yolculuk süresince gerekli hizmetleri dikkatle ve şevkle yaptı. Doğrusu Hazreti Enes, yaşanan bu gelişmenin sebebini oldukça merak etmişti. Nihayet yolculuk sona erince mesele anlaşıldı.

Hazreti Cerîr, Medine'nin yerlisi olan ensârın Resûl-i Ekrem Efendimize yaptıkları samimi hizmete tanık olmuş bir kişiydi. Ensârın bu karşılıksız ilgi ve yardımı, onu hep duygulandırmış ve bir gün onlardan biriyle hizmet gerekecek bir yolda karşılaşırsa Efendimize yaptıkları yardıma karşılık onlara hizmet edeceğine söz vermiş, ant içmişti. Hazreti Enes'e yol boyunca yaptığı hizmet, bu sözünün yerine getirilmesinden ibaretti.

Amr b. Cemuh, Selime Oğulları'nın ileri gelenlerinden yaşlı bir kişiydi. Oğlu Muaz ise müslüman olmuştu. Aynı kabileden pek çok genç, babalarından ve dedelerinden önce Müslüman olmuştu. Muaz b. Cebel Hazretleri de bunlar arasındaydı ve genç bir müslümandı. Bu Muaz'ların her ikisi de 2. Akabe Biatlarına katılmışlardı. Başta bu iki Muaz olmak üzere kabiledeki gençler, babalarını ve diğer yaşlı kesimi İslâm'a kazanmak için özel çaba gösteriyorlardı. Bu çabalar sonunda Amr b. Cemuh da müslümanlar kervanına katıldı. Bunun ilginç bir hikâyesi var.

Genç oğul Muaz (radıyallahu anh) müslüman olduğunda babası henüz puta tapıyordu. Tahtadan yapılmış putunu evinden ayırmıyor, onu titizlikle koruyordu. Buna karşılık oğul, babasının İslâm'dan uzak kalışına üzülüyordu. Bunun üzerine Selimeoğulları'nın gençleri, puta tapıcılığa körü körüne bağlılığını sürdüren bazı yaşlıları İslâm'a nasıl kazanacaklarını düşündüler ve konuştuklarını uygulamaya karar verdiler.

İki Muaz (Muaz b. Amr ve Muaz b. Cebel Hazretleri) bir gece Amr b. Cemuh uyurken putunu alıp çöplüğe attılar. Sabahleyin putunu yerinde bulamayan Amr ona tapınma içinde kıvranıyordu; aradı, buldu, yıkayıp temizledi ve evine götürüp eski yerine dikkatle yerleştirdi.

O uyuduktan sonra -Allah kendilerinden razı olsun- iki Muaz onun putunu tekrar dışarıya attılarsa da ertesi sabah yaşlı puta tapıcı, putunu bulup temizledi ve tekrar evdeki yerine yerleştirdi. Fakat gençler yılmıyordu. Amr b. Cemuh'u İslâm'a kesinlikle kazanmak, onu putların oyuncağı olmaktan kurtarmak istiyorlardı.

Üçüncü gece için gençler plân kurarken Amr da putun boynuna bir kılıç astı ve *"Hiç değilse kendini şu kılıçla savun"* dedi, sonra uyudu. Bu sefer, oğlu Muaz (radıyallahu anh), putu aldı, bir köpek leşine sarıp çukura attı.

Ertesi sabah tekrar putunu yerinde bulamayan Amr, öfke içinde araştırmaya başladı, pis bir köpek leşinin içinde güçsüz olarak durduğunu görünce nihayet aklı başına geldi. Çünkü yıllarca tapmakta olduğu putun kendini bile savunmaktan âciz olduğunu anladı, *"Senin gücün olsaydı köpek leşine sarılarak bir çukurda bulunmazdın"* dedi.

Bunu izleyen gençler, Amr b. Cemuh'u İslâmiyete davet ettiler. O da böylece mutlu müslümanlar kervanına katılmış oldu. Bu olayda adı geçen iki Muaz'dan ikincisi olan Muaz b. Cebel

Hazretleri, Peygamber Efendimizin rahle-i tedrîsinde, eğitiminde yetişmiş bilgili bir gençti.

Peygamber Efendimiz pek çok gence ilmî, askerî, idarî ve siyasî alanda sorumluluk verdiği gibi Muaz b. Cebel Hazretlerini de Yemen taraflarına vali ve kadı (hâkim/yargıç) olarak görevlendirdi.

Yola koyulurken karşılaştığı bir problemi nasıl çözeceğini sorduğunda Hazreti Muaz, "*önce Kur'ân-ı Kerim'e bakacağını, cevabını bulamazsa Sünnet'e/hadîs-i şerîflere başvuracağını, onda da bulamazsa Kitap ve Sünnet'i referans alarak kendi aklî muhakemesi ile ictihad edip karar vereceğini*" söyledi. Hazreti Muaz b. Cebel'in verdiği cevaplardan çok memnun kalan Sevgili Peygamberimiz "*müslümanlar arasında problem çözme yeteneğine sahip bilgili, dirayetli bir görevli bulunması sebebiyle böyle bir müslümanı kendisine bahşeden*" Yüce Allah'a hamdetti.

Peygamber Efendimizin çevresinde İslâm'a içtenlikle sahip çıkan gençler vardı; bu gençler, bir iddia ve aldatmadan ibaret olan bâtılı (boş ve anlamsız şeyleri) terk ediyorlar, Sevgili Peygamberimizin anlattıklarıyla ortaya çıkan hakikate koşuyorlardı.

Muhterem Genç!

Müreysi seferinde (5/627) kuyudan su taşıma meselesi etrafında muhâcirlerin sucusu ile Medineli ensârın sucusu arasında küçük bir tartışma çıkmıştı. Bu seferde bulunan baş münafık Abdullah b. Übeyy şehre döndükten sonra güçlü olanın zayıf olanı çıkartacağından söz ediyor, güçlü olanla kendilerini, zayıf olanla da Peygamber Efendimizi ve muhâcirleri kastediyordu.

– Allah kendisinden razı olsun- bunu işiten Zeyd b. Erkam adlı bir genç, durumu Peygamberimize iletti. Fakat Abdullah b. Ubey b. Selül adlı baş münafık bu sözleri söylemediğine dair

yemin etti, yakınları da bu doğrultuda propaganda yapınca başmünafık suçüstü yakalanmaktan şimdilik kurtulmuş oldu.

Bu durumda Zeyd b. Erkam (radıyallahu anh), sanki yalan söylemiş gibi mahcubiyet içinde kaldı. Ama Yüce Allah kara propaganda ile yıpratılmak istenen Hazreti Zeyd'in üzülmesine razı olmadı ve onu doğrulayan âyetlerini Peygamber Efendimize hemen indirdi. Gelen âyetlerde iki yüzlülerin (münafıkların) içyüzü uzunca anlatıldıktan sonra Hazreti Zeyd'in verdiği haberle ilgili hususta şöyle deniliyordu:

"Onlar, andolsun eğer Medine'ye dönersek, üstün olan, zayıf olanı oradan mutlaka çıkaracaktır, diyorlardı. Hâlbuki asıl üstünlük, ancak Allah'ın, Peygamberinin ve mü'minlerindir. Fakat münafıklar bunu bilmezler." (Münâfikûn, 63/8)

Yüce Allah, Sevgili Peygamberimize indirdiği bu âyetle genç bir müslüman olan Hazreti Zeyd'i doğrulamış oluyordu. Böylece bu gencin toplumdaki itibarı bir kat daha artmış oldu.

Şunu da belirtelim ki Abdullah b. Übeyy, Peygamberimizin hicret ettiği yıl bir kabile reisi olarak başına taç giymeye hazırlanıyordu. Ancak, Sevgili Peygamberimiz şehre gelince herkes Efendimiz Hazretlerinin çevresinde toplanınca Abdullah b. Übeyy'in başkanlık tacını giyme arzusu gerçekleşmedi.

O, bunu bir türlü hazmedemedi. Ama herkesin İslâm'a girdiği bir ortamda bu gelişmenin dışında kalmak da işine gelmedi. Böylece dıştan müslüman gibi görünmekle beraber içten inkârcılığını sürdürdü.

Çevresinde toplayabildiği diğer münafıklarla birlikte ömrü boyunca Peygamberimizin ve müslümanların aleyhine işler yaptı. Dış düşmanlara gizli gizli destek verdi. Basit tartışmaları büyüterek muhâcirlerle ensâr arasındaki dayanışmayı bozmaya çalıştı. Fakat hemen söylemeliyiz ki, ikiyüzlüler asla zafere

ulaşamayacaklardı. Çünkü bunların en başında bulunan Abdullah b. Übeyy'in oğlu genç Abdullah, birinci sınıf bir müslümandı. Evet genç Abdullah, Peygamber efendimizin birinci sınıf sahabîleri arasında yer alıyordu.

Evet… Peygamber Efendimiz, gençlerle ilişkilerde o kadar başarılı idi ki, Medine'de baş münafık olan İbn Ubeyy'in oğlu Abdullah da İslâm'a giren samimi gençler arasındaydı. Münafıklar, oğullarını bile ikna edemiyorlardı. Bu durum, nifakın, ikiyüzlülüğün saltanatının sona ermekte olduğunu gösteriyordu.

Oğlunu ikna edemeyen bir düşüncenin zafer kazanması mümkün değildi. Nitekim Medine dönemi boyunca ikiyüzlüler her ne yaptılarsa rezil-rüsva oldular, toplumda giderek alçaldılar ve zayıf bir duruma düştüler.

Çünkü Peygamberimiz, muhâcirlerle ensâr arasında kardeşlik kurdu. Onlar her konuda birbirlerini destekliyorlar ve münafıkların oyunlarını boşa çıkarıyorlardı. Müslümanlar bir binanın tuğlaları, bir bedenin organları gibiydiler. Birbirlerinin sevincini paylaştıkları gibi dertlerine de ortak olurlardı.

Gençleri Ana-Babalarına Saygı ve Hizmete Sevk Ederdi

Anne-Babaya Saygı ve Hizmetin En Büyük Sevaplar Arasında Olduğunu Bilen Değerli Genç!

Sevgili Peygamberimiz, anne babaya saygı ve hizmet konusuna önem verdiği gibi anne babaların da evlâtlarıyla ilgilenmeleri hususunda aynı şekilde titizlik gösterirdi.

Peygamber Efendimiz, çocukların ve gençlerin inanç, ibadet, ahlâk, görgü kuralları, gündelik hayatta insanî ilişkileri düzenleyen esaslarla, beceri kazandırma ve bir meslek edindirme gibi hususlarda ciddi bir şekilde eğitilmeleri gerektiği üzerinde ısrarla dururdu.

Çocuklar ve gençler denilince akla hemen ebeveyn yani anne-baba gelir. Dinimiz, anne-babaya saygı ve hizmete önem vermiştir. Kur'ân-ı Kerim'de Yüce Allah bu konuya dikkatlerimizi çekmekte ve şöyle buyurmaktadır:

"*Biz insana ana ve babasına karşı iyi davranmasını tavsiye etmişizdir...*" (Lokman, 31/14)

"*Allah'a kulluk edin, O'na hiçbir şeyi ortak koşmayın. Ana babaya, yakınlarına, yetimlere, düşkünlere, yakın komşuya, uzak komşuya, yanınızdaki arkadaşa, yolcuya ve eliniz altında bulunan kimselere iyilik edin.*" (Nisâ, 4/36)

"*Rabbin, kendisinden başkasına kulluk etmeyin, ana-babanıza iyilik yapın, diye emretti. Onlardan biri veya ikisi senin yanında yaşlanırlarsa, kendilerine öf! deme; onları azarlama, ikisine de güzel söz söyle, onlara merhametle tevazu kanatlarını ger ve de ki: Rabbim! Nasıl ki onlar beni küçükken terbiye edip yetiştirdilerse, Sen de onlara merhamet et!*" (İsrâ, 17/23-24)

Efendimiz Hazretleri de bu konunun önemini vurgulamakta ve şöyle buyurmaktadır:

"*Allah'ın rızası ana-babanın rızasında, gazabı da ana-babanın gazabındadır.*"

" *Büyük günahların en büyüğü Allah'a ortak koşmak ve ana-babaya karşı gelmektir.*"

"*Kendisiyle en çok ilgilenilmesi, ihtiyaçlarının öncelikli olarak karşılanması ve kendisine yakın olunması gereken kimdir?*" diye sorulunca Sevgili Peygamberimiz bunu soran kişiye üç defa "*Anandır*", dördüncüde ise "*Babandır*" cevabını verdi.

Peygamber Efendimiz bedduadan hoşlanmazdı. Bununla beraber ana-babaya hizmetin önemini vurgulamak için bir kere şöyle dedi:

"*Sürünsün o kişi! Sürünsün o kişi! Sürünsün o kişi ki, ana-*

babasının sağlığına yetişir de (onları memnun etmediği için) cennete giremez!"

Bilindiği gibi Sevgili Peygamberimiz henüz doğmadan önce babası Abdullah ticaret için gittiği Şam'dan dönerken Medine'de hastalanıp ölmüş, orada toprağa verilmişti. Bu sebeple babasını dünya gözüyle göremedi.

Annesi ise O altı yaşında iken öldü, bu sürenin de yaklaşık dört yılını süt annesi Halime'nin memleketinde geçirmişti. Dolayısıyla annesiyle sadece iki yıl kadar aynı aile ortamında bulunabilmişti.

Sevgili Peygamberimiz bundan sonra iki yıl dedesi Abdülmuttalib'in yanında kaldı. Sekiz yaşında iken dedesi de vefat etti. Sekiz yaşından itibaren amcası Ebû Tâlib'in evinde ikamet etti; bu süreçte amcasının ve yengesi Fâtıma Hanım'ın yakın ilgi ve şefkatine erişti. Çocukluk yıllarında onunla ilgilenen bir de Ümmü Eymen-Bereke Hanım vardı.

Peygamber Efendimiz adı geçen bu şahsiyetlere gösterdiği sevgi ve saygı ile müslümanlara anne, baba, akraba ve ilgiye muhtaç yaşlılara nasıl davranılması hususunda ipuçları vermiştir.

Sürekli Anne Duası Almak İçin Dikkatli Davranan Aziz Evlât!

Söz buraya gelmişken Peygamber Efendimizin, annesi ile ilgili bir hatırasına işaret ederek anne mevkiindeki hanımlara gösterdiği saygıya dair bazı örnekleri sıralamak bu bağlamda uygun olacaktır:

Sevgili Peygamberimiz Hudeybiye umresi sırasında Mekke'ye giderken Ebva'ya uğrayıp annesinin kabrini ziyaret etti. Bu esnada kabri eliyle düzeltti, teessüründen ağladı. Efendimiz Hazretlerinin ağladığını gören müslümanlar da ağladılar. Niçin ağladığını soranlara ise:

"*Annemin benim hakkımda şefkat ve merhametini hatırladım da ağladım*" cevabını verdi.

Peygamber Efendimiz dünyaya geldiğinde câriye (köle kadın) statüsünde Süveybe adlı bir hanım onu sadece bir hafta emzirmişti. Efendimiz Hazretleri ömrü boyunca bu hanıma iyilik etti. Medine'ye göçten sonra da ona sürekli yiyecek (erzak) gönderir, gelip gidenlerle selâm yollardı.

Resûl-i Ekrem Efendimizin bu ilgisi Süveybe Hanım ölünceye kadar devam etti. Hatta onun ölüm haberini aldıktan sonra da bir yakını olup olmadığını soruşturdu, nihayet kimsesi kalmadığını tespit etti.

Peygamber Efendimizin sütannesi Halime Hatun bir defasında Mekke'ye geldi ve ona, "*Yaman bir kıtlık geçirmekte olduklarını, kuraklıktan hayvanların kırıldığını...*" söyledi.

Bu sırada Hazreti Hatice ile evli olan ve henüz Mekke'de bulunan Peygamber Efendimiz, Halime Hatuna kırk koyun ile yüklerini taşımak üzere bir de binek devesi verdi.

Başka bir anlatıma göre sütannesi Halime hatun yanına geldiğinde Nebiyy-i Muhterem Efendimiz onu görür görmez hemen ayağa kalkmış, "*Anneciğim! Anneciğim!*" diyerek ona sevgi ve saygı göstermiş, abasını yere sererek onu üzerine oturtmuştur.

Peygamber Efendimizin dadısı diye bilinen Ümmü Eymen (radıyallahu anhâ)'yı da burada rahmetle analım.

Efendimiz Hazretleri, uzun süre kendisine hizmet eden Ümmü Eymen-Bereke Hanımı da çok sever sayardı. Ona:

"*Sen benim ikinci annem sayılırsın*" derdi.

Bu ifadeden Efendimiz Hazretlerinin, dadısı Ümmü Eymen'i annesi kadar sevdiği anlaşılıyordu. Bir de bu hanımın vaktiyle cariye statüsünde olduğu dikkate alınırsa konunun önemi bir kat daha artmaktaydı. Çünkü İslâm'dan önceki câhiliye çağı

Araplarında cariyeler her çeşit insanî ve tabii haklarından mahrum idiler. İşte böyle bir ortamda Peygamber Efendimiz bu hanımı anne mevkiine yükseltiyordu.

Burada bir de Ebû Talib'in eşi Fâtıma hanıma değinmekte yarar var. Bu hanım, sekiz yaşından itibaren evine gelen Sevgili Peygamberimize öz oğulları gibi davranmış ve onu bağrına basmıştı. Peygamber Efendimiz küçükken kendisine hizmeti geçen diğer hanımlara olduğu gibi Fâtıma Hanıma da saygı gösterir ve hizmet ederdi. Onu sık sık ziyaret eder, hâl-hatırını sorardı.

Fâtıma Hanım öldüğünde Sevgili Peygamberimiz, "*Annem öldü*" ifadesini kullandı, gömleğini kefen olarak verdi ve kabre eliyle indirdi. Çevresindekiler Fâtıma hanımın ölümü karşısında Peygamberimizin gösterdiği sıcak ilginin sebebini sorduklarında şöyle cevap verdi:

"*Ebû Talip'ten sonra bu kadıncağız kadar bana iyiliği dokunan hiçbir kimse yoktur. Âhirette cennet elbiselerinden giyinmesi için ona gömleğimi kefen olarak verdim. Kabre ısınması, alışması için de oraya kendisiyle birlikte uzandım.*"

Peygamber Efendimizin, Fâtıma Hanımın ölümü karşısında üzülmesine şaşıranlara söylemiş olduğu şu sözler ne kadar ilginçtir:

"*O benim annemdi! Kendi çocukları aç durur, suratlarını asarlarken o, önce benim karnımı duyurur, saçımı tarardı, o benim annemdi!*"

Sevgili Peygamberimizin:

- Annesi Âmine Hatunun kabrini ziyaret etmesi, bu esnada teessüründen gözyaşı dökmesi,
- Vaktiyle kendisine çok az bir süre de olsa süt emziren Süveybe Hanıma yardım etmesi,

- Sütannesi Halime'ye, *"Anneciğim! Anneciğim!"* diye hitap etmesi ve ihtiyaçlarını karşılaması,
- Öz annesinin yokluğunu hissettirmemek için elinden gelen çabayı gösteren Ümmü Eymen'e, *"Sen benim ikinci annem sayılırsın"* diye teşekkür etmesi,
- Uzun bir süre sofrasında yemek yediği yengesi Fâtıma Hanım için, *"O benim annemdi"* demesi, Sevgili Peygamberimizde anne sevgisinin ne kadar güçlü olduğunu göstermektedir.

Böylece müslümanlar her konuda olduğu gibi ebeveyne (anne-babaya) saygı ve hizmet konusunda da en güzel örnekleri Sevgili Peygamberimizin şahsında görmektedirler. Bütün bunlar, Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ve sellem)'in, annelere, anne mevkiindeki hanımefendilere ve tüm hanımlara her zaman nezaket ve saygı ile davrandığını göstermektedir. Çünkü sevgi, saygı, nezaket ve zarafet, onun ahlâkî kişiliğinin ayrılmaz bir parçasıydı.

Peygamber Efendimizin bu davranışlarını, gençlerin, ana ve babalarına yapmaları gereken hizmetlerine işaret eden kıymetli örnekler olarak algılamak uygun olur. En başta gençlerimiz olmak üzere hepimiz bu örneklerden ibret alarak yaşayan anne ve babalarımıza saygıda kusur etmemeli, ölmüş ana ve babalarımızı da rahmetle anmalıyız.

Annesini Babasını Razı Edecek Güzel Davranışlarıyla Allah'ın Rızasına Erişen Değerli Genç!

Peygamber Efendimiz, ana ve babalarına saygı ve hizmette kusur etmemeleri için gençlere sürekli tavsiyelerde bulunurdu. Çünkü gerek *Lokman Sûresinin 14.*, gerekse *Nisâ Sûresinin 36.* ve *İsrâ Sûresinin 23-24.* âyetlerinde kişilere, gençlere, evlâtlara, ana-babalarına iyi davranmaları emredilmiştir.

Peygamber Efendimiz de Allah'ın rızasına erişmek için ana-babaya hizmet ile onları hoşnut etmek gerektiğini söylemiş, ana-babasına yetişerek onlara gerekli iyilik ve hizmeti esirgediği için cenneti kaybedenleri kınamış, ana-babalarla ilgilenmenin ve ihtiyaçlarını gidermenin en önemli görev ve hizmetler arasında olduğunu ısrarla belirtmiştir.

Efendimiz Hazretlerinin önemini kesin bir dil ile ifade buyurduğu bu hususu doğru anlamamız gerekiyor. O'nun söylediğine göre Yüce Allah'ın rızası, ebeveynin rızasındadır. Yani bir evlât, şayet Allah'ın rızasına/hoşnutluğuna erişmek istiyorsa anasını babasını hoşnut edecek işler yapmalıdır. Bu takdirde Allah da ondan razı ve hoşnut olacaktır.

Bu hususu bir de tersinden okumak gerekir. Eğer bir evlât, annesini, babasını rahatsız edecek, üzecek işler yaparsa, onlara itaatsizlik ederse, onlarla ilgilenmezse, onlar evlâtlarından hoşnut ve memnun olmayacaklardır. Yüce Allah da annesine babasına nankörlük yapan bir evlâttan razı olmayacaktır. Böyle durumlarda nankörce davranan bir evlâdın kötü işleri de kendi aleyhine dönecek, kendi ayaklarına dolanacak, üzüntü ve zarar olarak kendine dönecektir.

Aziz Evlât!

Bir husus var ki onu da doğru anlamalıyız. Efendimizin buyurduğuna göre anaya babaya saygı, itaat, onlara iyilik ve hizmet, cennetlik davranışlardandır. Yani vefa duygusuyla anasına babasına hizmetlerini sürdüren evlâtlar, cenneti kazanacaklardır. Tabii ki bunun aksi davranış, kişiye cenneti kaybettirecektir.

Annemize babamıza niçin hizmet etmeliyiz?

Annemiz:

- Hamileliğinde doğum sürecinde bizi karnında taşırken bin bir zahmet çekmiştir.

- Hamilelik süresinin sonunda bizi dünyaya getirirken ölümlerden dönmüştür.

  Uzun süre bizi bağrına basıp süt emzirmiş, sağlığımız için Yüce Allah'ın ihsan ettiği o tertemiz ve etkili gıda ile bizi beslemiştir.
- İsteklerimizi ifade edemeyecek ve gideremeyecek derecede güçsüz olduğumuz çocukluk dönemimizde bize kol kanat germiştir.

Babamız:

- Büyüme aşamasında giyinme, beslenme ve barınma ihtiyaçlarımızı karşılamıştır.
- Bunu başarabilmek için nice zahmetlere katlanmıştır.
- Mahiyeti itibariyle zorluklar olsa da helâlinden kazanmak için çok çalışmış ve bu uğurda sabırlı davranarak engelleri aşmıştır.
- Bizim eğitimimizle ilgilenmiştir.
- Çağın imkânları içinde inançlı, bilgili, becerikli, donanımlı bir insan olarak yetişmemize özen göstermiştir.
- Bizi helâlinden kazancımızı elde edebileceğimiz bir meslek sahibi yapmıştır.
- Yuva kurma süreci de dâhil olmak üzere bizimle ilgili her konuda yakın ilgisini esirgememiştir.

Bu durumda şunu söylemeliyiz:

Annelerimiz, babalarımız hiçbir karşılık beslemeksizin nasıl bizi yetiştirmişlerse biz de Allah rızası için onlarla ilgilenmeli, onlara sevgi beslemeli, saygı göstermeli ve sorumluluklarımızın gereğini yerine getirmeli, ihtiyaçlarını karşılamaya çalışmalıyız.

Ana-Babaların Çocuklarıyla İlgilenmelerine Özen Gösterirdi

Annesinin Babasının Emeklerini Sürekli Sevgi ve Merhamet Olarak Gönlünde Hisseden Aziz Evlât!

Ana-babaya saygı ve hizmet hususunda bu derece titizlik gösteren Sevgili Peygamberimiz, ana-babanın evlâdıyla ilgilenmesine de aynı şekilde titizlik gösterirdi. O, hiçbir babanın, çocuğuna, güzel terbiyeden daha değerli bir miras bırakamayacağını söylerdi.

Peygamber Efendimiz ana-babalardan çocukların terbiyesi için olanca dikkatlerini göstermelerini isterdi. Çocukların inanç, ibadet, ahlâk ve görgü kuralları bakımından iyi yetiştirilmelerini ister, gündelik hayatta problemlerin üstesinden gelebilmek için beceri kazandırma ve bir meslek edindirme gibi hususlarda ciddi bir şekilde eğitilmeleri gerektiği üzerinde ısrarla dururdu.

Ana-babalar çocuklarına iyi örnek olmalıdırlar. Çünkü çocuklar, önce yakın çevrede gördüklerini taklit ederler.

Bu sebeple çocuklara güzel hasletleri kazandırmak için bağırmak, çağırmak, katı davranmak doğru değildir. Onlara hoşgörülü davranmalı, imrendirme ve özendirme yöntemleriyle güzel ahlâk kazandırılmalıdır.

Ana-babalar onların iyi arkadaşlarla birlikte olmalarına, kötü insanlardan uzak durmalarına dikkat etmelidirler. Çünkü iyilik de kötülük de akran denilen yaşıtlar grubuyla gençlere kolaylıkla geçebilir. İyi alışkanlıklar iyilerle birlikte olunca kolayca kazanılır. Ama eğer çocuklar ve gençler, kötülerle birlikte olursa kötü alışkanlıklara da kolayca kapılabilirler.

Günümüzde içki, sigara, kumar, uyuşturucu alışkanlığı gençler arasında giderek yaygınlaşmaktadır. Bunlar üzerinden kirli para kazanmayı amaç edinenler çeşitli yöntemlerle gençleri, hatta çocukları bile ağlarına düşürmeye çalışmaktadırlar.

Böylesine zehirleri gençlere altın kâselerde sunanlar, ülkemize

en büyük kötülüğü yapmaktadırlar. Bu sebeple ana-babaların ve öğretmenlerin çocukları, gençleri bu kabil bataklıklara düşmekten kurtarmak için işbirliği yapmaları gerekir.

Unutulmamalıdır ki geleceğimizin sermayesi olan gençlerimizin gönüllerine sağlam inanç ve ahlâk kazandırmak, onları her çeşit kötü alışkanlıklardan korumak için atılabilecek en önemli adımlardan biridir.

Çocuklarımızı-gençlerimizi inançlı, bilgili, ahlâklı ve becerikli olarak geleceğe hazırlamak için elden gelen yapılmalıdır. Böyle olursa onlarda aile bilinci, toplum sorumluluğu, meslek gayreti, üretkenlik, yardımseverlik gelişir.

Peygamber Efendimiz bir insanın harcadıklarının en sevaplı olanının aile fertlerinin geçimi için harcadıkları olduğunu söylüyor ve bir kişinin bakmakla yükümlü olduğu aile fertlerini aç ve sefil bırakmasının çok günah olduğunu belirtiyor.

Buna göre ana-babalar, çocuklarını bir yandan inançlı, ahlâklı yetiştirmek için çaba gösterirken, diğer yandan onların maddî geçimlerini iyi bir şekilde karşılamaya ve ekonomik açıdan kendi kendilerini ayakta durabilecek bir meslek kazandırmaya özen göstermelidirler.

Gençleri Azarlamaz, Sorularına Soğukkanlılıkla Cevap Verirdi

Doğruyu, Hakikati ve İslâm'ın Güzelliklerini Sabırla Öğrenmeye Çalışan Aziz Evlât!

Sevgili Peygamberimiz gençleri azarlamaz, soğukkanlılıkla ve sükûnetle cevap verir, onları hayra, doğruya yöneltirdi.

Gencin biri Efendimiz Hazretlerine gelerek zina etmek için ondan izin istedi. Orada bulunanlar bağırmaya ve sert bir şekilde genci azarlamaya başladılar. Peygamber Efendimiz ise gayet

sakin bir şekilde genci yanına çağırıp oturttu ve ona:

"*Bu işin annenle yapılmasını ister misin?*" diye sordu.

Genç:

"*Hayır, ey Allah'ın Resûlü*" cevabını verdi.

Efendimiz Hazretleri:

"*İşte, diğer insanlar da anneleri için bunu istemezler*" dedi.

Peygamber Efendimiz gence tekrar sordu:

"*Peki, kızınla böyle bir işin yapılmasını ister misin?*"

Genç:

"*Kesinlikle istemem!*" cevabını verdi.

Bunun üzerine Efendimiz:

"*İşte, diğer insanlar da senin söylediğin gibidirler, böyle bir şeyi istemezler*" dedi.

Efendimiz, gencin yapmayı düşündüğü şeyin yanlışlığını kendisine iyice kavratmak için bu sefer de:

"*Peki, kız kardeşinin bu işi yapmasına razı olur musun?*" diye sorunca,

Genç adam:

"*Asla!*" diye cevap verdi.

Bunun üzerine Peygamber Efendimiz, "*işte, diğer insanlar da senin gibi düşünürler*" dedikten sonra halası ve teyzesi için de benzeri sorular sordu, genç de benzeri cevaplar verdi.

En sonunda Hazreti Peygamber, elini gencin göğsüne koydu ve:

"*Allahım! Bu gencin kalbini temizle, günahını affeyle, tenasül organını koru*" diye dua etti.

Böylece, Sevgili Peygamberimiz, birtakım sorularla düşünme veya düşündürme yöntemi uygulayarak ve başkalarının duygularını kendi yüreğinde hissettirerek gence hatasını kavratmış oldu, hatta pişman olarak özür beyan edecek noktaya getirdi. Onun

için dua etmesi de gencin kazanılmasında etkili oldu.

Sevgili Peygamberimizin inceliklerle dolu bu davranışından sonra o gencin hayatında tertemiz yeni bir sayfa açılıyordu. Nitekim görgü tanığı olan müslümanların naklettiğine göre ömür boyu o gencin böyle olumsuz bir şeye giriştiği görülmedi.

Abdullah b. Amr diye âbid-zâhid bir genç vardı. Neredeyse Kur'ân-ı Kerim'i bir günde hatmediyordu.

Sevgili Peygamberimiz bu gencin yaşı ilerlediğinde bunu yapabilme konusunda zorlanabileceğinden endişe ederek bir kolaylık olması bakımından ona bir ayda hatim yapmasının uygun olacağını hatırlattı.

Daha fazlasını yapmaya gücünün yeteceğini söyleyince onu kırmadan on günde hatim yapabileceğini ifade etti.

Bundan daha fazlasına gücünün yeteceğini söyleyince incitmeden, üzerinde vücudunun ve ailesinin de hakları olup buna da zaman ayırması gerektiğini hatırlatarak hiç değilse bir haftada (yedi günde) bunu yapabileceğini söyleyerek yol gösterdi.

Aynı şekilde nafile oruçta da aynı genç neredeyse her gün oruçlu olmaktan yana bir düşünce sergilediyse de Peygamberimiz onun ısrarlarını kırmayarak ve incitmemeye de özen göstererek onu gün aşırı oruç tutmak demek olan Savm-i Dâvûd'a teşvik etti. Bu esnada Abdullah b. Amr Hazretlerine Peygamber Efendimizin yaptığı açıklama çok önemlidir. Buna göre:

"Yüce Allah kulun ibadetinden usanmaz, ama kul hastalanır, yoğun işlerle meşgul olması gerekebilir, ihtiyarlayıp güçten düşebilir. Böylece yüklendiği, taahhüt ettiği ibadetlerin yerine getirilmesinde zorlanabilir."

Görüldüğü gibi Efendimiz Hazretleri birilerini uyarırken, birilerinin yanlışını düzeltirken, şahsın kendi aklıyla ve ruhuyla da bu yanlışı kavramasına yardımcı olurdu. Ayrıca şahsın o konuda

şöyle şöyle yapmasının daha doğru olacağını da belirtir, böylece kişinin kendisine kavratarak, alternatif göstererek ve doğru olan davranışı net bir biçimde belirterek problemi çözerdi.

Nitekim yaşlılık yıllarında Abdullah b. Amr Hazretleri, Peygamber Efendimizin gösterdiği kolaylıktan yararlanmamanın sıkıntısını çektiğini itiraf etmiştir.

Bir başka zaman da Sevgili Peygamberimiz ömür boyu geceleri hiç uyumamayı, hiç aile/yuva kurmamayı (evlenmemeyi) ve sürekli oruçlu olmayı aklından geçirenlerin bu düşüncelerini benzer sebeplerden dolayı uygun bulmadı ve bu düşüncede olanların yanlış bir uygulamaya girmelerini önledi.

Resûl-i Ekrem Efendimiz ölmek üzere olan bir gencin yanına girdi ve ona kendisini nasıl hissettiğini sordu. Genç, Allah'ın rahmetini umduğunu, ancak işlediği günahlar sebebiyle de korktuğunu söyleyince Sevgili Peygamberimiz şöyle buyurdu:

"Böyle durumlarda ümit ile korku kulun kalbinde bir araya gelirse Allah mutlaka ona umduğunu verir ve onu korktuğundan güvende kılar."

Bu son örnekte de açıkça görüldüğü gibi Sevgili Peygamberimiz gençleri anlamaya çalışır, onları yeterince dinler, yol gösterir, moral ve cesaret verir, problemlerini kolaylık göstererek çözerdi.

Genç ve Yaşlılar Arasındaki Sevgi-Saygı Bağının Kuvvetli Olmasını İsterdi

Yaşlılara Saygıda Kusur Etmeyen Muhterem Evlât!

Peygamber Efendimiz, çocuklar, gençler ve yaşlılar arasında sevgi ve saygıya dayalı bir anlayışın yerleşmesine çaba gösterirdi. Ona göre küçüklere sevgi ve merhametle büyüklere saygı aynı oranda önemliydi. Dolayısıyla gençler ve yetişkinler bu konuda

duyarlı davranmak durumundaydılar.

Peygamber Efendimiz, gençleri yaşlılara saygı ve hizmete özendirir ve ömrü olan herkesin bir gün yaşlanacağını, dolayısıyla genç iken yaşlılara saygı gösterene, yaşlanınca Yüce Allah'ın hizmet edecek kişiler ihsan edeceğini müjdelerdi.

Hazreti Ebû Bekir, Mekke fethinden sonra yaşlı babasını Sevgili Peygamberimizin huzuruna getirdi. Çünkü babasının İslâm'a girmekte çok gecikmiş olması, onu üzüyordu. Şimdi ise onun İslâm'a girmesi ümidini taşıyordu.

Her konuda olduğu gibi nezaket ve zarafette de önder ve örnek olan Efendimiz Hazretleri, Hazreti Ebû Bekir'in, babasını huzuruna getirdiğini görünce, yaşlılığı sebebiyle gerekirse kendisinin onun yanına gidebileceğini söyledi.

Efendimiz Hazretlerinin Hazreti Ebû Bekir'in yaşlı babası için söylemiş olduğu bu söz, yaşlılara gösterilmesi gereken ilgi açısından büyük önem taşımaktadır. Hazreti Ebû Bekir, babasının huzura gelmesinin daha uygun olacağını ifade etti ve bu ziyaret, yaşlı babanın (Ebû Kuhâfe'nin) İslâm'a girmesiyle sonuçlandı.

Bir gün Peygamber Efendimiz, aralarında Hazreti Ebû Bekir, Hazreti Ömer ve Hazreti Ebû Ubeyde b. el-Cerrah'ın da bulunduğu bir mecliste oturup sohbet ediyordu.

Bu sırada şerbet ikram edildi. Peygamberimiz kâse içindeki şerbeti önce Hazreti Ebû Ubeyde'ye uzattı. İhtimal ki Hazreti Ebû Ubeyde mecliste bulunanların yaşlıları arasındaydı. O, geri çevirmek istediyse de Peygamberimizin ısrarı üzerine almak zorunda kaldı.

Hazreti Ebû Ubeyde'nin geçirdiği bu tereddüdü gidermek için Sevgili Peygamberimiz şu ilginç sözleri söyledi:

"*Sen iç, çünkü bereket büyüklerimizdedir. Küçüklerimize şefkat, büyüklerimize de saygı göstermeyen bizden değildir.*"

Yine bir gün Peygamberimizin huzuruna üç kişi gelmişti. Bir

konuda bilgi sunacaklardı. Aralarında yaşı en küçük olan Abdurrahman adlı bir şahıs ilkönce söze başlayınca Sevgili Peygamberimiz onu eğitmek amacıyla:

"Önce, büyüğünüz konuşsun!" buyurdu.

Bu örnekler Sevgili Peygamberimizin yaşlı kişilere saygı gösterilmesi konusunda ne kadar içten davrandığını göstermektedir.

Peygamber Efendimizin bu üç örnekte geçen sözleri, ahlâkî örnekliği ve davranış biçimi, yaşlılara gösterdiği saygının samimi bir ifadesidir.

Anneye-Babaya Saygı İtaat ve Hizmette Her Zaman Dikkatli Davranan Değerli Genç!

Yaşlılık denilince gençlerin ana babalara karşı görevlerini de hatırlamak gerekir.

Bu konuya Kur'ân'ın bakışı çok ilginçtir. Kur'ân'da "*Yüce Allah'a kulluk görevi*"nin peşinden *"ana babaya saygılı davranmanın ve iyilik etmenin en önemli bir görev olduğu"* hatırlatılır ve *"onlara of bile demenin uygun olmadığı üzerinde"* durulur; "*küçükken onların kendisine gösterdiği merhamet*" dile getirilerek *"şimdi de evlâtların merhametle onlarla ilgilenmelerinin gerekliliğine"* değinilir. (Bk. İsrâ, 17/23-24)

Sevgili Peygamberimiz Allah katında en makbul davranışları sıralarken, *"vaktinde kılınan namazdan hemen sonra ana babaya itaat ve iyiliği"*, buna karşılık büyük günahları sıralarken de *"Allah'a ortak koşmanın hemen peşinden ana babaya karşı gelmeyi"* saymıştır.

Sevgili Peygamberimiz anne mevkiindeki hanımlara, erkek olsun kadın olsun yaşlı kişilere saygı gösterir, onların ihtiyacını gidermek için özel bir çaba harcardı.

En başta yaşlılar olmak üzere Hazreti Hatice ve Hazreti Âişe

annemizin çevresindeki aile dostlarıyla ilgilenir, onların hatırını güderdi.

Müslümanlara da baba dostlarıyla, aile yakınlarıyla ve akraba ile ilgilenmelerini tavsiye ederdi.

Ana babalar ve aile dostları başta olmak üzere çevredeki tüm yaşlılara:

- Saygı gösterilmeli.
- İhtiyaçları karşılanmalı.
- Mutlu bir hayat sürmeleri için gayret gösterilmeli.
- Sağlıklı ve huzurlu olmaları için dua edilmeli.
- Ümitli ve moralli olmaları için çaba gösterilmeli.
- Hasta olmuşlarsa tedavisiyle ilgilenilmeli.
- Şeref ve itibarları korunmalı, buna aykırı davranışlardan korunmalı.
- Eksikleri, hataları gizlenmeli.
- Hiçbir şekilde incitilmemeli.
- Sık sık arayıp sorulmalı.
- Ziyaretlerine gidilmeli.
- Dertten, tasadan, üzüntüden, sıkıntıdan, her türlü felâketten korunmaları için haklarında dua edilmeli.
- Vefat etmişlerse rahmetle anılmalı, sevabı ruhlarına bağışlanmak niyetiyle hayır-hasenat yapılmalıdır.

  Unutmamak gerekir ki bütün bunları ve buna benzer hayırlı ve yararlı işleri yapmak, Sevgili Peygamberimizin Müslümanlara tavsiye ettiği güzel davranışlardandır.

  Bunu yapabilenler, Peygamber Efendimizin bu alanda ortaya koyduğu sünnetine/gösterdiği ve uyguladığı yola uygun davranmış olurlar.

SONUÇ

Toplumda aile birliği ve mutluluğu, dinî doğruların yeni nesillere aktarımı ve toplum huzuru açısından büyük önem taşır.

Evlâtlarıyla aynı ortamı paylaşan aileler, onlara aziz dinimizin esaslarını öğretme ve aktarma hususunda önemli bir imkâna sahiptirler.

Esasında eğitim uzmanlarının sıkça söylediği gibi aile, hayata dair temel doğruların çocuklara intikal ettirilmesinde bir okul görevi üstlenmektedir.

Çocukların zihinlerine, ruhlarına ve gönüllerine aile okulunda ekilen tohumlar, güçlü bir şekilde yeşermekte ve meyvelerini vermekte, bu verimlilik ömür boyu sürmektedir.

Çocuklar, hayatta karşılarına çıkabilecek problemlerin çözüm şifrelerini de aile ocağında edinmektedirler.

Aile, yaratılışta Yüce Allah'ın çocuğa bahşettiği hak dine ve doğruya eğilimin (fıtratın) farkında olarak onu olumlu istikamette, inanç, ibadet, ahlâk, sorumluluk, nezaket ve zarafet merkezli eğitmek; çalışkanlık, güler yüzlülük, yardımseverlik ve dürüstlük ekseninde yetiştirmek durumundadır.

Doğru olan budur. Aksi halde pişmanlıklar, onların peşini bırakmaz. Kaybedilen zaman geri gelmeyeceği için pişmanlık da fayda vermez.

"Ağaç yaşken eğilir" anlayışıyla illa ki çocukları ve gençleri, eğitimin inceliklerini dikkate alarak zamanında eğitmek en faydalı yoldur. Zira aile ocağında çocukların ve gençlerin gönüllerine, ruhlarına, zihinlerine ekilecek maneviyat tohumlarının boy atması, çiçeklenip meyvelenmesi mümkündür ve kolaydır. Aksi durum, bunu zorlaştırır.

Bu durumda çocuğun ruhunda meydana gelen boşluk ve tatminsizlik ona zarar verir, aile içinde kendisiyle yeterince ilgilenilmediği duygusuna kapılması da onu üzer.

Biz bu gerçekleri dikkate alarak bu kitapta okuyucu ile önce Sevgili Peygamberimizin hayat hikâyesi (Siyer-i Nebî) hakkındaki bilgileri paylaştık.

Efendimizle ilgili bilgi eksikliğimizi tamamladıktan ve var olan bilgilerimizi güçlendirdikten sonra O'nun çocuklara ve gençlere olan sevgi ve ilgisini anlattık.

Bu alanda ortaya koyduğumuz temel doğruları, Asr-ı Saâdette yaşanmış örneklerle destekledik.

Gördük ki, hakikaten, çocukları ve gençleri çok seven, onlara şefkat ve merhametle yaklaşan, onların sorunlarıyla ilgilenen, onları eğiten, öğreten ve geleceğe donanımlı bir şekilde hazırlanmaları için çaba gösteren bir peygamberimiz var: Hazreti Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem)

Gözbebeklerimiz olan yavrularımızın ve gençlerimizin bunu fark eder etmez, kendilerine, *"Bizi bu denli derin bir muhabbetle seven Sevgili Peygamberimizi acaba biz yeterince tanıyor muyuz?"* sorusunu sormaları beklenir.

Bunun gibi anneler, babalar ve dedeler de benzer bir soruyu kendilerine sormalıdırlar. O soruyu burada birlikte sorabiliriz:

Acaba anneler, babalar çocuklarına, dedeler de torunlarına Peygamber Efendimizin kendi çocuklarına, torunlarına ve tüm çocuklara gösterdiği sevgi, şefkat ve merhameti gösterebiliyorlar mı?

Evet… Biz büyükler, çocukların ve gençlerin problemleriyle yeterince ilgileniyor muyuz?

Onlarla haftanın belirli günlerinde ortak programlar yapıyor muyuz?

Onlara zaman ayırıyor muyuz?

Onlarla kitap okuyor muyuz?

Onların gelecek yıllara donanımlı ve hazırlıklı girebilmeleri için çaba gösteriyor muyuz?

Dinî konulardaki eksikliklerini giderebilmek için pedagojik yöntemlere uygun bir bilgilendirme yapabiliyor muyuz?

İşte bu kitapçık, çocuklar ve gençlerde Peygamber Efendimizi daha iyi tanıma, sevme ve onun aile değerlerine verdiği önemi kavrama konusunda samimi bir istek uyandırabilirse, görevini yapmış olacaktır.

Aynı şekilde aile büyüklerimiz de çocuklarla, gençlerle samimi bir şekilde ilgilenirlerse bu kitabın yazarını memnun etmiş olacaklardır.

Zira Peygamber Efendimizin bu alana dair örnekliğini bir ayna olarak değerlendirebilirsek, çocuklarla, gençlerle ilgilenme ve aile bağlarını güçlendirme yolunda kalıcı dersler alabiliriz.

KAYNAKLAR

Abdurrahman Azzam, *Resûl-i Ekrem'in Örnek Ahlâkı*, (çev. Hayreddin Karaman), 5. baskı, İstanbul 1978.

Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, Beyrut, tsz.

Akgül, *Kur'ân-ı Kerim'de Hazreti Peygamber*, İstanbul 1999.

Akseki, Ahmet Hamdi, *Yavrularımıza Din Dersleri*, İstanbul 1967,

Akseki, Ahmed Hamdi, *Ahlâk Dersleri*, İstanbul 1968.

Akyüz, Ali, *Yaşayan Kur'ân Hazreti Peygamber*, İstanbul 2006.

Algül, Hüseyin, Â*lemlere Rahmet Hazreti Muhammed*, (Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları), 3. baskı Ankara 2002.

Algül, Hüseyin, *İslâm Tarihi*, I-III, Gonca Yayınevi, İstanbul 1986.

Algül, Hüseyin, *Peygamberimizin Şemâili Ahlâk ve Adâbı*, Işık Yayınları, İzmir, 1989.

Algül, Hüseyin, *Nebevî Müjdenin İzinde*, Işık Yayınları, İstanbul 2009.

Algül, Hüseyin, *Bir Huzur İklimi Asr-ı Saâdet*, Işık Yayınları, İstanbul 2010.

Aliyyü'l-Karî, *Şerhu'ş-Şifâ*, İstanbul 1308 h.

Apak, Âdem, *Anahatlarıyla İslâm Tarihi, I: Hz. Muhammed (*sallallâhu aleyhi ve sellem*) Dönemi*, Ensar Neşriyat, İstanbul 2006.

Apak, Âdem, *Hz. Peygamber'in (*sallallâhu aleyhi ve sellem*) Etrafındaki Çocuklar ve Gençler*, Düşünce Yayınları, İstanbul 2009.

Avcı, Câsim, *Muhammedü'l-Emîn,* Hayykitap, İstanbul 2008.

Ay, Mehmet Emin, *Çocuk ve Peygamber,* 4. baskı, İstanbul 2002.

Ay, Mehmet Emin, Ailede ve Okulda İdeal Din Eğitimi, 4. baskı, İstanbul 2005.

Ay, Mehmet Emin, *Şefkat Peygamberi Hazreti Muhammed sallallâhü aleyhi vesellem,* Beyza Kitap, 2. baskı, İstanbul 2007.

Ay, Mehmet Emin, Hazreti Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem) ve Çocuklar, (*Diyanet İlmî Dergi, Hazreti Muhammed (sas)* - özel sayı, Ankara 2000), s.161-181.

Bilgin, Beyza, *İslâm ve Çocuk,* Ankara 1991.

Bolay, Hayri - Sarıkavak, Kâzım, *Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi,* Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, Ankara 2001.

Buharî, Ebû Abdullah Muhammed b. İsmail, *el-Câmiü's-Sahîh*, İstanbul 1315 h.

Cevdet Paşa, *Kısas-ı Enbiyâ ve Tevârîh-i Hulefâ,* Derseâdet 1331 (1912).

Çağrıcı, Mustafa, *Ahlâkımız,* İstanbul 1981.

Çağrıcı, Mustafa, Mustafa, *Anahatlarıyla İslâm Ahlâkı,* İstanbul 1985.

Çakan, İsmail Lütfi, *Ashâbının Dilinden Peygamberimiz,* İstanbul 1981.

Çetin, Abdurrahman, *Örneklerle Peygamberimiz,* İstanbul 2006.

Çetin, Abdurrahman, *Kutlu Peygamberim Hazreti Muhammed,* İstanbul 2006.

Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi Kaynak Kitap,(hzr. A. Saim Kılavuz-Âkif Köten-Osman Çetin-Hüseyin Algül, Marifet Yayınları), İstanbul 1985.

Eraslan, Sadık-Keleş, Ekrem, *En Güzel Örnek Hazreti Peygamber,* Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 2003.

Erul, Bünyamin, *Örnek Bir Lider Hazreti Peygamber,* Ankara 2002.

Gündüz, Turgay, *İslâm, Gençlik ve Din Eğitimi,* Düşünce Yayınları, Bursa 2002.

Halebî, İmam Ali b. Burhâneddîn, *İnsânü'1-Uyûn,* Beyrut tsz.

Hamîdullah, *İslâm Peygamberi,* (çev. Salih Tuğ), I-II, İstanbul 1990/1411.

Hamîdullah, *İslâm Peygamberi, Resûlullah Muhammed,* (çev. Salih Tuğ), İstanbul 1973.

Hüsâmeddin Nakşibendî Hasan b. Muhammed, *Şerh-i Şemâili'n-Nebî,* Mısır 1254.

Hazreti Peygamber'in Hayatından Davranış Modelleri, (Yay. Hzr. Recep Kılıç, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları), Ankara 1998.

İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil Fi't-Târîh,* Beyrut 1385 (1965).

İbn Hişam, *es-Sîretü'n-Nebeviyye*, I-IV, Mısır 1355/1936.

İbn Kesîr, Ebû'l-Fidâ, *Şemâilü'r-Resûl*, (çev. Naim Erdoğan), İstanbul 1983.

İbn Mâce, *Sünen*, Kahire 1954.

İbn Sa'd, *Tabakâtü'l-Kübrâ*, I-VIII, Beyrut, tsz.

İlmihâl, (Redaksiyon: H. Karaman, A. Bardakoğlu, Y. Apaydın), İSAM, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi, İstanbul 1999.

Kandehlevî, Yusuf, *Hayâtü's-Sahâbe: Hadislerle Müslümanlık,* (çev. Ahmet Muhtar Büyükçınar, A. Ömer Tekin, Yaşar Erol), I-IV, İstanbul 1970.

Kandemir, M. Yaşar, *Örneklerle İslâm Ahlâkı*, 2. baskı, İstanbul 1980.

Kandemir, M. Yaşar, *Peygamberimi Öğreniyorum/Peygamberimiz Çocuklarla*, Damla Yayınevi, Dinim Serisi, İstanbul tsz.

Kandemir, M. Yaşar, *Peygamberimin Sevdiği Müslüman,* Zafer Yayınları, Ondokuzuncu Baskı, İstanbul 2009.

Karagöz, İsmail, *Sorumluluk ve Sorunları Açısından Aile ve Gençlik,* Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 2005.

Kazancı, Ahmed Lütfi, *Hazreti Âdem'den Hâtemü'l-Enbiyâ'ya Kur'ân'ın Tanıttığı Peygamberler,* I-III, İzmir 1990.

Kılıç, Recep, *Hazreti Peygamber'in Hayatından Davranış Modelleri,* Ankara 1998.

Köksal, M. Âsım, *İslâm Tarihi*, I-XVI, İstanbul 1981.

Kur'ân-ı Kerîm ve Açıklamalı Meâli, (Hzr. Hayreddin Karaman ve dğr.), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 1997.

Mehmed Raif Efendi, *Muhtasar Şemâil-i Şerîf Tercemesi*, İstanbul 1304 h.

Mansur Ali Nasıf, *et-Tâcü'l-Câmiu Li'l-Usûl Fî Ahâdîsi'r- Rasûl,* (çev. Bekir Sadak), İstanbul 1968.

Mevlânâ Şiblî, *Asr-ı Saâdet,* (çev. Ömer Rıza Doğrul-sad. O. Zeki Mollamehmedoğlu), İstanbul 1973.

Müslim, Ebû'l-Hüseyn Müslim b. el-Haccac el-Kuşeyrî, *el-Câmiü's-Sahîh*, (çev. M. Sofuoğlu), I-VIII, İstanbul 1970.

En-Nevevî, Muhyiddîn, *Riyâzü's-Sâlihîn,* (çev. K. Burslan-H. Hüsnü Erdem), Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara 1964.

Örnek İnsan Hazreti Muhammed, (editör: Mehmet Mahfuz Söylemez), Çağrı Eğitim Vakfı, Çorum 2006.

Pazarlı, Osman, *Çocuklarımıza Ahlâk Dersleri,* İstanbul 1974.

Peygamberimi Öğreniyorum, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara 2005.

Sağlam, İsmail, *Çocuk ve İbadet,* Düşünce Yayınları, İstanbul 2003.

Sarıçam, İbrahim, *Hazreti Muhammed ve Evrensel Mesajı,* (Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları), Ankara 2003.

Sarıçam, İbrahim, *Hazreti Peygamber'in Çağımıza Mesajları,* (Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları), Ankara 2000.

Selçuk, Mualla, *Çocuğun Eğitiminde Dînî Motifler,* (Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları), Ankara 1990.

Taberî, Muhammed b. Cerîr, Târîhü'1-ümem ve'1-Mülûk, Mısır tsz.

Tavukçuoğlu, Mustafa - Erdem, Hüsamettin, *Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi,* Nobel Yayın Dağıtım, Ankara 2005.

Tirmizî, *Şemâil,* İstanbul, 1300 h.

Turgut, Ali, *Kur'ân-ı Kerîm'e Göre Ahlâk Esasları,* İstanbul 1980.

Öcal, Mustafa, *Din Eğitim ve Öğretiminde Metotlar,* Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 1990.

Öcal, Mustafa, *İlköğretim Okullarında Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi ve Öğretim Yöntemleri,* Düşünce Yayınları, 2. baskı, İstanbul 2004.

Yardım, Ali, *Peygamberimizin Şemâili,* İstanbul 1997.

Yazır, Elmalılı M. Hamdi, *Hak Dini Kur'ân Dili*, I-IX, İstanbul, tsz.

Zebîdî, Zeynüddin Ahmed, *Sahîh-i Buhârî Muhtasarı Tecrîd-i Sarîh Tercemesi ve Şerhi*, (çev. A. Naim - Kâmil Miras), I-XII, Ankara 1970.